

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः

हरिः ओं

उदकशान्ति मन्त्रपाठः

1 उदकशान्ति**7**

1.1 वेदारंभे सर्वसाधारण्येन जप्याः मन्त्राः	7
1.2 वेदाध्या	8
1.3 रक्षोघ्नं	8
1.4 इन्द्र सूक्तं	11
1.5 ये देवाः.....	14
1.6 ये देवाः (अनुषङ्गं)	15
1.7 आयुष्कामेष्टि मन्त्राः	16
1.8 आयुष्कामेष्टि मन्त्राः (अनुषङ्गं)	16
1.9 अगंहोमुच मन्त्राः	17
1.10 अगंहोमुच मन्त्राः (अनुषङ्गं)	18
1.11 शास्तृ सूक्तं (आप्यं).....	19
1.12 राष्ट्रभृतं	20
1.13 राष्ट्रभृतं (अनुषङ्गं)	21
1.14 सर्प सूक्तं	25
1.15 पंचचोडाः	25
1.16 पंचचोडाः (अनुषङ्गं)	26

1.17 अप्रतिरथः.....	28
1.18 चमकं तृतीय अनुवाकः.....	30
1.19 विहव्यम्.....	31
1.20 मृगारः.....	32
1.21 सर्पाहुती मन्त्राः	36
1.22 सर्पाहुती मन्त्राः (अनुषङ्गं).....	37
1.23 गन्धर्वाहुतीः	39
1.24 गन्धर्वाहुतीः (अनुषङ्गं).....	40
1.25 अज्यानि मन्त्राः	41
1.26 अथर्वशीर्ष.....	43
1.27 प्रत्यंगिरसः.....	44
1.28 अन्न सूक्तं.....	49
1.29 वाख् सूक्तं	51
1.30 श्रद्धा सूक्तं.....	52
1.31 ब्रह्म सूक्तं	53
1.32 गो सूक्तं	54
1.33 सूर्या चन्द्रमसा सूक्तं.....	56

1.34 नासदासीय सूक्तं.....	59
1.35 भाग्य सूक्तं	60
1.36 नक्षत्र सूक्तं(वाक्यं).....	62
1.37 नक्षत्र उपहोम मन्त्रा:.....	79
1.38 वरुण सूक्तं.....	88
1.39 पवमान सूक्तं	89
1.40 नक्षत्र सूक्तं (नक्षत्र जप मन्त्रा:).....	93

=====

Notes: This Book has been brought to you with the courtesy of some Veda learners who have collaborated to prepare this book.

Please give your feedback, comments and report errors to the e-mail id **vedavms@gmail.com**. We shall strive to make this book more accurate and error-free.

You may note that there are inherent “paata bedhas” when we compare various sources and books. We have made constant reference to the Taittiriya Sakhaa compiled and commented by Shri. Sayanacharya of 13th Century and Shri Bhatta Bhaskaracharya (period unknown). Their manuscript compilations were later converted into books by great Scholars. One of such sets of “Taittiriya” was printed and published during earlier 1900 A.D. at Govt. Branch Press, Mysore and another set later published under “Anandaashram Series”. These Books were referred to by us as our primary source material for this Book.

This book has not been prepared with any commercial purpose and is purely for studies.

Conventions used in Letters:

८ – is represented by (g)

८ is represented by (gg)
—

८ is represented by (gm)
—

८ is represented as anunaasikam
—

Version Notes: Version 4.0 dated 30th November 2019

1. In this Version, the Source references of various Mantras have been indicated.

TS	-	Taittiriya Samhita
TB	-	Taittiriya Brahamanam
TA	-	Taittiriya Aranyakam
EAK	-	Ekaagni Kaandam
RV	-	Rig Veda Samhita

2. Corrections found and reported till **30th November 2019** have been incorporated
3. Convention improvements in Nasal, representation of Svarabhakti and sound extensions have been incorporated
4. Some Paragraph numbering has been changed to match with Mantra Source Reference.

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः

हरिः ओं

१ उदकशान्ति

1.1 वेदारंभे सर्वसाधारण्येन जप्याः मन्त्राः

ओं भूः तथ्स॑वितुर्-वरै॑ण्यं । ओं भुवः॑ भर्गो॑ देवस्य॑ धीमहि ।

ओ३ सुवः॑ धियो॑ योनः॑ प्रचोदयात् ।

ओं भूः तथ्स॑वितुर्-वरै॑ण्यं । भर्गो॑ देवस्य॑ धीमहि ।

ओं भुवः॑ धियो॑ योनः॑ प्रचोदयात् ।

ओ३ सुवः॑ तथ्स॑वितुर्-वरै॑ण्यं भर्गो॑ देवस्य॑ धीमहि ।

धियो॑ योनः॑ प्रचोदयात् ।

ओं शान्तिः॑ शान्तिः॑ शान्तिः॑ ।

1.2 वेदाध्या

अ॒ग्निमी॑ळे पु॒रोहि॑तं-य॒ज्ञस्य॑ दे॒वमृ॑त्विजं॑ । हो॒तारं॑ रत्न॒ धात॑मं ।

इ॒षे त्वो॑र्जे॒त्वा वा॒यव॑स्स्थो पा॒यव॑स्थ दे॒वो व॑स्सवि॒ता प्रा॑र्पयतु
श्रेष्ठ॑तमाय॒ कर्म॑णे ।

अ॒ग्न आ॑याहि वी॒तये॑ गृ॒णानो॑ ह॒व्यदा॑तये । नि॒होता॑ स॒थ्सि ब॒र्हिषि॑ ।

श॒न्नो दे॒वीर॒भिष्ट॑य॒ आपो॑ भवन्तु पी॒तये॑ ।

शं यो॑र॒भिस्र॑वन्तु नः ॥ 1 (1)

1.3 रक्षोघ्नं

TS 1.2.14.1 to TS 1.2.14.7 for Para 1 to 8

कृ॒णुष्व॑ पा॒जः प्र॑सि॒तिन्न॑ पृ॒थ्वीं या॑हि रा॒जे वा॑मवा॒ङ् इ॒भेन॑ ।

वृ॒ष्वी म॒नु प्र॑सि॒तिं द्रू॑णानोऽस्ताऽसि॒ विध्य॑ र॒क्ष स॑स्तपिष्ठैः ।

तव॑ भ्र॒मास॑ आ॒शुया॑ प॒तं त्य॑नुस्पृश-धृष॒ता शो॑शु॒चानः॑ ।

तपू॑ष्य॒ग्ने जु॒ह्वा प॒तं-गा॑नसन्दि॒तो वि॑सृ॒ज वि॑ष्व गु॒ल्काः ।

प्र॒तिस्प॑शो वि॒सृज॑-तू॒र्णित॑मो भ॒वा पा॑युर्वि॒शो अ॒स्या अ॑द॒ब्धः ॥ 2

यो॑ नो॑ दू॒रे अ॒घश॑ꣳसो॒यो अ॒न्त्यग्ने॑ मा॒क्रिष्टे॑ व्य॒थिरा॑ द॒धर्षी॑त् ।
 उ॒दग्ने॑ तिष्ठ॑ प्र॒त्या त॑नु॒ष्वन्य॑मि॒त्राꣳ ओष॑ता-त्ति॒ग्महे॑ते ।
 यो नो॑ अ॒रातिꣳ स॑मि॒धान च॒क्रे नी॒चा तं॑ध॒क्ष्यत॑ सन्न॒ शुष्कं॑ ॥
 ऊ॒र्ध्वो भव॑ प्र॒ति वि॒ध्या-॑ध्य॒स्मदा॑ विष्कृ॑णुष्व॒ दैव्या॑न्यग्ने ।
 अ॒वस्थि॑रा त॒नुहि॑ यातु॒ जूनां॑ जा॒मिम॑जा॒मिं प्र॑मृ॒णीहि॑ श॒त्रून् ॥ 3

स॒ते जा॑नाति॒ सु॒मतिं॑ यं वि॒ष्टय॑ ई॒वते॑ ब्र॒ह्मणे॑ गा॒तुमै॑रत् ।
 वि॒श्वा॑न्य॒स्मै सु॒दिना॑नि रा॒यो द्यु॒म्नान्य॑र्यो॒ विदु॑रो अ॒भिद्यौ॑त् ॥
 से॒दग्ने॑ अस्तु॒ सु॒भग॑ स्सु॒दानु॑र् यस्त्वा॒ नित्ये॑न ह॒विषा॑ य उ॒क्थैः॑ ।
 पि॒प्री॑षति॒ स्व आ॑युषि॒ दुरो॑णे वि॒श्वेद॑स्मै सु॒दिना॑-साऽस॒दिष्टिः॑ ।
 अ॒र्चामि॑ते सु॒मतिं॑ घोष्य॒र्वाख्-सन्ते॑ वा वा॒ता ज॑रता॒ मिय॑ंगीः ॥ 4

स्व॒श्वा॑स्त्वा सु॒रथा॑ म॒र्जये॑-मा॒स्मे क्ष॒त्राणि॑ धा॒रये॑र-नु॒द्यून् ।
 इ॒ह त्वा॑ भू॒र्या च॑रेदु॒प॒त्मन् दो॑षाव॒स्त्रर् दी॑दिवाꣳ स॒मनु॑द्यून् ।
 क्री॒डन्त॑स्त्वा सु॒मन॑स॒ स्सपे॑मा॒भि द्यु॒म्ना त॑स्थि॒वाꣳसो॑ ज॒नानां॑ ।

यस्त्वा स्वश्चस्सुहिरण्यो अग्न उपयाति वसुमता रथेन ।
तस्य त्राता भवसि तस्य सखा यस्त आतिथ्य मानुषग् जुजोषत् ॥ 5

महोरुजामि बन्धुता वचो भिस्तन्मा पितुर्गोतमाद न्वियाय ।
त्वन्नो अस्य वचस-श्चिकिद्धि होतर्यविष्ठ सुक्रतो दमूनाः ।
अस्वप्न जस्तरणय स्सुशेवा अतन्द्रासोऽवृका अश्रमिष्ठाः ।
ते पायवः सध्रियञ्चो निषद्याग्ने तव नः पान्त्वमूर ।
ये पायवो मामतेयं ते अग्ने पश्यन्तो अन्धं दुरिताद रक्षन् ।
ररक्ष तान्त् सुक्रतो विश्ववेदा दिप्सन्त इद्रिपवो नाह देभुः ॥ 6

त्वया वयञ् सधन्य-स्त्वोता स्तव प्रणीत्य श्याम वाजान् ।
उभाशञ् सा सूदय सत्यता तेऽनुष्ठुया कृणुह्य-हयाण ।
अया ते अग्ने समिधा विधेम प्रतिस्तोमञ् शस्यमानं गृभाय ।
दहाशसो रक्षसः पाह्यस्मान् द्रुहो निदो मित्रमहो अवद्यात् ।
रक्षोहणं वाजिनमाजि घर्मि मित्रं प्रथिष्ठ मुपयामि शर्म ।
शिशानो अग्निः क्रतुभि स्समिद्ध-स्सनो दिवा स रिषः
पातु नक्तं ॥ 7

वि॒ज्योति॑षा बृ॒हता॑ भा॒त्यग्नि॑ रा॒विर्-वि॒श्वानि॑ कृ॒णुते॑ म॒हित्वा॑ ।
 प्रा॒दे॒वीर्मा॒या स्स॑हते दु॒रे॒वा शि॒श॒शी॒ते शृ॒ङ्गे रक्ष॑से वि॒निक्षे॑ ।
 उ॒तस्वा॒नासो॑ दि॒विष॑न्त्वग्ने स्ति॒ग्मायु॑धा रक्ष॑से ह॒न्त वा उ॑ ॥ 8 (2)

1.4 इन्द्र सूक्तं

TS 1.6.12.1 to TS 1.6.12.6, for para 9 to 14

इन्द्रं॑ वो वि॒श्वत॑स्प॒रि ह॒वाम॑हे जने॑भ्यः । अ॒स्माक॑मस्तु के॒वलः॑ ।
 इन्द्रं॑ नरो॑ नेम॒धिता॑ ह॒वन्ते॑ यत्पा॒र्या यु॒नज॑ते धि॒यस्ताः॑ ।
 शू॒रो नृ॑षा॒ता श॒वस॑श्च॒का न॒ आ गो॑मति॒ व्रजे॑ भ॒जा त्व॑न्नः ।
 इन्द्रि॑याणि शत॒क्रतो॑ या ते जने॑षु प॒ञ्चसु॑ । इन्द्र॑ तानि॒ त आ॑ वृ॒णे ।
 अनु॑ते दा॒यि म॒ह इन्द्रि॑याय स॒न्नाते॑ वि॒श्वम॑नु वृ॒त्रह॑त्यै ॥ 9

अनु॑ क्ष॒त्रम॑नु स॒हो य॒जत्रे॑न्द्र दे॒वेभि॑रनु ते नृ॒षह्ये॑ ।
 आय॑स्मिन्त् स॒प्तवा॑स॒वा स्ति॑ष्ठन्ति स्वा॒रुहो॑ यथा ।
 ऋषि॑र्ह दी॒र्घ श्रु॑त्तम॒ इन्द्र॑स्य घ॒र्मो अ॑ति॒थिः॑ ।
 आ॒मासु॑ प॒क्वमै॑रय॒ आ सूर्य॑ꣳ रो॒हयो॑ दि॒वि ।
 घ॒र्मन्न॑ सा॒मन्त॑प॒ता सु॒वृक्ति॑भिर्-जुष्टं॑ गि॒र्वण॑ से॒गिरः॑ ।

इ॒न्द्र॒मि॒द् गा॒थिनो॑ बृ॒हदि॒न्द्र म॒र्केभि॑ र॒र्किणः॑ ।

इ॒न्द्रं वा॑णीरनूषत ॥ 10

गा॒यन्ति॑त्वा गा॒यत्रि॑णोर्चं॑ त्य॒र्क म॒र्किणः॑ ।

ब्र॒ह्माण॑स्त्वा श॒तक्र॑त-वु॒द्वं श॑मिव ये मि॒रे ।

अ॒हो॒मु॒चे प्र॑भरे॒मा म॒नीषा॑ मो॒षिष्ठ॑-दा॒न्वे सु॒मतिं॑ गृ॒णानाः॑ ।

इ॒दमि॒न्द्र प्र॑ति ह॒व्यं गृ॑भाय स॒त्यास्स॑न्तु यज॒मान॑स्य का॒माः ।

वि॒वेष॑यन्मा॒ धिष॑णा ज॒जान॑ स्तवै॒ पुरा॑ पा॒र्यादि॒न्द्र म॒हः ।

अ॒हसो॑ यत्र पी॒पर॒द्यथा॑ नो ना॒वेव॑ या॒न्त मु॒भये॑ हवन्ते ॥ 11

प्र॒स॒म्राजं॑ प्र॒थम॑ म॒ध्व-रा॑णाम॒हो मु॒चं वृ॒षभं॑ य॒ज्ञिया॑नां ।

अ॒पा॒न्न-पा॑तमश्चि॒ना ह॑यन्त म॒स्मिन्न॑र इ॒न्द्रियं॑ ध॒त्तमो॑जः ।

वि॒न इ॒न्द्र मृ॒धो ज॑हि नी॒ चा य॑च्छ पृ॒तन्य॑तः ।

अ॒ध॒स्पदं॑ त॒मीं कृ॑धि यो अ॒स्मां अ॑भि॒दास॑ति ।

इ॒न्द्रक्ष॑त्रम॒भि वा॒ममो॑जो ऽजा॒यथा॑ वृ॒षभ॑ च॒र्षणी॑नां ।

अ॒पा॒नुदो॑ ज॒नम॑मि॒त्र य॑न्त मु॒रुं दे॒वेभ्यो॑ अ॒कृ॒णोरु॑ लो॒कं ।

मृ॒गो न॑ भी॒मः कु॑च॒रो गि॒रिष्ठाः॑ प॒राव॑त आ॒जगा॑मा-प॒रस्याः॑ ॥ 12

सृ॒क॒ꣳ स॒ꣳ शाय॑ प॒विमि॑न्द्र ति॒ग्मं॑ वि॒शत्रू॑न् ताडि॑ वि॒मृधो॑ नुदस्व ।
 वि॒शत्रू॑न् वि॒मृधो॑नुद वि॒वृत्र॑स्य ह॒नू रुज॑ ।
 वि॒मन्यु॑मिन्द्र॒ भामि॑तो ऽमि॒त्रस्या॑भि दास॑तः ।
 त्रा॒तार॑मिन्द्र॒ मवि॑तार मिन्द्र॒ꣳ हवे॑ हवे सु॒हव॒ꣳ शूर॑मिन्द्रं॑ ।
 हु॒वे नु श॒क्रं पु॒रुहू॑त मिन्द्र॒ꣳ स्व॒स्ति नो॑ म॒घवा॑ धा॒त्विन्द्रः॑ ॥ 13

मा ते॑ अ॒स्याꣳ स॒हसा॑वन् परि॒ष्टा व॒घाय॑ भूम॒ हरि॑वः प॒रादै॑ ।
 त्राय॑स्वनो ऽवृ॒केभि॑र्-व॒रूथै॑ स्तव॒ प्रिया॑स स्सूरि॒षु स्या॑म ।
 अ॒नव॑स्ते रथ॒मश्वा॑य तक्षन्-त्व॒ष्टा वज्रं॑ पु॒रुहू॑त द्यु॒मन्तं॑ ।
 ब्र॒ह्माण॑ इन्द्रं॒ मह॑यन्तो अ॒र्कैर॑वर्द्धय-न्न॒हये॑ हन्त॒ वा उ॑ ।
 वृ॒ष्णे य॑त्ते वृ॒षणो॑ अ॒र्कम॑र्चा निन्द्र॒ ग्रावा॑णो अ॒दिति॑-स्स॒जोषाः॑ ।
 अ॒नश्वा॑सो ये प॒वयो॑ऽरथा इन्द्रे॒षिता॑ अ॒भ्यव॑र्त्तं तद॒स्यून् ॥ 14 (3)

T.A.6.1.9 for para 15a, TS1.4.41.1 & TS1.4.42.1 for para 15b

य॒त इन्द्र॑ भ॒याम॑हे ततो॑ नो॒ अभ॑यं कृ॒धि ।
 म॒घव॑न् च्छ॒ग्धि त॒व तन्न॑ उ॒तये॑ वि॒द्विषो॑ वि॒मृधो॑ जहि ।

स्व॒स्ति॒दा वि॒शस्प॑ति-वृ॒त्रहा॑ वि॒मृ॒धो व॒शी ।

वृ॒षेन्द्रः॑ पु॒र ए॒तु न॑ स्स्व॒स्ति॒दा अ॒भयं॑ क॒रः । 15a

महा॑ꣳ इन्द्रो॑ वज्र॑ बाहु॑ षोड॒शी श॒र्म य॑च्छतु ।

स्व॒स्ति नो॑ म॒घवा॑ करोतु॑ ह॒न्तु पा॒प्मानं॑ योऽस्मा॑न् द्वेष्टि॑ ।

स॒जोषा॑ इन्द्र॑ सग॒णो म॒रुद्भि॑ स्सोमं॑ पिब॑ वृ॒त्रह॑न् च्छू॒र वि॒द्वान् ।

ज॒हि शत्रू॑ꣳ र॒पमृ॒धो-नु॑द॒स्वाथा॑ भ॒यं कृ॑णुहि वि॒श्वतो॑ नः ॥ 15b (4)

1.5 ये देवाः

TS 1.8.7.1 for para 16

ये दे॒वाः पु॒रस्स॑दोऽग्नि॑ नै॒त्रा,

दक्षि॑ण॒सदो॑ य॒मनै॑त्रा,

पश्चा॑त्स॒द स्स॑वि॒तृ नै॑त्रा,

उत्त॑र॒सदो॑ व॒रुण॑ने॒त्रा,

उप॑रि॒षदो॑ बृ॒हस्प॑ति॒ नै॑त्रा,

रक्षो॑ह॒णस्ते॑ नः॒ पान्तु॑ ते नोऽव॑न्तु तेभ्यो॒ नम॑स्तेभ्य॒ स्वाहा॑

-ऽग्नये॑ रक्षो॒घ्ने स्वा॑हा,

यमा॑य॒ सवि॑त्रे ,

वरुणा॑य बृ॒हस्प॑तये

दु॒वस्व॑ते रक्षो॒घ्ने स्वा॑हा ॥ 16 (5)

1.6 ये देवाः (अनुषङ्गं)

ये दे॒वाः पु॒रस्स॑दोऽग्नि॑ नै॒त्रा रक्षो॑ह॒णस्ते॑नः पा॒न्तु ते नोऽव॑न्तु
तेभ्यो॑ नम॒स्तेभ्य॑ स्वा॒हा ॥

ये दे॒वा दक्षि॑ण॒सदो॑ यम॑ नै॒त्रा रक्षो॑ह॒णस्ते॑नः पा॒न्तु ते नोऽव॑न्तु
तेभ्यो॑ नम॒स्तेभ्य॑ स्वा॒हा ॥

ये दे॒वाः प॑श्चा॒थ्सद॑ स्सवि॒तृ नै॒त्रा रक्षो॑ह॒णस्ते॑नः पा॒न्तु ते
नोऽव॑न्तु तेभ्यो॑ नम॒स्तेभ्य॑ स्वा॒हा ॥

ये दे॒वा उत्त॑र॒सदो॑ वरु॒णने॑त्रा रक्षो॑ह॒णस्ते॑नः पा॒न्तु ते नोऽव॑न्तु
तेभ्यो॑ नम॒स्तेभ्य॑ स्वा॒हा ॥

ये दे॒वा उप॑रि॒षदो॑ बृ॒हस्प॑ति॒ नैत्रा॑ रक्षो॑ह॒णस्ते॑नः पा॒न्तु ते
नोऽव॑न्तु तेभ्यो॑ नम॒स्तेभ्य॑ स्वा॒हा ॥

अ॒ग्नये॑ रक्षो॒घ्ने स्वा॑हा ॥

य॒माय॑ र॒क्षो॒घ्ने॑ स्वाहा॑ ।

स॒वि॒त्रे र॒क्षो॒घ्ने॑ स्वाहा॑ ।

वरु॑णाय॑ र॒क्षो॒घ्ने॑ स्वाहा॑ ।

बृ॒ह॒स्प॒तये॑ दु॒व॒स्व॒ते र॒क्षो॒घ्ने॑ स्वाहा॑ ॥ 16A (5A)

1.7 आयुष्कामेष्टि मन्त्राः

TS 2.3.10.3 for para no.17

अ॒ग्निरा॑युष्मान्थ्स वन॒स्पति॑भिः-रा॑युष्मान् तेन॒त्वाऽऽयु॑षाऽऽयुष्मन्तं॑ करोमि॒,

सोम॑ आयुष्मान्थ्स ओष॑धीभिर्,

य॒ज्ञ आयु॑ष्मान्थ्स दक्षि॑णाभिर्,

ब्र॒ह्मा॑युष्मन्तद् ब्रा॒ह्मणै॑-रा॑युष्मद्,

दे॒वा आयु॑ष्मन्तस्ते॑ ऽमृ॒तेना॑ युष्मन्तस्तेन॒त्वा

ऽऽयु॑षाऽऽयुष्मन्तं॑ करोमि ॥ 17 (6)

1.8 आयुष्कामेष्टि मन्त्राः (अनुषङ्गं)

अ॒ग्निरा॑युष्मान्थ्स वन॒स्पति॑भिः रा॑युष्मान् तेन॒त्वा

ऽऽयु॑षाऽऽयुष्मन्तं॑ करोमि ।

सो॒म आ॒युष्मा॒न्त्स ओष॑धीभि॒रायु॑ष्मा॒न् तेन॒त्वा
ऽऽयु॑षाऽऽयुष्मन्तं॑ करोमि ।

य॒ज्ञ आ॒युष्मा॒न्त्स दक्षि॑णाभि॒रायु॑ष्मा॒न् तेन॒त्वा
ऽऽयु॑षाऽऽयुष्मन्तं॑ करोमि ।

ब्र॒ह्मायु॑ष्मत्तद् ब्रा॒ह्मणै॑-रायु॑ष्मत् तेन॒त्वा ऽऽयु॑षाऽऽयुष्मन्तं॑
करोमि ।

दे॒वा आ॒युष्मन्त॑स्ते ऽमृ॑ते-नायु॑ष्मन्त॑स्तेन॒त्वा
ऽऽयु॑षाऽऽयुष्मन्तं॑ करोमि ॥ 17A(6A)

1.9 अ॒ग्नो॒मुच॑ मन्त्राः

TS 2.3.13.1, for para No. 18

या॒ वा॒मिन्द्रा॑ वरुणा॒ यत॑व्या॒ तनू॑स्तये॒ मम॑ह॒सो मु॒ञ्चतं॑ ,
ँया॒ वा॒मिन्द्रा॑ वरुणा॒ सह॑स्या, रक्ष॑स्या, तेज॑स्या,
तनू॑स्तये॒ मम॑ह॒सो मु॒ञ्चतं॑,
ँयो॒ वा॒मिन्द्रा॑ वरुणा॒ व॒ग्नौ स्रा॑मस्तं॒ वा मे॒तेना॑ वय॒जे,

यो॒ वा॒मिन्द्रा॑ वरु॒णा द्वि॒पाथ्सु॑ प॒शुषु॑, चतु॒ष्पाथ्सु॑,
 गो॒ष्ठे, गृ॒हे- , ष्व॒प्सोष॑धीषु, वन॒स्पति॑षु,
 स्रा॒मस्तं॑ वा॒ मे॒तेना॑ वयजे ॥ 18 (7)

1.10 अ॒ग॒होमु॒च मन्त्राः॑ (अनुषङ्गं)

या वा॒मिन्द्रा॑ वरु॒णा यत॑व्या त॒नूस्त॑ये मम॒हसो॑ मुञ्चतं ।
 या वा॒मिन्द्रा॑ वरु॒णा स॒हस्या॑ त॒नूस्त॑ये मम॒हसो॑ मुञ्चतं ।
 या वा॒मिन्द्रा॑ वरु॒णा रक्ष॑स्या त॒नूस्त॑ये मम॒हसो॑ मुञ्चतं ।
 या वा॒मिन्द्रा॑ वरु॒णा तेज॑स्या त॒नूस्त॑ये मम॒हसो॑ मुञ्चतं ।
 यो वा॒मिन्द्रा॑ वरु॒णा व॒ग्नौ स्रा॒मस्तं॑ वा॒मे तेना॑ वयजे ।
 यो वा॒मिन्द्रा॑ वरु॒णा द्वि॒पाथ्सु॑ प॒शुषु॑ स्रा॒मस्तं॑ वा॒मे तेना॑
 वयजे ।
 यो वा॒मिन्द्रा॑ वरु॒णा चतु॑ष्पाथ्सु प॒शुषु॑ स्रा॒मस्तं॑ वा॒मे तेना॑
 वयजे ।
 यो वा॒मिन्द्रा॑ वरु॒णा गो॒ष्ठे स्रा॒मस्तं॑ वा॒मे तेना॑ वयजे ।
 यो वा॒मिन्द्रा॑ वरु॒णा गृ॒हेषु॑ स्रा॒मस्तं॑ वा॒मे तेना॑ वयजे ।
 यो वा॒मिन्द्रा॑ वरु॒णाऽप्सु॑ स्रा॒मस्तं॑ वा॒मे तेना॑ वयजे ।

यो॑ वा॒मिन्द्रा॑ वरु॒णौष॑धीषु॒ साम॒स्तं वा॒मे ते॒ना व॑यजे ।
 यो॑ वा॒मिन्द्रा॑ वरु॒णा वन॑स्पतिषु॒ साम॒स्तं वा॒मे ते॒ना व॑यजे ॥
 (18A) (7A)

1.11 शास्तृ सूक्तं (आप्यं)

TS 5.7.4.3 for para 19

अ॒ग्ने य॑श॒स्विन् य॑श॒से म॑म॒र्पये॑न्द्रा॒वती॑ म॒पचि॑ती मि॒हाव॑ह ।
 अ॒यं मू॒र्द्धा प॑रमे॒ष्ठी सु॒वर्चा॑-स्स॒मा॒ना॒ना मु॒त्तम॑ श॒लो॒को अ॑स्तु ।
 भ॒द्रं प॑श्यन्त॒ उप॑सेदु॒रग्रे॑ तपो॑ दी॒क्षा मृ॑षय॒ स्सुव॑र्विदः ।
 ततः॑ क्ष॒त्रं ब॑ल॒मोज॑श्च जा॒तं तद॑स्मै दे॒वा अ॒भिस॑न्न-मन्तु ।
 धा॒ता वि॒धा॒ता प॑र॒मोत॑ स॒न्दृक् प्र॒जाप॑तिः प॒रमे॒ष्ठी वि॒राजा॑ ॥
 स्तो॒मा-श्च॑न्दा॒सि नि॒विदो॑म आ॒हुरे॒तस्मै॑ रा॒ष्ट्रम॑भि-स॒न्नमा॑म ।
 अ॒भ्याव॑र्त॒द्ध्व-मु॒पमे॑त सा॒कम॑य॒ शा॒स्ता-ऽधि॑पतिर्वो अस्तु ।
 अ॒स्य वि॒ज्ञान॑मनु॒स॒-र॑भ॒द्ध्वमि॑मं प॒श्चाद॑नु जी॒वाथ॑ सर्वे ॥ 19 (8)

1.12 राष्ट्रभूतं

TS 3.4.7.1, for para No. 20

ऋ॒ता॒षा॒ड् ऋ॒त॒धा॒मा॒ग्नि॒र्-ग॒न्ध॒र्व॒स्त-स्यौ॑ष॒धयो॑ऽफ॒सर॒स
ऊ॒र्जो॑ ना॒म स॒ इ॒दं ब्र॑ह्म॒ क्ष॒त्रं पा॑तु॒ ता इ॒दं ब्र॑ह्म॒ क्ष॒त्रं पा॑न्तु॒
तस्मै॑ स्वा॒हा ता॒भ्य॒ स्स्वा॒हा ,

स॒ं॒हि॒तो वि॒श्व॒सा॒मा सू॒र्यो॑ ग॒न्ध॒र्व-स्त॒स्य म॑री॒चयो॑ऽफ॒सर॒स आ॒यु॒व ,
स्सु॑षु॒म्न स्सू॑र्य॒ रश्मि॑-श्च॒न्द्र॒मा ग॒न्ध॒र्व-स्त॒स्य न॑क्ष॒त्राण्य॑-
फ॒सर॒सो बे॒कुर॑यो,

भु॒ज्यु॒स्सु॒प॒र्णो य॒ज्ञो ग॒न्ध॒र्व-स्त॒स्य द॑क्षि॒णा अ॒फ॒सर॒स स्त॒वाः,
प्र॒जा॒प॒ति॒र्-वि॒श्व॒क॒र्मा म॑नो॒ ग॒न्ध॒र्वस्त॒स्य॒र्ख् सा॒मा॒न्य॑-फ॒सर॒सो व॑ह्य,
इ॒षि॒रो वि॒श्व व्य॑चा॒ वा॒तो ग॒न्ध॒र्व-स्त॒स्यापो॑ ऽफ॒सर॒सो मु॒दा,
भु॒व॒न॒स्य प॑ते॒ यस्य॑त॒ उप॑रि॒ गृ॒हा इ॒ह च॑ ।

स नो॑ रा॒स्वा॒ज्या॒नि॒र् रा॒य॒स्पोष॑र् सु॒वीर्य॑र् स॒म्व॑त्स॒रीणा॑ स्व॒स्ति॑ ।

पर॒मे॒ष्ठ्य॑धि॒पति॑र्-मृ॒त्युर् गन्ध॑र्व-स्तस्य॒ विश्व॑म॒प्सर॑सो॒ भुव॑,

स्सु॒क्षि॒थि- स्सु॑भूति॒र्-भद्र॑कृ॒त् सुव॑र्वान् प॒र्जन्यो॑ गन्ध॑र्व-स्तस्य॒
वि॒द्युतो॑ ऽप्सर॑सो॒ रुचो॑,

दू॒रे हे॑ति॒र्-मृड॑यो मृ॒त्युर् गन्ध॑र्व-स्तस्य॒ प्र॒जा अ॑प्सर॑सो॒ भी॒रुवः॑,

चा॒रुः कृ॑पण का॒शी का॒मो गन्ध॑र्व-स्तस्या॒धयो॑ ऽप्सर॑स॒ इ॒शोच॑यन्ती॒र्,

नाम॒ स इ॒दं ब्र॑ह्म॒ क्ष॒त्रं पा॑तु ता इ॒दं ब्र॑ह्म॒ क्ष॒त्रं पा॑न्तु॒ तस्मै॑ स्वाहा
ताभ्य॒ स्स्वाहा॑,

स नो॑ भुवनस्य प॒ते यस्य॑त॒ उप॑रि॒ गृ॒हा इ॒ह च॑ ।

उ॒रु ब्र॑ह्म॒णेऽस्मै॑ क्ष॒त्राय॒ म॒हि श॑र्म॒ यच्छ॑ ॥ 20 (9)

1.13 राष्ट्रभूतं (अनुषङ्गं)

<p>ऋ॒ता॒षाड् ऋ॒त॒धा॒माऽग्नि॑र्-गन्ध॑र्वस्स-इ॒दं ब्र॑ह्म॒ क्ष॒त्रं पा॑तु तस्मै॑ स्वाहा॑ । तस्यौष॑धयोऽप्सर॑स॒ ऊ॒र्जो॑ नाम॒ ता इ॒दं ब्र॑ह्म</p>
--

क्ष॒त्रं पा॒न्तु ता॒भ्य स्स्वा॒हा ॥

स॒ह॒तो वि॒श्वसा॑मा॒ सूर्यो॑ गन्ध॒र्वस्स॑ इ॒दं ब्र॑ह्म क्ष॒त्रं पा॒तु
तस्मै॑ स्वा॒हा ॥ तस्य॑ मरी॒चयो॑ऽप्सर॒स आयु॑वो॒ नाम ता॒ इ॒दं
ब्र॑ह्म क्ष॒त्रं पा॒न्तु ता॒भ्य स्स्वा॒हा ॥

सु॒षु॒म्नस्सूर्य॑-र॒श्मिश्च॑न्द्र॒मा गन्ध॑र्वस्स॒ इ॒दं ब्र॑ह्म क्ष॒त्रं पा॒तु
तस्मै॑ स्वा॒हा ॥ तस्य॑ नक्ष॒त्राण्य॑ ऽप्सर॒सो बे॒कुर॑यो॒ नाम ता॒
इ॒दं ब्र॑ह्म क्ष॒त्रं पा॒न्तु ता॒भ्य स्स्वा॒हा ॥

भु॒ज्युस्सु॑प॒र्णो य॒ज्ञो गन्ध॑र्वस्स॒ इ॒दं ब्र॑ह्म क्ष॒त्रं पा॒तु तस्मै॑
स्वा॒हा ॥ तस्य॑ दक्षि॒णा अ॒प्सर॒स स्त॒वा ना॒म ता॒ इ॒दं ब्र॑ह्म
क्ष॒त्रं पा॒न्तु ता॒भ्य स्स्वा॒हा ॥

प्र॒जाप॑तिर्-वि॒श्वकर्मा॑ म॒नो गन्ध॑र्वस्स॒ इ॒दं ब्र॑ह्म क्ष॒त्रं पा॒तु
तस्मै॑ स्वा॒हा ॥ तस्य॑ र॒ख् सा॒मान्य॑-ऽप्सर॒सो वह॑यो॒ नाम ता॒
इ॒दं ब्र॑ह्म क्ष॒त्रं पा॒न्तु ता॒भ्य स्स्वा॒हा ॥

इ॒षि॒रो वि॒श्वव्य॑चा वा॒तो गन्ध॑र्वस्स इ॒दं ब्र॑ह्म क्ष॒त्रं पा॑तु
 तस्मै॑ स्वाहा॑ । तस्यापो॑-ऽप्सर॑सो मु॒दा ना॒म ता इ॒दं ब्र॑ह्म
 क्ष॒त्रं पा॑न्तु ताभ्य॑ स्स्वाहा॑ ॥

भुव॑नस्य प॒ते यस्य॑त उ॒परि॑ गृ॒हा इ॒ह च॑ ।
 स नो॑ रा॒स्वाज्या॑निꣳ रा॒यस्पोष॑ꣳ सु॒वीर्य॑ꣳ स॒म्वत्स॑रीणाꣳ
 स्व॒स्तिꣳ स्वाहा॑ ॥

पर॑मेष्ठ्यधि॒पति॑र्-मृ॒त्युर् गन्ध॑र्वस्स इ॒दं ब्र॑ह्म क्ष॒त्रं पा॑तु
 तस्मै॑ स्वाहा॑ । तस्य॑ वि॒श्वम॑प्सर॑सो भुवो॑ ना॒म ता इ॒दं ब्र॑ह्म
 क्ष॒त्रं पा॑न्तु ताभ्य॑ स्स्वाहा॑ ॥

सु॒क्षि॒थि-स्सु॑भूति॑र्-भ॒द्रकृ॑त् सुव॑र्वान् प॒र्जन्यो॑ गन्ध॑र्वस्स
 इ॒दं ब्र॑ह्म क्ष॒त्रं पा॑तु तस्मै॑ स्वाहा॑ । तस्य॑ वि॒ध्युतो॑-ऽप्सर॑सो
 रु॒चो ना॒म ता इ॒दं ब्र॑ह्म क्ष॒त्रं पा॑न्तु ताभ्य॑ स्स्वाहा॑ ॥

दू॒रे हे॑तिर॒ मृ॒डयो॑ मृ॒त्युर् गन्ध॑र्वस्स इ॒दं ब्र॑ह्म॒ क्ष॒त्रं पा॑तु
 तस्मै॑ स्वाहा॑ । तस्य॑ प्र॒जा अ॒प्सर॑सो भी॒रुवो॑ नाम॒ ता इ॒दं
 ब्र॑ह्म॒ क्ष॒त्रं पा॑न्तु ताभ्य॒ स्स्वाहा॑ ॥

चा॒रुः कृ॑पण॒ का॒शी का॒मो गन्ध॑र्वस्स इ॒दं ब्र॑ह्म॒ क्ष॒त्रं पा॑तु
 तस्मै॑ स्वाहा॑ । तस्या॑धयो॑ ऽप्सर॑स॒ र॒शोच॑यन्ती॒र् नाम॒ ता इ॒
 दं ब्र॑ह्म॒ क्ष॒त्रं पा॑न्तु ताभ्य॒ स्स्वाहा॑ ॥

स नो॑ भुवनस्यपते॒ यस्य॑त॒ उप॑रि॒ गृ॒हा इ॒ह च॑ ।

उ॒रु ब्र॑ह्म॒णेऽस्मै॑ क्ष॒त्राय॒ महि॑ र्म॒ यच्छ॑ स्वाहा॑ ॥ (20A)

(9A)

1.14 सर्प सूक्तं

TS 4.2.8.3 for para No. 21

नमो॑ अस्तु॑ सर्पे॒भ्यो॒ ये के॑ च पृथि॒वी म॑नु ।
 ये अ॒न्तरि॑क्षे॒ ये दि॒वि ते॒भ्य स्सर्पे॑भ्यो॒ नमः॑ ।
 येऽदो॑ रो॒चने॒ दि॒वो ये वा॒ सूर्य॑स्य रश्मि॒षु ।
 येषा॑म॒प्सु सदः॑ कृतं॒ तेभ्य॑ स्सर्पे॑भ्यो॒ नमः॑ ।
 या इ॒षवो॑ यातु॒ धाना॑नां॒ ँ ये वा॒ वन॑स्पती॒ ॐ र॑नु ।
 ये वाऽव॑टे॒षु शे॑रते॒ तेभ्य॑ स्सर्पे॑भ्यो॒ नमः॑ ॥ 21 (10)

1.15 पंचचोडाः

TS 4.4.3.1 for para No. 22

अ॒यं पु॒रो ह॑रि॒केश॑ स्सूर्य॑रश्मि॒-स्तस्य॑ रथगृ॒थ्सश्च॑ रथौ॒जाश्च॑ से॒नानि॑
 ग्रा॒म॒ण्यौ पु॒ज्जि॒क॒स्थ॒ला च॑ कृत॒स्थ॒ला चा॑प्सर॒सौ या॒तु धा॑ना हे॒ती
 रक्षा॑ ॐ॒सि प्र॑हेति ,

र॒यं द॑क्षि॒णा वि॒श्व क॑र्मा तस्य॑ रथ स्व॒नश्च॑ रथे॒-चि॒त्रश्च॑ से॒नानि॑
 ग्रा॒म॒ण्यौ मे॒न॒का च॑ सह॒ज॒न्या चा॑प्सर॒सौ द॒ङ्घ्णा॑वः प॒शवो॑ हे॒तिः
 पौ॒रु॒षेयो॑ व॒धः प्र॑हेति,

रयं पश्चाद् विश्व-व्यचा स्तस्य रथ प्रोतश्चा-समरथश्च सेनानि
 ग्रामण्यौ प्रम्लोचन्ती चा नुम्लोचन्ती-चाऽप्सरसौ सर्पा हेतिर्
 व्याघ्राः प्रहेति,

रय मुत्तराथ् सम्यद्वसुस्तस्य सेनजिच्च सुषेणश्च सेनानि ग्रामण्यौ
 विश्वाचीच घृताची चा-प्सरसा वापो हेतिर् वातः प्रहेति ,

रय-मुपर्यर् वाग्व-सुस्तस्य ताक्ष्य-श्चारिष्ट-नेमिश्च सेनानि ग्रामण्या
 वुर्वशी च पूर्वचित्तिश्चा-प्सरसौ विद्युद्धेति-रवस्फूर्जन् प्रहेति ,

स्तेभ्यो नमस्ते नो मृडयन्तु ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तं वो
 जंभे दधामि ॥ 22 (11)

1.16 पंचचोडाः (अनुषङ्गं)

अयं पुरो हरिकेश स्सूर्यरश्मि-स्तस्य रथगृथ्सश्च रथौजाश्च
 सेनानि ग्रामण्यौ पुञ्जिकस्थला च कृतस्थला चाप्सरसौ
 यातुधाना हेती रक्षाऽसि प्रहेतिस्तेभ्यो नमस्ते नो मृडयन्तुते
 यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तं वो जंभे दधामि ॥

अ॒यं द॒क्षि॒णा वि॒श्वक॑र्मा तस्य॑ रथ॒स्वनश्च॑ रथे॑ चि॒त्रश्च॑ से॒नानि॑
 ग्रा॒म॒ण्यौ मे॒न॒का च॑ सह॒ज॒न्या चा॒प्स॒रसौ॑ द॒ङ्घ॒णवः॑ प॒शवो॑
 हे॒तिः पौ॒रु॒षेयो॑ व॒धः प्रहे॑तिस्तेभ्यो नमस्ते नो मृ॒डय॑न्तु ते
 यं द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो द्वेष्टि॑ तं ँ॒वो ज॑भे दधामि ॥

अ॒यं प॒श्चाद्-वि॒श्व व्य॑चा-स्तस्य॑ रथ॒प्रोतश्चा॑-स॒मरथ॑श्च
 से॒नानि॑ ग्रा॒म॒ण्यौ प्र॒म्लो॑चन्तीचा नु॒म्लो॑चन्ती-चा॒प्स॒रसौ॑ सर्पा
 हे॒तिर् व्या॒घ्राः प्रहे॑तिस्तेभ्यो नमस्ते नो मृ॒डय॑न्तु तेयं द्वि॒ष्मो
 यश्च॑ नो द्वेष्टि॑ तं ँ॒वो ज॑भे दधामि ॥

अ॒य-मु॒त्त॒राथ् स॒म्य॑द्वसु॒स्तस्य॑ से॒नजि॑च्च सु॒षेण॑श्च से॒नानि॑
 ग्रा॒म॒ण्यौ वि॒श्वाची॑च घृ॒ताची॑चा-प्स॒रसा॑ वा॒पो हे॒तिर् वा॒तः
 प्रहे॑तिस्तेभ्यो नमस्ते नो मृ॒डय॑न्तु ते यं द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो
 द्वेष्टि॑ तं ँ॒वो ज॑भे दधामि ॥

अ॒यमु॒पर्य॑र् वा॒ग्वसु॑स्तस्य॒ ताक्ष॑र्य-श्चा॒रिष्ट॑-नेमिश्च॒ सेना॑नि
 ग्रा॒म॒ण्या॑ वु॒र्वशी॑ च पू॒र्वचि॑त्ति-श्चा॒प्सर॑सौ वि॒द्युद्धे॑तिर-
 व॒स्फूर्ज॑न् प्रहे॑तिस्तेभ्यो नमस्ते नो मृ॒डय॑न्तु ते यं द्वि॒ष्मो यश्च॑
 नो द्वेष्टि॒ तं वो॑ ज॒म्भे द॑धामि ॥ 22A(11A)

1.17 अ॒प्रति॑रथः

TS 4.6.4.1, for para No. 23 to 27

आ॒शुः शि॒शानो॑ वृष॒भो न यु॒ध्मो घ॑नाघनः॒ क्षोभ॑ण-श्चर्ष॒णीनां॑ ।
 संक्र॑न्दनोऽनिमिष॒ एक॑ वीर॒श्शत॑ ऽ सेना॒ अज॑यत्साकमिन्द्रः ।
 संक्र॑न्दनेना निमिषेण जिष्णुना यु॒त्कारे॑ण दुश्च॒यव॑नेन धृष्णुना ॥
 तदि॑न्द्रेण जयत॒ तथ् सह॑ध्वं यु॒धो नर॑ इषु हस्तेन वृष्णा ॥
 स इषु॑हस्तैः स निषंगिभिर्वशी स॒ ऽ स्रष्टा॑ स यु॒ध इन्द्रो॑ गणेन ।
 स॒ ऽ सृष्ट॑जिथ् सोमपा बाहु श॒र्ध्यू॑र्ध्व धन्वा प्रतिहिताभिरस्ता ॥
 बृह॑स्पते परिदीया रथेन रक्षोहा ऽमित्रा॒ ऽ अप॑ बाधमानः ॥ 23

प्रभं॑जन्थ् सेनाः प्रमृ॒णो यु॒धा ज॑यन्नस्माक-मे॒ध्यवि॑ता रथानां ।
 गो॒त्रभि॑दं गो॒विदं॑ वज्रबाहुं जयन्तमज्म प्रमृ॒णन्त॑-मोजसा ।
 इम॑ ऽ सजाता अनुवीर-यध्व मिन्द्र॑ ऽ सखायोऽनु स॒ ऽ रभ॑ध्वं ।

बलविज्ञायः स्थविरः प्रवीर-स्सहस्वान् वाजी सहमान उग्रः ।
अभिवीरो अभिसत्वा सहोजा जैत्रमिन्द्र रथमातिष्ठ गोवित् ॥ 24

अभिगोत्राणि सहसा गाहमानोऽदायो वीरश्शतमन्युरिन्द्रः ।
दुश्च्यवनः पृतनाषाड युध्यो-स्माकं सेना अवतु प्रयुथ्सु ।
इन्द्र आसां-नेता बृहस्पतिर् दक्षिणा यज्ञः पुर एतु सोमः ।
देवसेनाना-मभिभञ्जतीनां जयन्तीनां मरुतो यन्त्वग्रे ।
इन्द्रस्य वृष्णो वरुणस्य राज्ञ आदित्यानां मरुतां शर्द्ध उग्रं ।
महामनसां भुवनच्यवानां घोषो देवानां जयता मुदस्थात् ।
अस्माक-मिन्द्र-स्समृतेषु ध्वजेष्वस्माकं या इषवस्ता जयन्तु ॥ 25

अस्माकं वीरा उत्तरे भवन्त्वस्मानु देवा अवता हवेषु ।
उद्धर्षय मघव-न्नायुधा-न्युथ्सत्त्वनां मामकानां महांसि ।
उद्वृत्रहन्-वाजिनां वाजिनान्युद्रथानां जयतामेतु घोषः ।
उपप्रेत जयता नरःस्थिरा वस्सन्तु बाहवः ।

इन्द्रो॑ वः॒ शर्म॑ यच्छ॒ त्वना-धृ॑ष्या यथासथ ।

अव॑सृष्टा॒ परा॑पत॒ शर॑व्ये ब्र॒ह्म सञ्॑शिता ॥ 26

गच्छा॑मित्रान् प्रवि॑श मै॒षां कञ्च॑नोच्छिषः ।

मर्मा॑णि ते॒ वर्म॑भिश्छादयामि॒ सोम॑स्त्वा॒ राजा॒ ऽमृते॑नाभि-वस्तां ।

उ॒रोर्वरी॑यो वरि॑वस्ते अस्तु॒ जय॑न्तं त्वामनु॑ मदन्तु दे॒वाः ।

यत्र॑ बा॒णा-स्संप॑तन्ति कु॒मारा॑ वि॒शिखा॑ इव ।

इन्द्रो॑ नस्तत्र॑ वृ॒त्रहा॑ वि॒श्वाहा॑ शर्म॑ यच्छतु ॥ 27 (12)

1.18 चमकं तृतीय अनुवाकः

TS 4.7.3.1 & 2 for para 28 and 29

शं च॑ मे मयश्च॑ मे प्रि॒यं च॑ मेऽनु॒काम॑श्च मे
काम॑श्च मे सौमन॑सश्च मे भ॒द्रं च॑ मे श्रेय॑श्च मे
वस्य॑श्च मे यश॑श्च मे भग॑श्च मे द्र॒विणं॑ च मे
यन्ता॑ च मे ध॒र्ता च॑ मे क्षे॒मश्च॑ मे धृ॒तिश्च॑ मे
विश्वं॑ च मे मह॑श्च मे (28)

सम्वि॑च्च मे ज्ञा॒त्रं च॑ मे
सू॒श्च मे प्र॒सू॒श्च मे सी॒रं च॑ मे ल॒यश्च॑ म

ऋ॒तं च॑ मे॒ऽमृतं॑ च॒ मे॒ ऽय॒क्ष्मं च॑ मे॒ऽना॒मय॑च्च मे
 जी॒वातु॑श्च मे दी॒र्घायु॑त्वं च मे॒ऽनमि॑त्रं च मे॒ऽभयं॑ च मे
 सु॒गं च॑ मे॒ शय॑नं च मे॒ सू॒षा च॑ मे॒ सु॒दिनं॑ च मे ॥ 29 (13)

1.19 विहव्यम्

TS 4.7.14.1 to TS 4.7.14.4 for para 30 to 33

म॒माग्ने॑ व॒र्चो वि॒हवे॑ष्वस्तु व॒यं त्वे॒न्धा॒ना स्त॒नुवं पु॑षेम ।
 म॒ह्यं न॑मन्तां प्र॒दिश॑श्चत॒स्र स्त्वया॑-ऽद्ध्य॒क्षेण॑ पृ॒तना॑ जयेम ।
 म॒म दे॒वा वि॒हवे॑ स॒न्तु सर्व॑ इन्द्रा॒वन्तो म॒रुतो॑ वि॒ष्णुर॒ग्निः ।
 म॒मान्तरि॑क्ष मु॒रु गो॒पम॑स्तु म॒ह्यं वा॑तः प॒वतां॑ का॒मे अ॒स्मिन् ।
 म॒यि दे॒वा द्र॒विण॑ मा॒यज॑न्तां म॒य्या शी॑रस्तु म॒यि दे॒वहू॑तिः ॥ 30

दै॒व्या हो॑ता॒रा व॒निष॑न्त॒ पूर्वे॑ ऽरि॒ष्टा-स्स्या॑म त॒नुवा॑ सु॒वीराः॑ ।
 म॒ह्यं य॑जन्तु म॒म या॒नि ह॒व्याऽऽकू॑ति स्स॒त्या म॒नसो॑ मे अस्तु ।
 ए॒नो मा॒निगां॑ क॒तम॑च्च ना॒हं विश्वे॑ दे॒वासो॑ अधि॒वोच॑ ता मे ।
 दे॒वीष्प॑डुर् वी॒रुरु॑णः कृ॒णोत॑ विश्वे॑ दे॒वास इ॒ह वी॑रय॒द्ध्वं ।
 मा॒हास्म॑हि प्र॒जया॑ मा त॒नूभि॑र् मा॒रधाम॑ द्विष॒ते सो॑मराजन् ।

अ॒ग्नि॒र्म॒न्युं॑ प्र॒ति॒नु॒दन् पु॒रस्ता॒-द॒द॒ब्धो गो॒पाः परि॒पाहि॑ न॒स्त्वं ॥ 31

प्र॒त्य॒ज्चो॑ य॒न्तु नि॒गुतः॑ पु॒नस्ते॑ ऽमै॒षां चि॒त्तं प्र॒बुधा॑ वि॒ने॒शत् ।
 धा॒ता धा॒तृणां॑ भु॒वन॒स्य य॒स्पति॑र् दे॒वः स॒वि॒तार॑म॒भि मा॒ति॒षाहं॑ ।
 इ॒मं य॑ज्ञ म॒श्विनो॒भा बृ॒ह॒स्पति॑र् दे॒वाः पा॑न्तु य॒ज॒मा॒नन् न्य॒र्त्थात् ।
 उ॒रु॒व्य॒चा नो॑ म॒हिष॑ इ॒शर्म॑यः स॒द॒स्मिन् ह॒वे पु॒रु॒हूतः॑ पु॒रु॒क्षु ।
 स नः॑ प्र॒जायै॑ ह॒र्यश्च॑ मृ॒डये॑न्द्र मा नो॑ री॒रिषो॑ मा प॒रादाः॑ ॥ 32

ये न॑ स्स॒प॒त्ना अ॒प॒ते भ॑व॒न्त्वि॒न्द्रा-ग्नि॒भ्या म॑व बा॒धाम॑हे तान् ।
 व॒स॒वो रु॒द्रा आ॒दि॒त्या उ॒परि॑ स्पर्शं मो॒ग्रं-चे॒त्तार॑म॒धि रा॒ज॒म॒क्रन् ।
 अ॒र्वा॒ज्च मि॒न्द्र म॒मुतो॑ ह॒वाम॑हे यो गो॒जिद्-ध॒न-जि॑दश्च-जि॒द्यः ।
 इ॒म॒न्नो य॑ज्ञं वि॒ह॒वे जु॑ष॒स्वा॒स्य कु॑र्मो ह॒रि॒वो मे॒दि॒नं त्वा ॥ 33 (14)

1.20 मृगारः

TS 4.7.15.1 to TS 4.7.15.4 for para 34 to 40

अ॒ग्नेर् म॑न्वे प्र॒थ॒म॒स्य प्र॑चे॒त॒सो॒यं पा॒ञ्च॒ज॒न्यं ब॒हव॑ स्स॒मि॒न्धते॑ ।
 वि॒श्व॒स्यां वि॒शि प्र॑वि॒वि॒शि॒वाः स॒मी॒महे॑ स नो॑ मु॒ञ्च॒त्वः ह॑सः ।
 य॒स्ये॒दं प्रा॒ण-न्नि॑मि॒षद् य॑दे॒जति॑ य॒स्य जा॒तं ज॑न॒मा॒नं च॑ के॒वलं॑ ।

स्तौ॑म्य॒ग्निं ना॑थि॒तो जो॑ह॒वीमि॒ स नो॑ मुञ्च॒त्वꣳ ह॑सः ।
 इन्द्र॑स्य॒ मन्ये॑ प्र॒थम॑स्य॒ प्रचे॑तसो वृ॒त्रघ्नः॑ स्तो॒मा उप॑मा मु॒पागुः॑ ।
 यो दा॑शु॒षः सु॒कृतो॑ हव॒मुप॑ गन्ता॒ स नो॑ मुञ्च॒त्वꣳ ह॑सः ॥ 34

य स्सं॑ग्रामं॒ नय॑ति सँव॒शी यु॒धे यः पु॒ष्टानि॑ सꣳसृ॒जति॑ त्रया॒णि ।
 स्तौमीन्द्रं॑ ना॒थि॒तो जो॑ह॒वीमि॒ स नो॑ मुञ्च॒त्वꣳ ह॑सः ।
 मन्वे॑वां॑ मि॒त्रावरु॑णा तस्य॑ वि॒त्तꣳ स॒त्यौज॑सा दृꣳह॒णा यं नु॒देथे॑ ।
 या रा॑जानꣳ स॒रथं॑ या॒थ उ॒ग्रा ता नो॑ मुञ्च॒त मा॑गसः ।
 यो वाꣳ रथ॑ ऋ॒जुर॑श्मिः स॒त्यध॑र्मा मि॒थु-श्च॑रन्त-मु॒पया॑ति
 दू॒षय॑न् ॥ 35

स्तौमि॑ मि॒त्रावरु॑णा ना॒थि॒तो जो॑ह॒वीमि॒ तौ नो॑ मुञ्च॒त मा॑गसः ।
 वा॒यो-स्स॑वि॒तुर् वि॒दथा॑नि मन्महे॑ यावा॒त्मन्-वद्बि॑भृ॒तो यौ
 च र॑क्षतः ।
 यौ विश्व॑स्य॒ परि॑भू ब॒भूव॑तुस्तौ नो॑ मुञ्च॒त मा॑गसः ।
 उप॑श्रेष्ठान॒ आशि॑षो दे॒वयो॑र्ध॒र्मे अ॑स्थिरन् ।

स्तौ॑मि वा॒युं स॒वितारं॑ नाथि॒तो जो॑हवीमि॒ तौ नो॑ मुञ्चत॒ माग॑सः ।
 रथी॑तमौ रथी॒ना मह॑ ऊ॒तये शु॒भंगमि॑ष्ठौ सु॒यमे॑-भि॒रश्वैः॑ ॥ 36

ययौ॑र्वा दे॒वौ दे॒वेष्व॑-नि॒शित॑ मो॒जस्तौ॑ नो॒ मुञ्चत॒ माग॑सः ।
 यदया॑तं वँह॒तुं सूर्या॑या-स्त्रि॒चक्रे॑ण स॒ं सद॑मिच्छ॒मानौ॑ ।
 स्तौ॑मि दे॒वा व॒श्विनौ॑ नाथि॒तो जो॑हवीमि॒ तौ नो॑ मुञ्चत॒ माग॑सः ।
 मरु॑तां म॒न्वे अधि॑नो ब्रुवन्तु॒ प्रेमां॑ वा॒चं विश्वा॑मवन्तु॒ विश्वे॑ ।
 आ॒शून् हु॒वे सु॒यमा॑नू॒तये॑ ते नो॒ मुञ्च॑न्त्वे॒नसः॑ ।
 ति॒ग्ममा॑यु॒धं वी॑डि॒तं सह॑स्वद् दि॒व्यं श॒र्द्धः पृ॑तनासु जि॒ष्णु ॥ 37

स्तौ॑मि दे॒वान् मरु॑तो॒ नाथि॒तो जो॑हवीमि॒ ते नो॑ मुञ्च॑न्त्वे॒नसः॑ ।
 दे॒वानां॑ म॒न्वे अधि॑ नो ब्रुवन्तु॒ प्रेमां॑ वा॒चं विश्वा॑मवन्तु॒ विश्वे॑ ।
 आ॒शून् हु॒वे सु॒यमा॑नू॒तये॑ ते नो॒ मुञ्च॑न्त्वे॒नसः॑ ।
 यदि॑दं मा॒ऽभि॒शोच॑ति पौरु॒षेये॑ण दै॒व्येन॑ ।
 स्तौ॑मि वि॒श्वान् दे॒वान् नाथि॒तो जो॑हवीमि॒ ते नो॑ मुञ्च॑न्त्वे॒नसः॑ ।

अनु॑नो-ऽद्यानु॑मतिरन्वि॒दनु॑ म॒ते त्वं वै॑श्वा॒नरो॑ न॒ ऊ॒त्या
 पृ॒ष्ठो दि॒वि । 38

Below is the full text of the concised Mantra given in “italics” above.
This concised Mantra is formed by adding the First word/part from the first part of the First para , 2nd word /part from first part of Second para of Full Mantra which is given below. Add the Underlined words of the Full Mantra to arrive at the above concised Mantra. It is more appropriate to chant the full version as given below. Please refer to your Guru for any clarifications/explanations.

अ॒नु॒नोऽ॒ध्या॒नु॒म॒तिर् य॒ज्ञं दे॒वेषु॑ म॒न्यतां॑ । अ॒ग्निश्च॑ ह॒व्य वा॒ह॒नो
भ॒वतां॑ दा॒शुषे॑ म॒यः ।

अ॒न्वि॒द॒नु॒म॒ते त्वं॑ म॒न्यासै॑ श॒ंच नः॑ कृ॒धि । क॒र्त्वे द॒क्षाय॑ नो हि॒नु
प्र॒ण आ॒यू॒षि ता॒रिषः॑ ॥ 38a

वै॒श्वा॒न॒रो न ऊ॒त्या ऽ॒प्रया॑तु॒ परा॒वतः॑ । अ॒ग्नि॒रु॒क्थेन॑ वा॒ह॒सा ।
पृ॒ष्ठो दि॒वि पृ॒ष्ठो अ॒ग्निः पृ॒थि॒व्यां पृ॒ष्ठो वि॒श्वा ओष॑धी॒रा-वि॒वेश॑ ।
वै॒श्वा॒न॒र स्स॒ह॒सा पृ॒ष्ठो अ॒ग्नि॒स्स॒नो दि॒वा स॒रिषः॑ पा॒तु न॒क्तं ॥

38b

Expansion Ref . 38a - in TS 3.3.11.3 / 38b - in TS 1.5.11.1

ये अ॒प्र॒थे॒ता म॒मि॒तेभि॑ रो॒जो॒भि र्ये॑ प्र॒ति॒ष्ठे अ॒भ॒वतां॑ व॒सूनां॑ ।
स्तौ॒मि द्या॒वापृ॑थि॒वी ना॒थि॒तो जो॒ह॒वीमि॑ ते नो मु॒ञ्च॒तम॑ ह॒सः ।
उ॒र्वी रो॒द॒सी व॒रि॒वः कृ॒णोतं॑ क्षे॒त्र॒स्य प॒त्नी अ॒धि॒नो ब्रू॑यातं ।

स्तौ॑मि द्या॒वापृ॑थि॒वी ना॒थितो॑ जो॒हवी॑मि ते नो मुञ्च॑तम॒ꣳ ह॒सः ।
यत्ते॑ व॒यं पु॒रुष॑त्राय वि॒ष्टा वि॒द्वाꣳ स॒श्च कृ॒मा क॒च्च ना॒गः ॥ 39

कृ॒धी स्व॑स्माꣳ अदि॒तेर॑ना॒गा व्ये॒नाꣳसि॑ शि॒श्रथो॑ वि॒ष्वग॑ग्ने ।
यथा॑ ह॒ तद् व॑सवो गौ॒र्यं चि॒त् प॒दिषि॑ता ममुञ्च॑ता यज॒त्राः ।
ए॒वा त्वम॑स्मत् प्रमुञ्चा॒ व्यꣳहः॑ प्रा॒तार्य॑ग्ने प्र॒तरा॑न्न आ॒युः ॥ 40 (15)

1.21 सर्पाहुती मन्त्राः

TS 5.5.10.1 to TS 5.5.10.3, for para 41

समी॑ची॒ नामा॑सि प्रा॒ची दि॒क्तस्या॑स्ते ऽग्नि॑रधि॒पति॑ र॒सितो॑ र॒क्षिता॑
यश्चा॑धि॒पति॑र् यश्च गो॒प्ता ता॑भ्यां नम॒स्तौनो॑ मृ॒डय॑तां ते यं द्वि॒ष्मो
यश्च॑ नो द्वेष्टि॒ तं वाँ॑ ज॒म्भे द॑धाम्यो—,
—ज॒स्विनी॑ नामा॑सि दक्षि॒णा दि॒क्तस्या॑स्त इन्द्रो॑ऽधि॒पतिः॑ पृ॒दाकुः॑ ,
प्रा॒ची नामा॑सि प्र॒तीची॑ दि॒क्तस्या॑स्ते सोमो॑ऽधि॒पति॑ स्स्व॒जो ,
ऽव॒स्थावा॑ नामा॑—स्यु॒दीची॑ दि॒क्तस्या॑स्ते वरु॒णोऽधि॑पति—स्ति॒रश्च॑ रा॒जि,
—र॒धिप॑त्नी नामा॑सि बृ॒हती॑ दि॒क्तस्या॑स्ते बृ॒हस्प॑ति—र॒धिप॑ति शि॒श्रत्रो॑,
व॒शिनी॑ नामा॑सी यं दि॒क्तस्या॑स्ते यमो॑ऽधि॒पतिः॑ क॒ल्माष॑ ग्री॒वो,

रक्षिता यश्चाधिपतिर् यश्च गोप्ता ताभ्यां नमस्तौ नो मृडयतां
ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तं वाँ जंभे दधामि ॥ 41 (16)

1.22 सर्पाहुती मन्त्राः (अनुषङ्गं)

समीची नामासि प्राची दिक्तस्यास्ते ऽग्निरधिपति रसितो
रक्षिता-यश्चाधिपतिर् यश्च गोप्ता ताभ्यां नमस्तौ नो मृडयतां
ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तं वाँ जंभे दधामि ।

ओजस्विनी नामासि दक्षिणा दिक्तस्यास्त इन्द्रोऽधिपतिः
पृदाकू रक्षिता यश्चाधिपतिर् यश्च गोप्ता ताभ्यां नमस्तौ नो
मृडयतां ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तं वाँ जंभे दधामि ।

प्राची नामासि प्रतीची दिक्तस्यास्ते सोमोऽधिपति स्स्वजो
रक्षिता यश्चाधिपतिर् यश्च गोप्ता ताभ्यां नमस्तौ नो मृडयतां
ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तं वाँ जंभे दधामि ।

अवस्थावा नामा-स्युदीची दिक्तस्यास्ते वरुणोऽधिपति-स्तिरश्च
राजी रक्षिता यश्चाधिपतिर्-यश्च गोप्ता ताभ्यां नमस्तौ नो

मृ॒डय॑तां॒ ते यं॑ द्वि॒ष्मो य॑श्च॒ नो॒ द्वेष्टि॑ तं॒ वां॑ जं॒भे द॑धामि ।

अधि॑प॒त्नी नामा॑सि बृ॒हती॑ दि॒क्तस्या॑स्ते॒ बृह॑स्पति॒-रधि॑पतिः
 श्वि॒त्रो र॑क्षि॒ता यश्चाधि॑पति॒र् यश्च॑ गो॒प्ता ता॑भ्यां॒ नम॑स्तौ नो॒
 मृ॒डय॑तां॒ ते यं॑ द्वि॒ष्मो य॑श्च॒ नो॒ द्वेष्टि॑ तं॒ वां॑ जं॒भे द॑धामि ।

व॒शिनी॑ नामा॒सीयं॑ दि॒क्तस्या॑स्ते॒ यमोऽधि॑पतिः॒ कल्मा॑ष॒ ग्रीवो॑
 र॑क्षि॒ता यश्चाधि॑पति॒र् यश्च॑ गो॒प्ता ता॑भ्यां॒ नम॑स्तौ नो॒ मृ॒डय॑तां॒
 ते यं॑ द्वि॒ष्मो य॑श्च॒ नो॒ द्वेष्टि॑ तं॒ वां॑ जं॒भे द॑धामि ॥ 41A (16A)

1.23 गन्धर्वाहुतीः

TS 5.5.10.4 to TS 5.5.10.5, for para 42

हे॒तयो॑ नाम॒स्थ ते॒षां॑ ँ॒वः पु॒रो गृ॒हा अ॒ग्निर्व॑ इ॒षव॑ स्सल॒िलो,
 नि॒लि॒पा नाम॒स्थ ते॒षां॑ ँ॒वो दक्षि॑णा गृ॒हाः पि॒तरो॑ व इ॒षव॑ स्सग॒रो,
 वज्रि॑णो नाम॒स्थ ते॒षां॑ ँ॒वः प॒श्चाद्-गृ॒हा स्स्व॑प्नो व इ॒षवो॑ गह्व॒रो,
 ऽव॒स्थावा॑नो नाम॒स्थ ते॒षां॑ ँ॒व उत्त॑राद् गृ॒हा आ॒पो व इ॒षव॑ स्समु॒द्रो-
 ऽधि॑पतयो नाम॒स्थ ते॒षां॑ ँ॒व उ॒परि॑ गृ॒हा व॒र्षं॑ ँ॒व इ॒षवो॑ ऽव॒स्वान्,
 क्र॒व्या नाम॒स्थ पा॒र्त्थि॒वा-स्ते॒षां॑ ँ॒व इ॒ह गृ॒हा अ॒न्नं॑ ँ॒व इ॒षवो॑ नि॒मि॒षो,
 वा॒त ना॒मं ते॒भ्यो॑ वो॒ नम॒स्ते नो॑ मृ॒डय॑त ते यं द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो॒ द्वेष्टि॑
 तं॑ ँ॒वो ज॑म्भे दधामि ॥ 42 (17)

1.24 गन्धर्वाहुतीः (अनुषङ्गं)

हे॒तयो॒ नाम॑स्थ॒ तेषां॑ ॥ ॐ॑ वः॒ पुरो॑ गृ॒हा अ॒ग्निर्व॑ इ॒षव॑-स्स॒लिलो॒
वा॒त नामं॑ ते॒भ्यो वो॒ नम॑स्ते नो मृ॒डय॑त ते यं द्वि॒ष्मो
यश्च॑ नो द्वेष्टि॒ तं ॐ॑ वो जं॒भे द॑धामि ।

नि॒लि॒पा नाम॑स्थ॒ तेषां॑ ॥ ॐ॑ वो दक्षि॒णा गृ॒हाः पि॒तरो॑ व इ॒षव॑-
स्स॒गरो॑ वा॒त नामं॑ ते॒भ्यो वो॒ नम॑स्ते नो मृ॒डय॑त ते यं द्वि॒ष्मो
यश्च॑ नो द्वेष्टि॒ तं ॐ॑ वो जं॒भे द॑धामि ।

वज्रि॒णो नाम॑स्थ॒ तेषां॑ ॥ ॐ॑ वः प॒श्चाद्-गृ॒हा स्स्व॑प्नो व इ॒षवो॒
ग॒ह्वरो॑ वा॒त नामं॑ ते॒भ्यो वो॒ नम॑स्ते नो मृ॒डय॑त ते यं द्वि॒ष्मो
यश्च॑ नो द्वेष्टि॒ तं ॐ॑ वो जं॒भे द॑धामि ।

अ॒वस्था॑ वा नो नाम॑स्थ॒ तेषां॑ ॥ ॐ॑ व उत्त॒राद् गृ॒हा आ॒पो व इ॒षव॑
स्स॒मु॒द्रो वा॒त नामं॑ ते॒भ्यो वो॒ नम॑स्ते नो मृ॒डय॑त ते
यं द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो द्वेष्टि॒ तं ॐ॑ वो जं॒भे द॑धामि ।

अधि॑पतयो॒ नाम॑स्थ॒ तेषां॑ ँ॒ व॒ उपरि॑ गृ॒हा व॒र्षं॑ ँ॒ व
 इ॒षवो॑ऽव॒स्वान् वा॒त नामं॑ ते॒भ्यो वो॒ नम॑स्ते नो॒ मृड॑यत ते यं
 द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो॒ द्वेष्टि॑ तं॒ वो ज॑भे दधामि ।

क्र॒व्या नाम॑स्थ॒ पार्थि॑वा-स्तेषां॑ ँ॒ व॒ इ॒ह गृ॒हा अन्नं॑ ँ॒ व
 इ॒षवो॑ नि॒मिषो॑ वा॒त नामं॑ ते॒भ्यो वो॒ नम॑स्ते नो॒ मृड॑यत ते
 यं द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो॒ द्वेष्टि॑ तं॒ वो ज॑भे दधामि ॥ 42A (17A)

1.25 अज्यानि मन्त्राः

TS 5.7.2.3 to TS 5.7.2.5 , for para 43

श॒तायु॑धाय॒ शत॑वीर्याय॒ शतो॑तये ऽभि॒माति॑षाहे॒ ।
 श॒तं यो॑ न॒ श॒शर॑दो॒ अजी॑ता-नि॒न्द्रो ने॑ष॒दति॑ दुरि॒तानि॑ वि॒श्वा ।
 ये च॒त्वारः॑ प॒थयो॑ दे॒वयाना॑ अ॒न्तरा॑ द्यावापृ॒थिवी॑ वि॒यन्ति॑ ।
 तेषां॑ यो॒ अज्या॑नि- म॒जीति॑-मा॒वहा॑त्तस्मै॒ नो दे॒वाः परि॑दत्तेह॒ सर्वे॑ ।
 ग्री॒ष्मो हे॑म॒न्त उ॒त नो॑ व॒सन्त॑ श॒शर॑द् व॒र्षा स्सु॑वि॒तन्नो॑ अस्तु ।
 तेषा॑-मृ॒तूना॑ऽ श॒तश॑र॒दाना॑-न्नि॒वात॑ ए॒षाम॑भये॒ स्याम॑ ।
 इ॒दुव॑थ्स॒राय॑ परि॒वथ्स॑राय॒ सम्व॑थ्स॒राय॑ कृ॒णु॒ता बृ॑हन्नमः ।

तेषां॑ व॒यꣳ सु॒मतौ॑ य॒ज्ञिया॑नां ज्यो॒गजी॑ता अ॒हता॑ स्स्याम ।

भ॒द्रान्नः॑ श्रेय॒ स्सम॑नैष्ट दे॒वा स्त्वया॑ऽव॒सेन॑ सम॒शी म॑हित्वा ।

स॒नोम॑यो भूः पि॒तो आ॑वि॒शस्व॑ श॒न्तोका॑य त॒नुवे॑ स्यो॒नः ॥ 43 (18)

TS 7.3.12.1, for para No. 44

भू॒तं भ॑व्यं भ॒विष्य॑द् व॒षट् थ्स्वाहा॑ ,

नम॑ ऋ॒ख् सा॒म-य॒जुर् व॒षट् थ्स्वाहा॑ ,

नमो॑ गा॒यत्री॑ त्रि॒ष्टुप् ज॒गती॑ व॒षट् थ्स्वाहा॑ ,

नमः॑ पृ॒थिव्य॑न्त॒रिक्षं॑ द्यौर् व॒षट् थ्स्वाहा॑ ,

नमो॑ ऽग्नि॒र्वायु॑-स्सू॒र्यो व॒षट् थ्स्वाहा॑ ,

नमः॑ प्रा॒णो-व्या॒नो-ऽपा॒नो व॒षट् थ्स्वाहा॑ ,

नमो॑ऽन्नं कृ॒षिर् वृ॒ष्टिर् व॒षट् थ्स्वाहा॑ ,

नमः॑ पि॒ता पु॒त्रः पौ॒त्रो व॒षट् थ्स्वाहा॑ ,

नमो॑ भूर्भु॒वस्सु॒व व॒षट् थ्स्वाहा॑ नमः॑ ॥ 44 (19)

1.26 अथर्वशीर्षं

TB 1.5.8.1 to TB 1.5.8.3, for para 45, 46, 47

इन्द्रो॑ दधी॒चो अस्त॑भिः । वृ॒त्राण्य॑ प्रति॒ष्कुतः॑ । ज॒घान॑ नवती॒र्नव॑ ।
 इ॒च्छन्न॑-श्वस्य॒ यच्छि॑रः । पर्व॑तेष्वप॒श्रितं॑ । तद्वि॑दच्छ॒र्यणा॑वति ।
 अ॒द्राह॑ गो॒रमन्व॑त । नाम॒ त्वष्टु॑र-पी॒च्यं॑ ॥ इ॒त्था च॒न्द्रम॑सो गृ॒हे ।
 इन्द्र॑मिद् गा॒थिनो॑ बृ॒हत् ॥ 45

इन्द्र॑ मर्के॒भि रर्कि॑णः । इन्द्रं॑ वा॒णीर॑नूषत । इन्द्र॑ इ॒द्वर्यो॑ स्स॒चा ॥
 सं मि॒श्रल॑ आव॒चो यु॒जा ॥ इन्द्रो॑ व॒ज्री हि॒रण्य॑यः ।
 इन्द्रो॑ दी॒र्घाय॑ चक्ष॒से । आ॒सूर्य॑ रो॒हय॑द् दि॒वि ।
 वि गो॒भिर॑द्रि॒मैरय॑त् । इन्द्र॑ वा॒जेषु॑ नो अव ।
 स॒हस्र॑ प्र॒धने॑षु च ॥ 46

उ॒ग्र उ॒ग्राभि॑-रू॒तिभिः॑ । तमिन्द्रं॑ वा॒ जया॑मसि ।
 म॒हे वृ॒त्राय॑ ह॒न्तवे॑ । स वृ॒षा वृ॒षभो॑-भु॒वत् ।
 इन्द्र॑ स्स॒दा म॑ने कृ॒तः । ओ॒जिष्ठ॑ स्स॒बले॑ हि॒तः ।

द्यु॒म्नी॒ श्लो॒की॒ स॒ सौ॒म्यः॒ । गि॒रा॒ वज्रो॒ न॒ संभृ॑तः ।
स॒ब॒लो॒ अन॑पच्युतः । व॒वक्षु॒ रु॒गो अ॑स्तृतः ॥ 47 (20)

1.27 प्रत्यंगिरसः

T.B.2.4.2.1 to T.B.2.4.2.4, for para No 48 to 50

चक्षु॑षो हे॒ते॒ मन॑सो हे॒ते॒ । वा॒चो॒ हे॒ते॒ ब्र॒ह्म॑णो हे॒ते॒ ।
यो॒मा॒ऽघा॑यु-र॒भि॒दा॑सति । तम॑ग्ने मे॒न्या॒ऽमे॒निं कृ॑णु ।
यो॒मा॒ चक्षु॑षा यो॒ मन॑सा । यो॒ वा॒चा ब्र॒ह्म॑णा॒ऽघा॑यु-र॒भि॒दा॑सति ।
तया॑ऽग्ने॒ त्वं मे॒न्या । अ॒मुम॑ मे॒निं कृ॑णु ।
यत् कि॒ञ्चा॒सौ॒ मन॑सा यच्च॑ वा॒चा ।
य॒ज्ञैर् जु॒होति॑ य॒जुषा॑ ह॒विर्भिः॑ ॥ 48

तन् मृ॒त्युर् निर्ऋ॑त्या स॒म्वि॑दा॒नः । पु॒रा दि॒ष्टा दा॑हु॒ती र॑स्यहन्तु ।
या॒तु धा॒ना निर्ऋ॑ति रा॒दुरक्षः॑ । ते अ॒स्य॑ध्नं त्वनृ॑तेन स॒त्यं ।
इ॒न्द्रे॒षिता॒ आज्य॑मस्य मथ्नन्तु । मा॒तथ् स॒मृद्धि॑ य॒दसौ॑ क॒रोति॑ ।
ह॒न्मि॑ते॒ऽहं कृ॑त॒ऽह॒विः । यो मे॑ घो॒रम॑ची कृतः ।
अ॒पाञ्चौ॑ त उ॒भौ बा॒हू । अ॒प॒न॒ह्या॒म्यास्यं॑ ॥ 49

अप॑न॒ह्यामि॑ते बा॒हू । अप॑ न॒ह्याम्या॑स्यं॑ । अ॒ग्नेर् दे॒वस्य॑ ब्र॒ह्म॑णा ।
 सर्वं॑ ते ऽव॒धिष्णुः॑ कृ॒तं । पु॒राऽमु॑ष्य व॒षट् का॒रात् ।
 य॒ज्ञं दे॒वेषु॑ न॒स्कृधि॑ । स्वि॒ष्ट-म॑स्माकं भू॒यात् ।
 माऽस्मा॑न् प्रा॒पन्न॑रातयः । अ॒न्तिदू॑रे स॒तो अ॒ग्ने ।
 भ्रातृ॑व्यस्या भि॒दास॑तः । व॒षट् का॒रेण॑ व॒ज्रेण॑ ।
 कृ॒त्याँ ह॑न्मि कृ॒ताम॑हं । यो मा॒ नक्तं॑ दि॒वा सा॒यं ।
 प्रा॒त-श्चा॑हो नि॒पीय॑ति । अ॒द्या-त॑मिन्द्र॒ वज्रे॑ण ।
 भ्रातृ॑व्यं पा॒दया॑मसि ॥ 50 (21)

T.B.2.5.1.1 to T.B.2.5.1.3, for para 51 to 53

प्रा॒णो र॑क्षति वि॒श्वमे॑जत् । इ॒र्यो भू॒त्वा बहु॑धा ब॒हूनि॑ ।
 स इ॒थ् सर्वं॑ व्या॒नशे॑ । यो दे॒वो दे॒वेषु॑ वि॒भूर॑न्तः ।
 आ॒वृ॒दूदा॑त् क्षे॒त्रिय॑द्ध्व॒गद् वृ॑षा । तमि॑त् प्रा॒णं म॒नसो॑प॒ शि॒क्षत॑ ।
 अ॒ग्रं दे॒वाना॑-मि॒दम॑त्तु नो ह॒विः । म॒नस॑श्चि-त्ते॒दं ।
 भू॒तं भ॑व्यं च गु॒प्यते॑ । तद्धि॑ दे॒वेष्व॑-ग्रि॒यं ॥ 51

आ॒न ए॒तु पु॒रश्च॒रं । स॒ह दे॒वै-रि॒मञ् ह॒वं ।
 म॒नः श्रे॒यसि॑ श्रे॒यसि॑ । क॒र्मन् य॒ज्ञप॑तिं द॒धत् ।
 जु॒षतां॑ मे॒ वा॒गिद॑ ह॒विः । वि॒राड् दे॒वी पु॒रोहि॑ता ।
 ह॒व्यवा॑डन-पा॒यिनी॑ । यया॑ रू॒पाणि॑ बहु॒धा व॑दन्ति ।
 पे॒शाञ् सि॒ दे॒वाः प॒रमे॑ ज॒नित्रे॑ । सा नो॑ वि॒राडन॑प स्फुरन्ती ॥ 52

वाग्दे॒वी जु॒षता॑ मि॒दञ् ह॒विः । चक्षु॑र् दे॒वानां॑ ज्योति॑रमृते न्य॒क्तं ।
 अ॒स्य वि॒ज्ञाना॑य बहु॒धा नि॒धीय॑ते । तस्य॑ सु॒म्न-म॑शीमहि ।
 मा नो॑ हासीद् वि॒चक्ष॑णं । आ॒युरि॒न्नः प्र॑तीर्य॒तां ।
 अ॒नन्धा-श्चक्षु॑षा व॒यं । जी॒वा ज्योति॑-रशीमहि ।
 सु॒वर् ज्योति॑-रु॒तामृ॑तं । श्रोत्रे॑ण भ॒द्र मु॒त-शृ॑ण्वन्ति स॒त्यं ।
 श्रोत्रे॑ण वाचं बहु॒धोद्य॑मानां । श्रोत्रे॑ण मोद॑श्च मह॑श्च श्रूय॑ते ।
 श्रोत्रे॑ण सर्वा दि॒श आ॑शृ॒णोमि॑ । येन॑ प्रा॒च्या उ॒त दक्षि॑णा ।
 प्र॒तीच्यै॑ दि॒शः शृ॑ण्वन्त्यु॒त्तरा॑त् । तदि॒च्छ्रो॑त्रं बहु॒धोद्य॑मानं ।
 अ॒रान्न॑ ने॒मिः प॒रि॒सर्वं॑ बभूव ॥ 53 (22)

T.B.2.7.7.1 to T.B.2.7.7.7, for para 54 to 60

सि॒॒हे॒ व्या॒घ्र उ॒त या॒ पृ॒दा॒कौ । त्वि॒षि-र॒ग्नौ ब्रा॒ह्म॒णे सू॒र्ये॒या ।
 इन्द्रं॑ या॒ दे॒वी सु॒भगा॑ ज॒जान॑ । सा न॒ आ॒गन् वर्च॑सा॒ सम्वि॑दाना ।
 या रा॒ज॒न्ये दु॒न्दु-भा॒वाय॑तायां । अ॒श्वस्य॑ क्र॒द्वे पु॒रुष॑स्य मा॒यौ ।
 इन्द्रं॑ या॒ दे॒वी सु॒भगा॑ ज॒जान॑ । सा न॒ आ॒गन् वर्च॑सा॒ सम्वि॑दाना ।
 या ह॒स्ति॒नि द्वी॒पि॒नि या॒ हि॒रण्ये॑ । त्वि॒षि-र॒श्वेषु॑ पु॒रुषेषु॑ गो॒षु ॥ 54

इन्द्रं॑ या॒ दे॒वी सु॒भगा॑ ज॒जान॑ । सा न॒ आ॒गन् वर्च॑सा॒ सम्वि॑दाना ।
 रथे॑ अ॒क्षेषु॑ वृ॒षभ॑स्य वा॒जे । वा॒ते प॒र्जन्ये॑ व॒रुण॑स्य शु॒ष्मे ।
 इन्द्रं॑ या॒ दे॒वी सु॒भगा॑ ज॒जान॑ । सा न॒ आ॒गन् वर्च॑सा॒ सम्वि॑दाना ।
 रा॒डसि॑ वि॒राडसि॑ । स॒म्रा॒डसि॑ स्व॒राडसि॑ ।
 इन्द्रा॑य त्वा ते॒जस्व॑ते ते॒जस्व॑न्त॒ श्री॑णामि ।
 इन्द्रा॑य त्वौज॒स्वत॑ ओज॒स्वन्त॑ श्री॑णामि ॥ 55

इन्द्रा॑य त्वा प॒यस्व॑ते प॒यस्व॑न्त॒ श्री॑णामि ।
 इन्द्रा॑य त्वाऽऽयु॒ष्मत॑ आयु॒ष्मन्त॑ श्री॑णामि ।

तेजो॑ऽसि । तत्ते॑ प्रयच्छामि । तेज॑स्वदस्तु मे॒ मुखं॑ ।
 तेज॑स्वच्छिरो॑ अस्तु मे । तेज॑स्वान् विश्व॑तः प्रत्यङ् ।
 तेज॑सा सं पिपृ॑ग्धिमा । ओजो॑ऽसि । तत्ते॑ प्रयच्छामि ॥ 56

ओज॑स्वदस्तु मे॒ मुखं॑ । ओज॑स्वच्छिरो॑ अस्तु मे ।
 ओज॑स्वान् विश्व॑तः प्रत्यङ् । ओज॑सा संपिपृ॑ग्धि मा । पयो॑ऽसि ।
 तत्ते॑ प्रयच्छामि । पय॑स्वदस्तु मे॒ मुखं॑ । पय॑स्वच्छिरो॑ अस्तु मे ।
 पय॑स्वान् विश्व॑तः प्रत्यङ् । पय॑सा संपिपृ॑ग्धि मा ॥ 57

आयु॑रसि । तत्ते॑ प्रयच्छामि । आयु॑ष्मदस्तु मे॒ मुखं॑ ।
 आयु॑ष्मच्छिरो॑ अस्तु मे । आयु॑ष्मान् विश्व॑तः प्रत्यङ् ।
 आयु॑षा संपिपृ॑ग्धि मा । इ॒म म॑ग्न आयु॑षे वर्च॑से कृधि ।
 प्रिय॑ꣳ रेतो॑ वरुण सोम राजन् । मा ते वा॑स्मा अदि॒ते शर्म॑ यच्छ ।
 विश्वे॑ देवा ज॑रदष्टि॒र् यथा॑ऽसत् ॥ 58

आयु॑रसि विश्वा॑युरसि । सर्वा॑युरसि सर्व॑मायुरसि ।
 यतो॑ वातो॑ मनो॑जवाः । यतः॑ क्षर॑न्ति सिन्ध॑वः ।
 तासां॑ त्वा सर्वा॑साꣳ रुचा । अ॒भिषि॑ज्चामि वर्च॑सा ।

समु॒द्र इ॒वासि॑ ग॒ह्वना॑ । सोम॑ इ॒वास्य॑दा॒भ्यः ।
अ॒ग्निरि॑व वि॒श्वतः॑ प्र॒त्यङ् । सूर्य॑ इ॒व ज्योति॑षा वि॒भूः ॥ 59

अपां॑ यो द्र॒वणे॑ र॒सः । तम॑हम॒स्मा आ॑मु॒ष्याय॑णाय ।
तेज॑से ब्र॒ह्मव॑र्चसाय॑ गृ॒ह्णामि॑ । अपां॑ य ऊ॒र्मो र॒सः ।
तम॑हम॒स्मा आ॑मु॒ष्याय॑णाय । ओज॑से वी॒र्याय॑ गृ॒ह्णामि॑ ।
अपां॑ यो म॒द्ध्यतो॑ र॒सः । तम॑हम॒स्मा आ॑मु॒ष्याय॑णाय ।
पुष्टे॑ प्र॒जन॑नाय॑ गृ॒ह्णामि॑ । अपां॑ यो य॒ज्ञियो॑ र॒सः ।
तम॑हम॒स्मा आ॑मु॒ष्याय॑णाय । आयु॑षे दी॒र्घायु॑त्वाय॑ गृ॒ह्णामि॑ ॥ 60 (23)

1.28 अन्न सूक्तं

T.B.2.8.8.1 to T.B.2.8.8.4, for para 61 to 63

अ॒हम॑स्मि प्रथ॒मजा॑ ऋ॒तस्य॑ । पूर्वं॑ दे॒वेभ्यो॑ अ॒मृत॑स्य॒ नाभिः॑ ।
यो मा द॑दाति स इ॒ देव॑ मा वाः । अ॒हम॑न्न म॒न्न म॑दन्त॒मग्नि॑ ।
पूर्व॑-म॒ग्नेरपि॑ द॒हत्य॑न्नं । य॒त्तौ हा॑साते अ॒हमु॑त्तरेषु ।
व्या॒त्तम॑स्य॒ पश॑व-स्सु॒जंभं॑ । प॒श्यन्ति॑ धी॒राः प्र॑चरन्ति॒ पाकाः॑ ।
ज॒हाम्य॑न्यं न ज॒हाम्य॑न्यं । अ॒हम॑न्नं व॒शमि॑च्च॒रामि॑ ॥ 61

स॒मा॒न॒म॒र्थं॑ प॒र्ये॑मि भुं॒जत् । को॒ मा॒ म॒न्नं॑ म॒नु॒ष्यो॑ द॒येत॑ ।
 प॒रा॒के॒ अ॒न्नं॑ नि॒हितं॑ लो॒क ए॒तत् । वि॒श्वैर् दे॒वैः पि॒तृभि॑र् गु॒प्तम॑न्नं ।
 यद॒द्यते॑ लु॒प्यते॑ यत् प॒रो॒प्यते॑ । श॒त-त॒मी॒सा त॒नूर्मे॑ ब॒भूव॑ ।
 म॒हान्तौ॑ च॒रू स॒कृद् दु॒ग्धेन॑ प॒प्रौ ।
 दि॒वञ्च॑ पृ॒श्निं पृ॒थि॒वीं च॑ सा॒कं ।
 तथ्सं-पि॒बन्तो॑ न॒मि॒नन्ति॑ वे॒धसः॑ ।
 नै॒तद्भू॒यो भ॒वति॑ नो क॒नीयः॑ ॥ 62

अ॒न्नं प्रा॒णम॑न्न म॒पा॒न-मा॒हुः । अ॒न्नं मृ॒त्युं त॒मु जी॒वातु॑ मा॒हुः ।
 अ॒न्नं ब्र॒ह्मा॒णो ज॒रसं॑ व॒दन्ति॑ । अ॒न्नमा॒हुः प्र॒ज॒न॒नं प्र॒जा॒नां ।
 मो॒घ-म॑न्नं वि॒न्दते॑ अ॒प्र॒चे॒ताः । स॒त्यं ब्र॒वीमि॑ व॒ध इ॒थ्स त॒स्य ।
 ना॒र्य॒म॒णं पु॒ष्यति॑ नो स॒खायं॑ । के॒व॒ला॒घो भ॒वति॑ के॒व॒ला॒दी ।
 अ॒हं मे॒घ स्स्त॒नय॑न् व॒र्ष॒न्नस्मि॑ । मा॒म॒द॒न्त्य-ह॑म॒द्म्य॒न्यान् ॥
 अ॒हं सद॒मृ॒तो भ॒वामि॑ । म॒दा॒दि॒त्या अ॒धि स॒र्वे त॒पन्ति॑ । 63

1.29 वाख् सूक्तं

T.B.2.8.8.4 for Para 64

देवीं वाचम जनयन्त यद् वाग्वदन्ति । 64

Below is the full text of the concised Mantra given in “italics” above. This concised Mantra is formed by adding the First word/part from the first part of the First para , 2nd word /part from first part of Second para of Full Mantra which is given below. Add the Underlined words of the Full Mantra to arrive at the above concised Mantra. It is more appropriate to chant the full version as given below. Please refer to your Guru for any clarifications/explanations.

देवीं वाचमजनयन्त देवाः । तां विश्वरूपाः पशवो वदन्ति ।
सा नो मन्द्रेष मूर्जं दुहाना । धेनुर्वागस्मा-नुपसुष्टुतैतु । 64a

यद् वाग्वदन्त्य विचेतनानि । राष्ट्री देवानां निषसाद मन्द्रा ।
चतस्र ऊर्जं दुदुहे पयांसि । क्वस्वि दस्याः परमं जगाम ॥

64b

The expansion 64a appearing in TB.2.4.6.10

The expansion 64b appearing in TB.2.4.6.11

TB 2.8.8.4 to TB 2.8.8.5 for Para 65,66

अनन्ता-मन्तादधि निर्मितां महीं । यस्यां देवा अदधुर् भोजनानि ।
एकाक्षरां द्विपदां षट्पदाञ्च । वाचं देवा उपजीवन्ति विश्वे ।
वाचं देवा उपजीवन्ति विश्वे । वाचं गन्धर्वाः पशवो मनुष्याः ।

वा॒ची॒मा वि॒श्वा भु॒वना-न्य॒र्पिता । सा नो ह॒वं जु॒षता-मि॒न्द्र पत्नी ।
वा॒गक्ष॒रं प्र॒थम॒जा ऋ॒तस्य॑ । वेदा॑नां मा॒ता-ऽमृत॑स्य नाभिः ॥ 65

सा नो जु॒षाणो॑प य॒ज्ञ मागा॑त् । अ॒वन्ती॑ दे॒वी सु॒हवा॑ मे अस्तु ।
या मृ॒षयो॑ मन्त्र॒ कृतो॑ मनी॒षिणः॑ । अ॒न्वैच्छन्॑ दे॒वा-स्तप॑सा श्रमे॒ण ।
तां दे॒वीं वा॒च॒ ह॒विषा॑ य॒जामहे॑ । सा नो द॒धातु॑ सु॒कृत॑स्य लो॒के ।
च॒त्वारि॑ वाक् परि॒मिता॑ प॒दानि॑ । तानि॑ वि॒दुर् ब्रा॒ह्मणा॑ ये मनी॒षिणः॑ ।
गुहा॑ त्रीणि॒ निहि॑ता ने॒ङ्गय॑न्ति । तुरी॑यं वा॒चो म॒नुष्या॑ वदन्ति ॥ 66

1.30 श्रद्धा सूक्तं

TB 2.8.8.5 to TB 2.8.8.8 for Para 67,68, 69a

श्रद्ध॒याऽग्नि॑ स्समि॒ध्यते॑ । श्रद्ध॒या वि॒न्दते॑ ह॒विः ।
श्रद्धां॑ भ॒गस्य॑ मूर्ध॒नि । वच॑सा वे॒दया॑मसि ।
प्रि॒य॒ श्रद्धे॑ द॒दतः॑ । प्रि॒य॒ श्रद्धे॑ दि॒दास॑तः ।
प्रि॒यं भो॒जेषु॑ यज्व॒सु । इ॒दं म॑ उ॒दितं॑ कृ॒धि ।
यथा॑ दे॒वा अ॒सुरे॑षु । श्रद्धा॑ मु॒ग्रेषु॑ च॒क्रिरे॑ ॥ 67

ए॒वं भो॒जेषु॑ यज्व॒सु । अ॒स्माक॑-मु॒दितं॑ कृ॒धि ।
श्रद्धां॑ दे॒वा य॑जमा॒नाः । वा॒यु-गो॑पा उपा॒सते॑ ।

श्रद्धा॑ हृ॒दय्यया॑-ऽऽकू॒त्या । श्रद्धया॑ हू॒यते॑ ह॒विः ।
 श्रद्धां॑ प्रा॒तर् ह॒वामहे॑ । श्रद्धां॑ म॒द्ध्यन्दि॑नं परि ।
 श्रद्धा॑ सूर्य॑स्य नि॒मृचि॑ । श्रद्धे॑ श्रद्धा॑पये॒ हमा॑ ॥ 68

श्रद्धा॑ दे॒वान-धि॑वस्ते । श्रद्धा॑ वि॒श्व मि॒दं जग॑त् ।
 श्रद्धां॑ का॒मस्य॑ मा॒तरं॑ । ह॒विषा॑ वर्द्ध॒यामसि॑ । 69a

1.31 ब्रह्म सूक्तं

TB 2.8.8.10 to TB 2.8.8.11 for Para 69b to 71

ब्रह्म॑ज॒ज्ञानं॑ प्र॒थमं॑ पु॒रस्ता॑त् । वि॒सी॒मत-स्सु॑रुचो॒ वेन॑ आ॒वः ।
 स बु॒द्धि॒नया॑ उ॒पमा॑ अ॒स्य वि॒ष्ठाः । स॒तश्च॑ यो॒नि-म॑स॒तश्च॑ वि॒वः ॥
 पि॒ता-वि॒राजा॑ मृष॒भो-र॑यीणां ।
 अ॒न्तरि॑क्षं वि॒श्वरू॑प आ॒विवे॑श ॥ 69b

तम॑कै॒रभ्य॑र्चन्ति॒ वथ्सं॑ । ब्रह्म॑ स॒न्तं ब्रह्म॑णा वर्द्ध॒यन्तः॑ ॥
 ब्रह्म॑ दे॒वान॒जन॑यत् । ब्रह्म॑ वि॒श्वमि॒दं जग॑त् ॥
 ब्रह्म॑णः क्ष॒त्रं निर्मि॑तं । ब्रह्म॑ ब्राह्म॑ण आ॒त्मना॑ ॥

अ॒न्तर॒स्मि-॒न्नि॒मे लो॒काः । अ॒न्त वि॒श्वमि॒दं जग॑त् ।

ब्र॒ह्मै॒व भू॒तानां॑ ज्येष्ठं॑ । तेन॒ कोऽ॒र्हति॒ स्प॒र्द्धि॑तुं ॥ 70

ब्र॒ह्मं दे॒वा-स्त्रय॑स्त्रि॒ंशत् । ब्र॒ह्म-॒न्निन्द्र॑ प्रजापती ।

ब्र॒ह्मन्-॒ह वि॒श्वा भू॒तानि॑ । ना॒वी वा॒न्त-॒स्समा॑हिता ॥

चत॑स्र आ॒शाः प्र॒चर॑न्त्व-॒ग्नयः॑ । इ॒मन्नो॑ य॒ज्ञन्न॑यतु प्रजा॒नन् ।

घृ॒तं पि॒न्वन्न॑ ज॒रं सु॒वीरं॑ । ब्र॒ह्म स॒मिद् भव॑त्याहुतीनां ॥ 71

1.32 गो सूक्तं

TB 2.8.8.11 to TB 2.8.8.11 for Para 72

आ॒गावो॑ अ॒गम॑न्नु॒त भ॒द्र-म॑क्रन् । सी॒दन्तु॑ गो॒ष्ठे-॒रण॑यन्त्वस्मे ॥

प्र॒जाव॑तीः पु॒रु रू॒पा इ॒ह स्युः॑ । इन्द्रा॑य पू॒र्वी रु॒षसो॑ दु॒हानाः॑ ।

इन्द्रो॑ यज्व॒ने पृ॑ण॒ते च॑ शि॒क्षति॑ । उपे॒द्ददा॑ति न स्वं मु॒षाय॑ति ।

भू॒यो भू॒यो र॒यिमि॑दस्य व॒र्द्धय॑न् । अ॒भिन्ने॑ खि॒ल्ले नि॑दधाति दे॒वयुं॑ ।

न ता न॑श॒न्ति न ता अ॑र्वा ॥ 72

Below is the full text of the concised Mantra given in "italics" above.

This concised Mantra is formed by adding the First word/part from the first part of the First para , 2nd word /part from first part of Second para of Full Mantra which is given below. Add the Underlined words of the Full Mantra to arrive at the above concised Mantra. It is more appropriate to chant the full version as given below. Please refer to your Guru for any clarifications/explanations.

न ता न॑श॒न्ति न॑द॒भाति॑ त॒स्करः॑ ।
 नैना॑ अ॒मि॒त्रो व्य॒थिरा॑ द॒धर्ष॑ति ।
 दे॒वाऽश्च॑ या॒भिर् यज॑ते द॒दाति॑ च ।
 ज्यो॒गित्ताभि॑ स्स॒चते॑ गो॒पति॑ स्सह ॥ 72a

न ता अ॒र्वा रेणु॑ क॒काटो॑ अ॒श्नुते॑ ।
 न स॑ऽ स्कृ॒तत्र॑-मु॒पय॑न्ति ता अ॒भि ।
 उ॒रुगा॑य॒मभयं॑ तस्य॒ ता अनु॑ ।
 गा॒वो म॒र्त्यस्य॑ वि॒चर॑न्ति य॒ज्वनः॑ । 72b

Both 72a and 72b appearing in T.B.2.4.6.9

TB 2.8.8.12 for Para 73 to 74

गा॒वो भ॒गो गा॒व इन्द्रो॑ मे अ॒च्छात् । गा॒व स्सो॑म॒स्य प्र॒थम॑स्य॒ भक्षः॑ ।
 इ॒मा या गा॒व-स्स॒जना॑स इन्द्रः॑ । इ॒च्छामी॑-बृ॒दा मन॑सा-चि॒दिन्द्रं॑ ॥
 यू॒यं गा॒वो मे॒दय॑था कृ॒शज्जि॑त् ।
 अ॒श्ली॒लं चि॑त् कृ॒णु॑था सु॒प्रती॑कं ॥ 73

भ॒द्रं गृ॒हं कृ॑णुथ भ॒द्र वा॒चः । बृ॒ह॒द्वो व॑य उ॒च्य॑ते स॒भासु॑ ।
 प्र॒जा॒व॒ती स्सू॒य॒व॒स॒-रि॒श॒न्तीः॑ । शु॒द्धा अ॒प स्सु॑प्रपा॒णे पि॒ब॒न्तीः॑ ।
 मा॒व स्ते॒न ई॒श॒त मा॒घ॒श॒-सः॑ । परि॒वो हे॒ती रु॒द्रस्य॑ वृ॒ज्यात् ।
 उ॒पे॒द-मु॒प-प॑र्चनं । आ॒सु गो॒षू॒प पृ॑च्यतां । उ॒प॒र्ष॒भ॒स्य रे॑त॒सि ।
 उ॒पे॒न्द्र त॒व वी॒र्ये॑ ॥ 74 (24)

1.33 सूर्या चन्द्रमसा सूक्तं

TB 2.8.9.1 for Para 75 to 77

ता सूर्या चन्द्रमसा विश्व-भृ॒त्त॒मा म॒हत् । ते॒जो व॑सु॒म॒द्रा॒ज॒तो दि॒वि ।
 सा॒मा॒त्मा॒ना च॑रत॒ स्साम॑-चा॒रि॒णा । य॒यौ॒र्व्र॒तं न॑म॒मे जा॑तु दे॒व्योः॑ ।
 उ॒भा॒व॒न्तौ परि॑यात॒ अ॒म्या॑ । दि॒वो न॒ र॒श्मी॑-स्त॒नु॒तो-व्य॑र्ण॒वे ।
 उ॒भा भु॑व॒न्ती भु॑व॒ना क॒वि॒क्र॒तू । सूर्या॒ न च॒न्द्रा च॑रतो ह॒ता॒म॒ती ।
 प॒ती॒द्यु॒म॒द् वि॒श्व-वि॒दा उ॒भा दि॒वः॑ ।
 सूर्या॒ उ॒भा च॒न्द्र॒म॒सा वि॒च॒क्ष॒णा ॥ 75

वि॒श्व॒वा॒रा व॑रि॒वो भा॑ व॒रे॒ण्या । ता नो॑ऽव॒तं म॒ति॒म॒न्ता म॒हि॒व्र॒ता ।
 वि॒श्व॒व॒प॒री प्र॑तर॒णा तर॑न्ता । सु॒व॒र्वि॒दा दृ॒श॒ये भू॑रि र॒श्मी ।
 सूर्या॒ हि च॒न्द्रा व॑सु॒त्वेष॑-द॒र्श॒ता ।

मन॒स्वि॒नो ऽभानु॑चरतो॒नु-सं॒दि॒वं ॥

अस्य॑ श्रवो॑ नद्य॑ स्सप्त॑ बिभ्रति॑ ।

द्यावा॑ क्षामा॑ पृथि॒वी दर्श॑तं व॒पुः ।

अस्मे॑ सूर्या॑ चन्द्र॒मसा॑-ऽभिचक्षे॑ ॥

श्रद्धे॒क-मिन्द्र॑ चरतो॑ विचर्तु॑रं ॥ 76

पूर्वा॒परं॑ चरतो॑ मा॒य यै॒तौ । शिशू॑ क्रीड॑न्तौ परि॒यातो॑ अध्व॑रं ।

विश्वा॑न्यन्यो॑ भुव॒ना ऽभिच॑ष्टे ॥ ऋतू॑नन्यो॑ विदध॑ज्जायते॑ पुनः॑ ।

हिर॑ण्यवर्णाः शुच॑यः पाव॒का यासा॑ं राजा॑ ॥

यासां॑ दे॒वा रि॒शवे॑न॒ मा चक्षु॑षा पश्य॑त ।

आपो॑ भ॒द्रा आदि॑त्य॒श्यामि॑ । 77

Below is the full text of the concised Mantra given in "italics" above.

This concised Mantra is formed by adding the First word/part from the first part of the First para , 2nd word /part from first part of Second para and so on. Add the Underlined words of the Full Mantra to arrive at the above concised Mantra. It is more appropriate to chant the full version as given below. Please refer to your Guru for any clarifications/explanations.

हिरण्यवर्णाः शुचयः पावका यासु जातः कश्यपो यास्विन्द्रः।
अग्नियाँ गर्भं दधिरे विरूपास्ता न आपश्श७ स्योना भवन्तु ॥

यासाँ७ राजा वरुणो याति मध्ये सत्यानृते अवपश्यं जनानां ।
मधुश्चुत-श्शुचयो याः पावकास्ता न आपश्श७ स्योना भवन्तु ॥ 77a

यासां देवा दिवि कृण्वन्ति भक्षय्या अन्तरिक्षे बहुधा भवन्ति ।
याः पृथिवीं पयसोन्दन्ति शुक्रास्ता न आपश्श७ स्योना भवन्तु ॥

शिवेन मा चक्षुषा पश्यताप शिवया तनुवोप स्पृशत त्वचं मे ।
सर्वाँ७ अग्नीँ७ रप्सुषदो हुवे वो मयि वर्चो बलमोजो निधत्त ॥
77b

आपो भद्रा घृतमिदाप आसु रग्नीषो मौ बिभ्रत्याप इत्ताः ।
तीव्रो रसो मधुप्रचा-मरङ्गम आमा प्राणेन सहवर्च सागन् ।

आदित्यया म्युतवा शृणोम्यामा घोषो गच्छति वाङ्म आसां ।
मन्ये भेजानो अमृतस्य तर्हि हिरण्यवर्णा अतृपं यदा वः । 77c

Expansiom 77a appearing in TS 5.6.1.1

Expansiom 77b appearing in TS 5.6.1.2

Expansiom 77c appearing in TS.5.6.1.4

1.34 नासदासीय सूक्तं

TB 2.8.9.3 to TB 2.8.9.7 for Para 78 to 81

नासदासी॑न्नो सदासी॑त्तदानीं॑ । नासी॑द्रजो॒ नो व्यो॑मा-परो॒यत् ।

किमा॑ वरी॒वः कुह॑कस्य शर्मन् ।

अ॒भः किमा॑सीद्-गहनं॑ गभीरं॑ ॥ 78

न मृत्यु॑-रमृतं॑ तर्हि॒ न । रात्रि॑या अ॒ह आसीत्॑ प्रके॒तः ।

आनी॑द वात॒ऽस्व॒धया॒ तदेकं॑ । तस्मा॑द्भान्यन् न परः॑ किंच॒नास॑ ।

तम॑ आसी-त्तमसा॑ गूढम॒ग्रे प्रके॒तं । स॒लि॒लः सर्व॑ मा इ॒दं ।

तुच्छे॑ ना॒भ्वपि॑हितं॒ यदासीत्॑ । तम॑सस् तन्महि॒ना जा॑यतैकं॑ ।

का॒मस्तद॒ग्रे स॒मव॑र्त्तताधि॑ । मन॑सो रे॒तः प्र॒थमं॑ यदासीत्॑ ॥ 79

स॒ तो ब॒न्धुम॑सति॒ निर॑विन्दन् । ह॒दि-प्र॑ती॒ष्या क॒वयो॑ मनी॒षा ।

ति॒रश्ची॑नो वि॒ततो॑ र॒श्मि-रे॑षां । अ॒धस्वि॑दासी(३) दु॒परि॑स्विदासी(३)त् ।

रेतो॑धा आ॒सन् म॒हिमा॑न आ॒सन् ।

स्व॒धा अ॒वस्ता॑त् प्र॒यतिः॑ पर॒स्तात् ।

को अ॒द्वा वे॒दक॑ इ॒ह प्र॑वोचत् । कु॒त आ॑जा॒ता कु॒त इ॒यं वि॑सृष्टिः ।

अ॒र्वाग् दे॒वा अ॒स्य वि॒स॒र्ज॒नाय॑ ।

अ॒था को वे॒द यत॑ आ ब॒भूव॑ ॥ 80

इ॒यं वि॒सृष्टि॑र् यत॑ आब॒भूव॑ । यदि॑ वा द॒धे यदि॑ वा न ।

यो अ॒स्याद्ध्यक्षः॑ प॒रमे व्यो॑मन् । सो अ॒ङ्गवे॒द यदि॑ वा न वे॒द ।

किञ्चि॒द्विद्व॑नं क॒ उ॒स वृ॒क्ष आ॑सीत् । यतो॑ द्यावापृथि॒वी नि॑ष्ट॒तक्षुः॑ ।

मनी॑षिणो॒ मन॑सा पृ॒च्छते॑दु॒तत् । यद॑द्ध्यति॒ष्ठद् भु॑वनानि धा॒रय॑न् ।

ब्रह्म॑वनं ब्रह्म॒ स वृ॒क्ष आ॑सीत् । यतो॑ द्यावापृथि॒वी नि॑ष्ट॒तक्षुः॑ ॥

मनी॑षिणो॒ मन॑सा वि॒ब्रवी॑मि वः ।

ब्रह्मा॑द्ध्यति॒ष्ठद् भु॑वनानि धा॒रय॑न् । 81

1.35 भाग्य सूक्तं

TB 2.8.9.7 to TB 2.8.9.9 for Para 82 to 84

प्रा॒त॒र॒ग्निं प्रा॒त॒रिन्द्र॑ ह॒वामहे॑ । प्रा॒त॒र् मि॒त्रा व॑रुणा प्रा॒त॒र॒श्चि॒ना ॥

प्रा॒त॒र् भ॒गं पू॒षणं॑ ब्रह्म॑णस्पतिं । प्रा॒त॒स्सोम॑ मु॒त रु॒द्र हु॑वेम ॥

प्रा॒त॒र्जितं॑ भ॒गमु॒ग्र हु॑वेम । व॒यं पु॒त्रमदि॑तेर्यो वि॒ध॒र्त्ता ।

आ॒ध्रश्चि॒द्वं म॑न्यमान-स्तु॒रश्चित् । रा॒जा चि॒द्वं भ॒गं भ॑क्षीत्याह ॥ 82

भ॒ग॒प्र॒णै॒त॒र्-भ॒ग॒स॒त्य॒रा॒धः । भ॒गे॒मां॑ धि॒य॒मु॒द॒व द॒द॒न्नः ।
 भ॒ग॒प्र॒णो॑ ज॒नय॑ गो॒भि॒र॒श्वैः॑ ॥ भ॒ग॒ प्र॒नृ॒भि॒र् नृ॒व॒न्त॒स्स्या॒म ॥
 उ॒ते॒दा॒नीं॑ भ॒ग॒व॒न्त॒स्स्या॒म । उ॒त प्र॒पि॒त्व उ॒त म॒द्ध्ये॒ अ॒ह्नां॑ ॥
 उ॒तो॒दि॒ता म॒घ॒व॒न्थ्-सूर्य॑स्य । व॒यं दे॒वा॒ना॒ञ् सु॒म॒तौ स्या॑म ॥
 भ॒ग॒ ए॒व भ॒ग॒वा॒ञ् अ॒स्तु दे॒वाः । ते॒न व॒यं भ॒ग॒व॒न्त॒ स्स्या॒म । 83

त॒न्त्वा भ॒ग॒ सर्व॑ इ॒ज्जो॑ह॒वीमि॑ । स॒नो॑ भ॒ग॒ पु॒र ए॒ता भ॒वे॒ह ॥
 स॒म॒ध्व॒रा-यो॒ष॒सो॑ऽन॒म॒न्त । द॒धि॒क्रा॒वे॒व शु॒च॒ये प॒दाय॑ ।
 अ॒र्वा॒ची॒नं व॑सु॒वि॒दं भ॒ग॒न्नः॑ । र॒थ॒मि॒वा॒श्वा वा॒जिन॑ आ॒व॒ह॒न्तु ॥
 अ॒श्वा॒व॒ती॒र् गो॒म॒ती॒र् न उ॒षा॑सः । वी॒र॒व॒ती-स्स॒द॒मु॒च्छ॒न्तु भ॒द्राः॑ ।
 घृ॒तं दु॒हा॒ना वि॒श्व॒तः प्र॒पी॒नाः । यू॒यं पा॒त स्व॒स्ति॒भि-स्स॒दा॒नः ॥ 84 (25)

1.36 नक्षत्र सूक्तं(वाक्यं)

T.B.3.1.1.1 to T.B.3.1.3.3, for para 85 to 112

1.नक्षत्रं – कृत्तिका

देवता – अग्निः

अ॒ग्निर्नः॑ पा॒तु कृ॑त्तिकाः । नक्ष॑त्रं दे॒वमिन्द्रि॑यं । इ॒दमा॑सां-विच॒क्षणं॑ ।
ह॒वि॒रा॒सन् जु॑होतन । यस्य॑ भा॒न्ति रश्म॑यो यस्य॑ के॒तवः॑ ।
यस्ये॒मा वि॒श्वा भु॑वनानि सर्वा॑ । स कृ॑त्तिका भि॒रभि-स॒म्व॑सानः ।
अ॒ग्निर्नो॑ दे॒वस्सु॑विते दधातु ॥ 1

2. नक्षत्रं – रोहिणी

देवता – प्रजापतिः

प्र॒जा॒प॒ते रो॒हि॒णी वे॒तु प॒त्नी॑ । वि॒श्वरू॑पा बृ॒हती चि॒त्रभा॑नुः । 85
सा नो॑ य॒ज्ञस्य॑ सु॒विते॑ दधातु । यथा॑ जी॒वेम॑ शर॒दस्स॑वीराः ।
रो॒हि॒णी दे॒व्युद॑गात् पु॒रस्ता॑त् । वि॒श्वा रू॒पाणि॑ प्र॒तिमो॑दमाना ।
प्र॒जा॒प॒तिꣳ ह॒विषा॑ वर्धयन्ती । प्रि॒या दे॒वाना॑-मु॒पया॑तु य॒ज्ञं ॥ 2

3.नक्षत्रं – मृगशीर्षः

देवता – सोमः

सो॒मो रा॒जा मृ॑गशी॒र्षेण॑ आ॒गन् । शि॒वं नक्ष॑त्रं प्रि॒यम॑स्य॒ धाम॑ ।
आ॒प्याय॑मानो बहु॒धा जने॑षु । रे॒तः प्र॒जां य॑ज॒माने॑ दधातु । 86
य॒त्ते नक्ष॑त्रं मृ॑गशी॒र्षम॑स्ति । प्रि॒यꣳ रा॒जन् प्रि॒यत॑मं प्रि॒याणां॑ ।
तस्मै॑ ते सोम॑ ह॒विषा॑ वि॒धेम॑ । श॒न्न ए॒धि द्वि॒पदे॑ शंचतु॒ष्पदे॑ ॥ 3

4. नक्षत्रं – आर्द्रादेवता – रुद्रः

आ॒र्द्रा॒या रु॒द्रः प्र॒थ॒मा न ए॒ति । श्रे॒ष्ठो दे॒वा॒नां प॒तिर॒घ्निय॑ानां ॥
 नक्ष॑त्रमस्य ह॒विषा वि॒धेम । मा नः प्र॒जाꣳ री॒रिष॑न् मोत वी॒रान् ।
 हे॒ती रु॒द्रस्य॑ परि॒णो वृ॑णक्तु । आ॒र्द्रा नक्ष॑त्रं जुष॒ताꣳ ह॒विर्नः ॥ 87
 प्र॒मुञ्च॑मानौ दु॒रितानि॑ वि॒श्वा । अ॒पाघ॑शꣳ सन्नु॒दता॑मरातिं ॥ 4

5. नक्षत्रं – पुनर्वसुदेवता – अदितिः

पु॒नर्नो दे॒व्यदि॑तिः स्पृ॒णोतु॑ । पु॒नर्व॑सू नः पु॒नरे॑तां य॒ज्ञं ।
 पु॒नर्नो दे॒वा अ॒भिय॑न्तु॒ सर्वे ॥ पु॒नः पु॒नर्वो ह॒विषा य॑जामः ।
 ए॒वा न दे॒व्यदि॑तिरन॒र्वा । वि॒श्वस्य॑ भ॒र्त्री जग॑तः प्र॒तिष्ठा ।
 पु॒नर्व॑सू ह॒विषा व॑र्धयन्ती । प्रि॒यं दे॒वा॒नाम॒प्येतु॑ पाथः ॥ 5 (88)

6. नक्षत्रं – पुष्यःदेवता – बृहस्पतिः

बृ॒हस्प॑तिः प्र॒थम॑ज्जायमानः । ति॒ष्यं नक्ष॑त्रम॒भि सं॑बभूव ।
 श्रे॒ष्ठो दे॒वा॒नां पृ॒तना॑सु जि॒ष्णुः । दि॒शो नु॒ सर्वा अ॑भयन्नो अस्तु ।
 ति॒ष्यः पु॒रस्ता॑दु॒त म॑ध्यतो नः । बृ॒हस्प॑तिर् नः परि॒पातु॑ प॒श्चात् ।
 बा॒धे ता॒न् द्वे॒षो अ॑भयं कृणुतां । सु॒वीर्य॑स्य प॒तय॑स्याम ॥ 6

7. नक्षत्रं – आश्रेषंदेवता – सर्पाः

इ॒दं॑ स॒र्पेभ्यो॑ ह॒विर॑स्तु जु॒ष्टं॑ । आ॒श्रेषा॑ ये॒षा म॒नुय॑न्ति चे॒तः॑ । 89
 ये अ॒न्तरि॑क्षं पृथि॒वीं-क्षि॑यन्ति । तेन॑ स्स॒र्पासो॑ ह॒वमा॑गमि॒ष्ठाः ।
 ये रो॒चने॑ सू॒र्यस्या॑पि सर्पाः । ये दि॒वं दे॒वी-म॒नुस॑ञ्चरन्ति ।
 ये॒षामा॑श्रेषा अ॒नुय॑न्ति का॒मं॑ । तेभ्य॑-स्स॒र्पेभ्यो॑ म॒धु-म॑ज्जुहोमि ॥ 7

8. नक्षत्रं – मघादेवता – पितरः

उ॒प॒हू॒ताः पि॒तरो॑ ये म॒घासु॑ । म॒नोज॑वस-स्सु॒कृत॑-स्सु॒कृ॒त्याः ।
 ते नो॑ नक्ष॒त्रे ह॒वमा॑गमि॒ष्ठाः । स्व॒धाभि॑र् य॒ज्ञं प्र॑यतं जुषन्तां । 90
 ये अ॒ग्नि॒दग्धा॑ येऽन॒ग्नि-द॑ग्धाः । येऽमु॑ल्लो॒कं पि॒तरः॑ क्षि॒यन्ति॑ ।
 या॒ञ्च वि॒द्मया॑ उ॒ च न॑ प्र॒विद्म॑ ।
 म॒घासु॑ य॒ज्ञं सु॒कृतं॑ जुषन्तां ॥ 8

9. नक्षत्रं – पूर्वफल्गुनीदेवता – अर्यमा

ग॒वां प॒तिः फ॒ल्गुनी॑-नाम॒सि त्वं॑ । तद॑र्यमन् वरुण मि॒त्र चारु॑ ।
 त॒त्वा व॒यं स॒नितार॑ स॒नीनां॑ । जी॒वा जी॒वन्त॑मु॒प स॒म्वि॑शेम ।
 ये॒नेमा॑ वि॒श्वा भु॒वनानि॑ सज्जिता ।
 यस्य॑ दे॒वा अ॒नुस॑य्यन्ति चे॒तः॑ । 91

अ॒र्य॒मा॒ रा॒जाऽज॒रस्तु॑ वि॒ष्मान् ।

फ॒ल्गु॒नीना॑-मृ॒षभो॑ रो॒रवी॑ति ॥ 9

10. नक्षत्रं - उत्तर फल्गुनी

देवता - भगः

श्रे॒ष्ठो दे॒वानां॑ भ॒गवो॑ भ॒गासि॑ । तत्त्वा॑ वि॒दुः फ॒ल्गु॒नी-स्तस्य॑ वि॒त्तात् ।

अ॒स्मभ्यं॑-क्ष॒त्रम॒जर॑ सु॒वीर्यं॑ । गो॒मद॑श्च-व॒दुप॑स॒न्नु-दे॒ह ।

भ॒गोह॑ दा॒ता भ॒ग इ॒त्प्रदा॑ता । भ॒गो दे॒वीः फ॒ल्गु॒नी-रा॒वि॒वेश॑ ।

भ॒गस्ये॑त्तं प्र॒स॒वं ग॑मे॒म । यत्र॑ दे॒वै-स्स॒ध॒मादं॑ म॒दे॒म । ॥ 10/ 92

11. नक्षत्रं - हस्तः

देवता - सविता

आ॒यातु॑ दे॒व-स्स॒वितो॑ प॒यातु॑ । हि॒र॒ण्यये॑न सु॒वृता॑ रथे॒न ।

व॒हन् ह॒स्तं सु॒भगं॑ वि॒द्वना॑प॒सं । प्र॒यच्छ॑न्तं प॒पु॒रिं पु॒ण्यम॑च्छ ।

ह॒स्तः प्र॒यच्छ॑ त्व॒मृतं॑ व॒सीयः॑ । दक्षि॑णे॒न प्र॒तिगृ॑ष्णी॒म ए॒नत् ।

दा॒तार-म॒द्य स॒विता॑ वि॒देय॑ । यो नो॑ ह॒स्ताय॑ प्र॒सुवा॑ति य॒ज्ञं ॥ 11

12. नक्षत्रं - चित्रा

देवता - त्वष्टा

त्व॒ष्टा नक्ष॑त्र-म॒भ्येति॑ चि॒त्रां । सु॒भं स॒सं-यु॑वति॒ रोच॑मानां । 93

नि॒वेश॑यन्न-मृ॒तान् म॒र्त्याश्च॑ । रू॒पाणि॑ पि॒शन् भु॑वनानि॒ विश्वा॑ ।

तन्नस्त्वष्टा तदु चित्रा विचष्टां । तन्नक्षत्रं भूरिदा अस्तु मह्यं ।
तन्नः प्रजां वीरवतीं सनोतु । गोभिर्नो अश्वै-स्समनक्तु यज्ञं ॥ 12

13. नक्षत्रं – स्वाती

देवता – वायुः

वायुर् नक्षत्र-मभ्येति निष्ठ्यां । तिग्मशृंगो वृषभो रोरुवाणः ।
समीरयन् भुवना मातरिश्वा । अप द्वेषांसि नुदतामरातीः । 94
तन्नो वायस्तदु निष्ठ्या शृणोतु । तन्नक्षत्रं भूरिदा अस्तु मह्यं ।
तन्नो देवासो अनु जानन्तु कामं । यथा तरेम दुरितानि विश्वा ॥ 13

14. नक्षत्रं – विशाखा

देवता – इन्द्राग्नीः

दूर-मस्मच्छत्रवो यन्तु भीताः । तदिन्द्राग्नी कृणुतां तद् विशाखे ।
तन्नो देवा अनुमदन्तु यज्ञं । पश्चात् पुरस्ता-दभयन्नो अस्तु ।
नक्षत्राणा-मधिपत्नी विशाखे । श्रेष्ठा-विन्द्राग्नी भुवनस्य गोपौ । 95
विषूच-श्शत्रूनपबाधमानौ । अपक्षुध-न्नुदतामरातिं । ॥ 14

15. पौर्णमासि

पूर्णा पश्चादुत पूर्णा पुरस्तात् । उन्मध्यतः पौर्णमासी जिगाय ।
तस्यां देवा अधि सम्वसन्तः । उत्तमे नाक इह मादयन्तां ।
पृथ्वी सुवर्चा युवति-स्सजोषाः । पौर्णमास्युदगा-च्छोभमाना ।

आ॒प्या॒य-य॑न्ती॒ दु॒रि॒ता॒नि॒ वि॒श्वा॑ ॥

उ॒रुं दु॒हां यँ॑ज॒मा॒नाय॑ य॒ज्ञं ॥ 15/96 (26)

16.नक्षत्रं – अनूराधा

देवता – मित्रः

ऋ॒द्ध्या॒स्म ह॒व्यैर् न॑म॒सो॒प॒स॒द्य । मि॒त्रं दे॒वं मि॒त्र॒धे॒य॒न्नो अ॑स्तु ।

अ॒नू॒रा॒धा॒न् ह॒विषा॑ व॒र्द्ध॒य॒न्तः । श॒तं जी॒वेम॑ श॒र॒द॒स्स॒वी॒राः ।

चि॒त्रं-न॑क्ष॒त्र-मु॒द॒गात् पु॒र॒स्तात् ॥ अ॒नू॒रा॒धा॒स इति॑ यद् व॒द॒न्ति॑ ।

तन्मि॒त्र ए॒ति प॒थि॒भिर् दे॒व॒या॒नैः ॥ हि॒र॒ण्य॒यैर् वि॒त॒तै-र॒न्त॒रि॒क्षे ॥ 16

17.नक्षत्रं – ज्येष्ठा

देवता – इन्द्रः

इ॒न्द्रो॑ ज्ये॒ष्ठा म॒नु न॑क्ष॒त्रमे॒ति । यस्मि॑न् वृ॒त्रं वृ॒त्र तू॒र्ये त॒तार॑ । 97

तस्मि॑न् व॒य-म॒मृतं॑ दु॒हा॒नाः । क्षु॒ध॒न्त॒रेम॑ दु॒रि॒तिं दु॒रि॒ष्टिं ।

पु॒र॒न्द॒राय॑ वृष॒भाय॑ धृ॒ष्णा॒वे ॥ अ॒षा॒ढाय॑ स॒ह॒मा॒नाय॑ मी॒ढुषे॑ ॥

इ॒न्द्राय॑ ज्ये॒ष्ठा म॒धु॒म॒द्दु॒हा॒ना । उ॒रुं कृ॑णोतु॒ यज॑मा॒नाय॑ लो॒कं ॥ 17

18.नक्षत्रं – मूलं

देवता – प्रजापतिः

मू॒लं प्र॒जां वी॒र॒वतीं॑ वि॒दे॒य । प॒रा॒च्ये॒तु निर्॑ऋ॒तिः प॒रा॒चा ।

गो॒भिर् न॑क्ष॒त्रं प॒शु॒भि-स्स॑म॒क्तं । अ॒हर् भू॒याद् यज॑मा॒नाय॑ म॒ह्यं ॥ 98

अ॒हर्नो॑ अ॒द्य सु॒वि॒ते द॒धातु॑ । मू॒लं नक्ष॑त्रमि॒ति यद् वद॑न्ति ।

परा॑चीं वा॒चा निर्ऋ॑तिं नुदामि । शि॒वं प्र॒जायै॑ शि॒वमस्तु॑ मह्यं ॥ 18

19.नक्षत्रं – पूर्वाषाढा

देवता – आपः

या दि॒व्या आपः॑ पय॒सा सं॒ब॒भूवुः॑ । या अ॒न्तरि॑क्ष उ॒त पा॒र्त्थि॒वीर्याः॑ ।

यासा॑मषा॒ढा अ॒नु॒यन्ति॑ का॒मं । ता न॒ आपः॑ श॒ऽस्यो॒ना भ॑वन्तु ।

याश्च॑ कू॒प्या याश्च॑ ना॒द्या-स्स॒मु॒द्रि॒याः ।

याश्च॑ वै॒शन्ती॑रु॒त प्रा॒सची॑र्याः । 99

यासा॑मषा॒ढा म॒धु भ॑क्षयन्ति । ता न॒ आपः॑ श॒ऽस्यो॒ना भ॑वन्तु ॥ 19

20.नक्षत्रं – उत्तराषाढा

देवता – विश्वेदेवाः

तन्नो॑ वि॒श्वे उप॑ शृण्वन्तु दे॒वाः । तद॑षा॒ढा अ॒भि स॒म्य॑न्तु य॒ज्ञं ।

तन्नक्ष॑त्रं प्र॒थतां॑ प॒शुभ्यः॑ । कृ॒षिर् वृ॒ष्टिर् य॑जमा॒नाय॑ क॒ल्पतां॑ ।

शु॒भ्राः क॒न्या यु॒वतय॑-स्सु॒पेश॑सः । क॒र्मकृ॑त-स्सु॒कृतो॑ वी॒र्या॑वतीः ।

वि॒श्वान् दे॒वान् ह॒विषा॑ वर्द्धयन्तीः ।

अ॒षा॒ढाः का॒म मु॑पयान्तु य॒ज्ञं ॥ 20/100

21.नक्षत्रं – अभिजिद्देवता – ब्रह्मा

यस्मिन् ब्रह्माऽभ्यजयत् सर्वमेतत् । अमुञ्च लोकं मिदमूच सर्वं ॥
 तन्नो नक्षत्र-मभिजिद् विजित्य । श्रियं दधात्वहणीयमानं ।
 उभौ लोकौ ब्रह्मणा सञ्जितेमौ । तन्नो नक्षत्र-मभिजिद् विचष्टां ।
 तस्मिन् वयं पृतना स्संजयेम । तन्नो देवासो अनुजानन्तु कामं ॥ 21

22.नक्षत्रं – श्रवणंदेवता – विष्णुः

शृण्वन्ति श्रोणा-ममृतस्य गोपां ।
 पुण्यामस्या उपशृणोमि वाचं ॥ 101
 महीं देवीं विष्णुपत्नीं मजूर्यां । प्रतीची मेनां हविषा यजामः ।
 त्रेधा विष्णु-रुरुगायो विचक्रमे । महीं दिवं पृथिवी-मन्तरिक्षं ।
 तच्छ्रोणैति श्रव-इच्छमाना ।
 पुण्यं इलोकं यजमानाय कृण्वती ॥ 22

23.नक्षत्रं – श्रविष्ठादेवता – वसवः

अष्टौ देवा वसवस्सोम्यासः ।
 चतस्रो देवी रजराः श्रविष्ठाः ।

ते य॒ज्ञं पा॒न्तु रज॑सः पर॒स्तात् ।

सम्व॑त्सरी॒ण-म॒मृत॑ स्व॒स्ति । 102

य॒ज्ञं नः॑ पा॒न्तु वस॑वः पु॒रस्ता॑त् । दक्षि॑णतो-ऽभिय॑न्तु श्रवि॑ष्ठाः ।

पुण्य॑न्नक्ष॒त्रम॒भि सम्॑विशाम । मा नो अ॒राति॑-रघ॒शं सा॒गन् ॥ 23

24.नक्षत्रं – शतभिषक्

देवता – वरुणः

क्ष॒त्रस्य॑ रा॒जा वरु॑णोऽधि॒राजः॑ । नक्ष॑त्राणां श॒तभि॑षग् वसि॑ष्ठः ।

तौ दे॒वेभ्यः॑ कृणु॒तो दी॒र्घमा॑युः । श॒तं स॒हस्रा॑ भेष॒जानि॑ धत्तः ।

य॒ज्ञन्नो॑ रा॒जा वरु॑ण उ॒पया॑तु । तन्नो॑ वि॒श्वे अ॒भिस॑म्यन्तु दे॒वाः । 103

तन्नो॑ नक्ष॒त्रं श॒तभि॑षग् जुषा॒णं । दी॒र्घमा॑युः प्र॒तिर॑द् भेष॒जानि॑ ॥ 24

25.नक्षत्रं – पूर्वप्रोष्ठपदा

देवता – अजयेकपादः

अ॒ज ए॒कपा॑-दु॒दगा॑त् पु॒रस्ता॑त् । वि॒श्वा भू॒तानि॑ प्र॒ति मो॑द॒मानः॑ ।

तस्य॑ दे॒वाः प्र॒सवं॑ य॒न्ति स॒र्वे । प्रो॒ष्ठप॑दासो अ॒मृत॑स्य गो॒पाः ।

वि॒भ्राज॑मान-स्स॒मिधा॑न उ॒ग्रः । आऽन्त॑रि॒क्ष-म॒रुह॑द-ग॒न्धां ।

तं सूर्य॑ दे॒व-म॒जमे॑कपादं । प्रो॒ष्ठप॑दासो अ॒नुय॑न्ति स॒र्वे ॥ 25 / 104

26.नक्षत्रं – उत्तरप्रोष्ठपदा**देवता – अहिर्बुद्धिधनयः**

अहि॑ बु॒द्धि॑ध॒नयः॑ प्र॒थ॒मा॒न ए॒ति । श्रे॒ष्ठो दे॒वाना॑मु॒त मा॑नु॒षाणां॑ ।
 तं ब्रा॒ह्म॒णा-स्सो॑म॒पा-स्सो॑म्यासः॑ । प्रो॒ष्ठ॒प॒दा॒सो अ॒भिर॑क्षन्ति॒ सर्वे॑ ॥
 च॒त्वार॒ एक॑म॒भि क॑र्म दे॒वाः । प्रो॒ष्ठ॒प॒दा॒स इति॑ या॒न् वद॑न्ति ।
 ते बु॒द्धि॑नियं॑ परि॒षद्य॑ स्तु॒वन्तः॑ । अहि॑ रक्षन्ति॒ नम॑सोप॒सद्य॑ ॥ 26

27.नक्षत्रं – रेवती**देवता – पूषा**

पू॒षा रे॒वत्य॑न्वेति॒ पन्थां॑ ॥ पु॒ष्टि॒प॒ती प॑शु॒पा वा॑ज॒ब॒स्त्यौ । 105
 इ॒मा॒नि ह॒व्या प्र॑य॒ता जु॑षा॒णा । सु॒गैर्नो॑ या॒नैरु॑प॒यातां॑ य॒ज्ञं ।
 क्षु॒द्रान् प॑शून् रक्षतु॒ रेवती॑ नः । गा॒वो नो॑ अ॒श्वा अ॒न्वेतु॑ पू॒षा ।
 अ॒न्न रक्ष॑न्तौ बहु॒धा वि॑रू॒पं । वा॒ज स॑नु॒तां य॑ज॒मानाय॑ य॒ज्ञं ॥ 27

28 नक्षत्रं – अश्विनी**देवता – अश्विनी देवौ**

तद॒श्विना॑-व॒श्वयु॑जोप॒यातां॑ । शु॒भ॒ङ्गमि॑ष्ठौ सु॒यमे॑भिर॒श्वैः ॥
 स्व॒न्नक्ष॑त्रं ह॒विषा॑ यजन्तौ । म॒ध्वा संपृ॑क्तौ यजु॒षा स॑म॒क्तौ । 106
 यौ दे॒वानां॑ भि॒षजौ॑ ह॒व्यवा॑हौ । वि॒श्वस्य॑ दू॒ता-व॒मृत॑स्य गो॒पौ ।
 तौ नक्ष॑त्रं-जुजुषा॒णो-प॒यातां॑ । नमो॑ऽश्वि॒भ्यां कृ॑णुमो-ऽश्वयु॒ग्भ्यां ॥ 28

29.नक्षत्रं – अपभरणीदेवता – यमः

अप॑ पा॒प्मानं॑ भ॒रणी॑र् भ॒रन्तु॑ । तद् य॒मो रा॒जा भ॒गवान्॑ वि॒चष्टां॑ ।
लो॒कस्य॑ रा॒जा म॒हतो॑ म॒हान्॑ हि । सु॒गन्तः॑ प॒न्थाम॑भयं कृ॒णोतु॑ ।
यस्मिन्॑ नक्ष॒त्रे य॒म ए॒ति रा॒जा॑ ॥ यस्मिन्ने॒न-म॒भ्यर्षि॑चन्त दे॒वाः ।
तद॑स्य चि॒त्रं ह॒विषा॑ य॒जाम॑ । अप॑ पा॒प्मानं॑ भ॒रणी॑र् भ॒रन्तु॑ ॥ 29

30.अमावासि

निवेश॑नी॒ यत्ते॑ दे॒वा अ॒दधुः॑ ।

Below is the full text of the concised Mantra given in “italics” above.
This concised Mantra is formed by adding the First word/part from the first part of the First para , 2nd word /part from first part of Second para of Full Mantra which is given below. Add the Underlined words of the Full Mantra to arrive at the above concised Mantra. It is more appropriate to chant the full version as given below. Please refer to your Guru for any clarifications/explanations.

नि॒वेश॑नी॒ स॒ङ्गम॑नी॒ वसू॑नां॒ विश्वा॑ रू॒पाणि॑ वसू॒न्या-वे॒शय॑न्ती ।
सह॒स्रपो॑षं सु॒भगा॑ रा॒णा सा॒ न आ॒गन् वर्च॑सा स॒म्वि॑दाना ।
यत्ते॑ दे॒वा अ॒दधु॑र् भा॒गधे॒य-म॑मा॒वास्ये॑ स॒म्वस॑न्तो म॒हित्वा॑ ।
सा नो॑ य॒ज्ञं पि॑पृ॒हि वि॒श्ववा॑रे र॒यिन्नो॑ धेहि सु॒भगे॑ सु॒वीरं॑ ॥

30/107 (27)

This Expansion is appearing in TS 3.5.1.1

31. चन्द्रमा

नवो॑ नवो॑ भवति॑ जाय॑मानो॑ यमा॑दित्या अ॒शुमा॑-प्याय॑यन्ति ।

Below is the full text of the concised Mantra given in "italics" above. This concised Mantra is formed by adding the First word/part from the first part of the First para , 2nd word /part from first part of Second para of Full Mantra which is given below. Add the Underlined words of the Full Mantra to arrive at the above concised Mantra. It is more appropriate to chant the full version as given below. Please refer to your Guru for any clarifications/explanations.

नवो॑ नवो॑ भवति॑ जाय॑मानो॑ऽह्नां॑ के॒तु-रुष॑सा मे॒त्यग्रे॑ ।

भा॒गं दे॒वेभ्यो॑ वि॒दधा॑त्यायन् प्रच॒न्द्रमा॑स्तिरति दी॒र्घमा॑युः ।

यमा॑दित्या अ॒शुमा॑प्याय॑यन्ति यम॑क्षित-म॑क्षितयः पिब॑न्ति ।

तेन॑ नो॒ राजा॑ वरु॒णो बृ॒हस्प॑ति रा॒प्याय॑यन्तु भु॒वन॑स्य गो॒पाः ।

This Expansion is appearing in TS 2.4.14.1

32. अहो रात्री

ये वि॒रूपे॑ स॒मन॑सा स॒म्व्य॑यन्ती । स॒मानं॑ तन्तुं॑ परि॒ता-त॑नातै ।

वि॒भू प्र॒भू अ॒नुभू॑ वि॒श्वतो॑ हुवे । ते नो॒ नक्ष॑त्रे हव॒माग॑मेतं ।

वयं॑ दे॒वी ब्र॒ह्मणा॑ स॒म्वि॑दा॒नाः । सु॒रन्ना॑सो दे॒ववी॑तिं दधा॒नाः । 108

अ॒होरा॒त्रे ह॒विषा॑ व॒र्द्धय॑न्तः । अति॑ पा॒प्मान॑-म॒तिमु॑क्त्या गमेम ॥

33. उषा

प्र॒त्यु॒व दृ॒श्या॒यती॑ । व्यु॒च्छन्ती॑ दु॒हिता॑ दि॒वः ।
 अ॒पो म॒ही वृ॒णुते॑ चक्षु॒षा । तमो॑ ज्योति॒ष्-कृ॒णोति॑ सू॒नरी॑ ॥
 उ॒दु स्त्रि॒यास्स॑च॒ते सूर्यः॑ । स चा॑ उ॒द्यन्नक्ष॑त्र म॒र्चि॒मत् ।
 तवे॑ दु॒षो व्यु॒षि सूर्य॑स्य च । संभ॒क्तेन॑ गमेमहि ॥ 109

34. नक्षत्रः

तन्नो॑ नक्ष॒त्र म॒र्चि॒मत् । भानु॑म॒त्तेज॑ उ॒च्छर॑त् ।
 उप॑ य॒ज्ञमि॒हाग॑मत् । प्र॒नक्ष॑त्राय दे॒वाय॑ । इन्द्रा॑येन्दु॒ः ह॒वामहे॑ ।
 स न॑ स्सवि॒ता सु॒वथ् स॒निं । पु॒ष्टि॒दां वी॒रव॑त्त॒मं ॥

35. सूर्यः

उ॒दुत्यं॑ चि॒त्रं ॥

Below is the full text of the concised Mantra given in "italics" above. This concised Mantra is formed by adding the First word/part from the first part of the First para , 2nd word /part from first part of Second para of Full Mantra which is given below. Add the Underlined words of the Full Mantra to arrive at the above concised Mantra. It is more appropriate to chant the full version as given below. Please refer to your Guru for any clarifications/explanations.

उ॒दु॒त्यं॑ जा॒तवे॑दसं॒ दे॒वं॑ व॒हन्ति॑ के॒तवः॑ । दृ॒शे वि॒श्वाय॑ सू॒र्यं॑ ।

चि॒त्रं दे॒वाना॑ मु॒दगा॑दनी॒कं चक्षु॑र् मि॒त्रस्य॑ वरु॒णस्या॑ग्नेः । 110
आ॒प्ता द्या॒वापृ॑थि॒वी अ॒न्तरि॑क्ष॒ञ् सूर्य॑ आ॒त्मा जग॑तस्त॒स्थुष॑श्च ॥

This Expansion is appearing in T.S.1.4.43.1

36. अ॒दि॒तिः

अ॒दि॒तिर्न॑ उरु॒ष्यतु॑ म॒हीमू॑षु मा॒तरं॑ ॥

Below is the full text of the concised Mantra given in "italics" above.
See notes above.

अ॒दि॒तिर्न॑ उरु॒ष्य-त॒वदि॑तिः श॒र्म यच्छ॑तु ।

अ॒दि॒तिः पा॒त्वञ् ह॑सः ॥

म॒हीमू॑षु मा॒तरञ् सु॒व्रता॑ना-मृ॒तस्य॑ प॒त्नी म॑व॒से हु॑वेम ।

तु॒वि॒क्षत्रा॑-म॒जर॑न्ती मु॒रूची॑ञ् सु॒शर्मा॑ण-म॒दि॒तिञ् सु॒प्रणी॑तिं ।

This Expansion is appearing in T.S.1.5.11.5

37. विष्णुः

इदं विष्णु प्रतद्विष्णुः ॥

Below is the full text of the concised Mantra given in “italics” above. See notes above

इदं विष्णुर् विचक्रमे त्रेधा निदधे पदं ।

समूढमस्य पाञ्च सुरे ॥

प्रतद्विष्णु स्तवते वीर्याय । मृगो न भीमः कुचरो गिरिष्ठाः ।

यस्योरुषु त्रिषु विक्रमणेषु । अधिक्षियन्ति भुवनानि विश्वा ॥

111

This Expansion is appearing in TS 1.2.13.1

This Expansion is appearing in TB 2.4.3.4

38. अग्निः

अग्निर् मूर्धा भुवः ॥

Below is the full text of the concised Mantra given in “italics” above. See notes above

अग्निर् मूर्धा दिवः ककुत्पतिः पृथिव्या अयं ।

अपाञ्च रेताञ्चसि जिवति ॥

भुवो यज्ञस्य रजसश्च नेता यत्रा नियुद्धिः सचसे

शिवाभिः ।

दिवि॑ मूर्धा॑नं दधि॑षे सुव॑र्षां जिह्वा॑मग्ने
चकृ॑षे हव्य॑वाहं॑ ।

This Expansion is appearing in T.S.4.4.4.1

39. अनुमती

अनु॑नो-ऽद्या॑नुम॒ति-रन्वि॑दनुम॒ते त्वं॑ ॥

Below is the full text of the concised Mantra given in “italics” above.
See notes above.

अनु॑नोऽद्या॑नुम॒ति र्य॒ज्ञं दे॒वेषु॑ म॒न्यतां॑ ।
अ॒ग्निश्च॑ हव्य॑वाह॒नो भव॑तां दा॒शुषे॑ म॒यः ।

अन्वि॑दनुम॒ते त्वं॑ म॒न्यासै॑ शं॒च नः॑ कृ॒धि ।
क्र॒त्वे दक्षाय॑ नो हि॒नु प्र॒ण आयू॑ष्णि तारि॒षः ।

This Expansion is appearing in TS 3.3.11.3

40. हव्यवाहः (अग्निः)

हव्यवाह७ स्विष्टं ॥

Below is the full text of the concised Mantra given in “italics” above. **

हव्यवाह॑ म॒भि-मा॒तिषा॑हं॑ । र॒क्षो॒हणं॑ पृ॒तना॑सु जि॒ष्णुं ।
ज्यो॒तिष्म॑न्तं दी॒द्यतं॑ पु॒रन्धिं॑ । अ॒ग्नि७ स्वि॑ष्ट कृ॒तमा॑ हु॒वेम ।
स्वि॑ष्ट म॒ग्ने अ॒भित॑त् पृ॒णाहि॑ ।
वि॒श्वा दे॒व पृ॒तना॑ अ॒भिष्य॑ ।
उ॒रुन्नः॑ प॒न्थां प्र॑दि॒शन् वि॒भाहि॑ ।
ज्यो॒तिष्म॑द्धे॒ह्य ज॒रन्न॑ आ॒युः ॥ 112/28

This Expansion is appearing in TB 2.4.1.4

1.37 नक्षत्र उपहोम मन्त्राः

T.B.3.1.4.1 to T.B.3.1.5.15 for full item No.1.37

1. कृत्तिका

अ॒ग्नये॒ स्वाहा॒ कृ॒त्ति॒काभ्य॒ स्स्वाहा॑ ॥

अ॒ंबायै॒ स्वाहा॒ दु॒लायै॒ स्वाहा॑ ॥

नि॒तल्यै॒ स्वाहा॒ ऽभ्र॒यन्त्यै॒ स्वाहा॑ ॥

मे॒घयन्त्यै॒ स्वाहा॒ व॒र्ष॒यन्त्यै॒ स्वाहा॑ ॥

चु॒पु॒णी॒कायै॒ स्वाहा॑ ॥

2. रोहिणी

प्र॒जाप॒तये॒ स्वाहा॒ रो॒हि॒ण्यै॒ स्वाहा॑ ॥

रो॒च॒मा॒नायै॒ स्वाहा॒ प्र॒जा॒भ्य॒ स्वाहा॑ ॥

3. मृगशीर्षः

सो॒माय॒ स्वाहा॒ मृ॒ग॒शी॒र्षाय॒ स्वाहा॑ ॥

इ॒न्व॒का॒भ्य॒ स्स्वाहा॑ ष॒धी॒भ्य॒ स्स्वाहा॑ ॥

रा॒ज्याय॒ स्वाहा॑-ऽभि॒जित्यै॒ स्वाहा॑ ॥ 113

4. आर्द्रा

रु॒द्राय॑ स्वा॒हाऽऽर्द्रा॑यै स्वा॒हा ॥

पि॒न्व॒मा॒नायै॑ स्वा॒हा प॒शु॒भ्य॑ स्स्वा॒हा ॥

5. पुनर्वसु

अ॒दि॒त्यै॑ स्वा॒हा पु॒नर्व॑सुभ्यां ।

स्वा॒हा भू॒त्यै॑ स्वा॒हा प्र॒जा॒त्यै॑ स्वा॒हा ॥

6. पुष्यः

बृ॒ह॒स्प॒तये॑ स्वा॒हा ति॒ष्या॑य स्वा॒हा । ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒साय॑ स्वा॒हा ॥

7. आश्रेषा

स॒र्पे॒भ्य॑ स्स्वा॒हा ऽऽश्रे॑षाभ्य॑ स्स्वा॒हा ।

द॒न्द॒शू॒के॒भ्य॑ स्स्वा॒हा ॥

8. मघा

पि॒तृ॒भ्य॑ स्स्वा॒हा म॒घा॒भ्यः॑ ।

स्वा॒हा ऽन॒घा॒भ्य॑ स्स्वा॒हा ऽग॒दा॒भ्यः॑ ।

स्वा॒हा रु॒न्ध॒ती॒भ्य॑ स्स्वा॒हा ॥ 114

9. पूर्व फल्गुनी

अ॒र्य॒म॒णे॒ स्वा॒हा॒ फ॒ल्गु॒नी॒भ्या॒ स्वा॒हा॑ ।

प॒शु॒भ्य॒ स्स्वा॒हा॑ ॥

10. उत्तर फल्गुनी

भ॒गा॒य॒ स्वा॒हा॒ फ॒ल्गु॒नी॒भ्या॒ स्वा॒हा॑ ।

श्रै॒ष्ट्या॒य॒ स्वा॒हा॑ ॥

11. हस्तः

स॒वि॒त्रे॒ स्वा॒हा॒ ह॒स्ता॒य॒ ।

स्वा॒हा॒ द॒द॒ते॒ स्वा॒हा॒ पृ॒ण॒ते॒ ।

स्वा॒हा॑ प्र॒य॒च्छ॒ते॒ स्वा॒हा॑ प्र॒ति॒गृ॒भ्ण॒ते॒ स्वा॒हा॑ ॥

12. चित्रा

त्व॒ष्ट्रे॒ स्वा॒हा॒ चि॒त्रा॒यै॒ स्वा॒हा॑ ।

चै॒त्रा॒य॒ स्वा॒हा॑ प्र॒जा॒यै॒ स्वा॒हा॑ ॥

13. स्वाति

वा॒यवे॑ स्वा॒हा नि॒ष्ट्या॑यै स्वा॒हा ।
का॒म॒चा॒रा॒य स्वा॒हा ऽभि॒जि॒त्यै स्वा॒हा ॥

14. विशाखा

इ॒न्द्रा॒ग्नि॒भ्या॑ स्वा॒हा वि॒शा॒खा॒भ्या॑ स्वा॒हा ।
श्रै॒ष्ट्या॑य स्वा॒हा ऽभि॒जि॒त्यै स्वा॒हा ॥

15. पौर्णमासि

पौ॒र्ण॒मा॒स्यै स्वा॒हा का॒मा॒य स्वा॒हा ग॒त्यै स्वा॒हा ॥ 115 (29)

16. अनूराधा

मि॒त्राय॑ स्वा॒हा-ऽनू॒रा॒धे॒भ्य स्स्वा॒हा ।
मि॒त्र॒धे॒या॒य स्वा॒हा ऽभि॒जि॒त्यै स्वा॒हा ॥

17. ज्येष्ठा

इ॒न्द्राय॑ स्वा॒हा ज्ये॒ष्ठायै॑ स्वा॒हा ।
ज्यै॒ष्ठ्या॑य स्वा॒हा-ऽभि॒जि॒त्यै स्वा॒हा ॥

18. मूलं

प्र॒जा॒प॒तये॑ स्वा॒हा मू॒ला॒य स्वा॒हा । प्र॒जा॒यै स्वा॒हा ॥

19. पूर्वाषाढा

अ॒द्भ्य॑ स्स्वा॒हा ऽषा॒ढाभ्य॑ स्स्वा॒हा ॥

स॒मु॒द्राय॑ स्वा॒हा का॒माय॑ स्वा॒हा ॥

अ॒भि॒जि॒त्यै॑ स्वा॒हा ॥

20. उत्तराषाढा

वि॒श्वेभ्यो॑ दे॒वेभ्य॑ स्स्वा॒हा ऽषा॒ढाभ्य॑ स्स्वा॒हा ॥

अ॒न॒प॒ज॒य्याय॑ स्वा॒हा जि॒त्यै॑ स्वा॒हा ॥ 116

21. अभिजित्

ब्र॒ह्म॒णे॑ स्वा॒हा ऽभि॒जि॒ते॑ स्वा॒हा ॥

ब्र॒ह्म॒लो॒काय॑ स्वा॒हा ऽभि॒जि॒त्यै॑ स्वा॒हा ॥

22. श्रवणं

वि॒ष्ण॒वे॑ स्वा॒हा श्रो॒णायै॑ स्वा॒हा ॥

इ॒लो॒काय॑ स्वा॒हा श्रु॒ताय॑ स्वा॒हा ॥

23. श्रविष्ठा

व॒सु॒भ्य॒ स्स्वा॒हा॒ श्रवि॑ष्ठा॒भ्य॒ स्स्वा॒हा॑ ॥

अ॒ग्रा॒य॒ स्वा॒हा॒ प॒री॒त्यै॒ स्वा॒हा॑ ॥

24. शतभिषक्

व॒रु॒णाय॒ स्वा॒हा॒ श॒त॒भि॒ष॒जे॒ स्वा॒हा॑ ॥

भे॒ष॒जे॒भ्य॒ स्स्वा॒हा॑ ॥

25. पूर्व प्रोष्ठपदा

अ॒जा॒यै॒क॒प॒दे॒ स्वा॒हा॑ प्रो॒ष्ठ॒प॒दे॒भ्य॒ स्स्वा॒हा॑ ॥ 117

ते॒ज॒से॒ स्वा॒हा॑ ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒सा॒य॒ स्वा॒हा॑ ॥

26. उत्तर प्रोष्ठपदा

अ॒ह॒ये॒ बु॒ध्नि॒या॒य॒ स्वा॒हा॑ प्रो॒ष्ठ॒प॒दे॒भ्य॒ स्स्वा॒हा॑ ॥

प्र॒ति॒ष्ठा॒यै॒ स्वा॒हा॑ ॥

27. रेवति

पू॒ष्णे॒ स्वा॒हा॑ रे॒व॒त्यै॒ स्वा॒हा॑ ॥

प॒शु॒भ्य॒ स्स्वा॒हा॑ ॥

28. अश्विनी

अ॒श्वि॒भ्या॑ꣳ स्वा॒हा ऽश्व॒युग्॒भ्या॑ꣳ स्वा॒हा ।
 श्रो॒त्राय॑ स्वा॒हा श्रु॒त्यै॑ स्वा॒हा ॥

29. अपभरणि

य॒माय॑ स्वा॒हा ऽप॒भर॑णी॒भ्य॒ स्स्वा॒हा ।
 रा॒ज्याय॑ स्वा॒हा ऽभि॒जित्यै॑ स्वा॒हा ॥

30. अमावासि

अ॒मा॒वा॒स्यायै॑ स्वा॒हा का॒माय॑ स्वा॒हा ऽऽग॒त्यै॑ स्वा॒हा ॥ 118 (30)

31. चन्द्रमा

च॒न्द्र॒म॒से॑ स्वा॒हा प्र॒तीदृ॑श्यायै॑ स्वा॒हा ।
 अ॒हो॒रा॒त्रे॒भ्य॒ स्स्वा॒हा-ऽर्द्ध॒मा॒से॒भ्य॒ स्स्वा॒हा ।
 मा॒से॒भ्य॒ स्स्वा॒हर्तु॑भ्य॒ स्स्वा॒हा । सं॒वँ॒त्स॒राय॑ स्वा॒हा ॥

32. अहो रात्री

अ॒हे स्वा॒हा रा॒त्रियै॑ स्वा॒हा ।
 अ॒ति॒मु॒क्त्यै॑ स्वा॒हा ॥

33. उषा

उ॒ष॒से॒ स्वा॒हा व्यु॒ष्ट्यै॑ स्वा॒हा ।
 व्यू॒षुष्यै॑ स्वा॒हा व्यु॒च्छन्त्यै॑ स्वा॒हा ।
 व्यु॒ष्टायै॑ स्वा॒हा ॥

34. नक्षत्रः

नक्ष॑त्राय॒ स्वा॒हो॒दे॒ष्यते॑ स्वा॒हा । 119
 उ॒द्यते॑ स्वा॒हो-दि॒ताय॑ स्वा॒हा ।
 हर॑से स्वा॒हा भर॑से स्वा॒हा ।
 भ्राज॑से स्वा॒हा तेज॑से स्वा॒हा ।
 तप॑से स्वा॒हा ब्र॒ह्मव॑र्चसाय॒ स्वा॒हा ॥

35. सूर्यः

सू॒र्याय॑ स्वा॒हा नक्ष॑त्रेभ्य॒ स्स्वा॒हा ।
 प्र॒ति॒ष्ठा॒यै स्वा॒हा ॥

36. अदितिः

अ॒दि॒त्यै स्वा॒हा प्र॒ति॒ष्ठा॒यै स्वा॒हा ॥

37. विष्णुः

वि॒ष्ण॒वे॒ स्वा॒हा॒ य॒ज्ञाय॒ स्वा॒हा॑ ॥ प्र॒ति॒ष्ठा॒यै॒ स्वा॒हा॑ ॥ 120

द॒धि॒क्रा॒व॒णो॒ अ॒का॒रि॒षं

TS 7.4.19.4 for para 121

द॒धि॒क्रा॒व॒णो॒ अ॒का॒रि॒षं । जि॒ष्णो॒ र॒श्च॒स्य॒ वा॒जि॒नः॑ ।

सु॒र॒भि॒ नो॒ मु॒खा॒ क॒र॒त् प्र॒ण॒ आ॒यू॒षि॑ ता॒रि॒षत् ।

आ॒पो॒हि॒ष्ठा॒ म॒यो॒भु॒व॒स्ता॒ न ऊ॒र्जे॑ द॒धा॒त॒न । म॒हे॒ र॒णाय॑ च॒क्ष॒से॑ ।

यो॒ व॒श्नि॒व॒त॒मो॒ र॒स॒स्त॒स्य॑ भा॒ज॒य॒ते॒ ह नः॑ ।

उ॒श॒ती॒रि॒व॒ मा॒तरः॑ । त॒स्मा॒ अ॒र॒ङ्ग॒मा॒म॒ वो॒ य॒स्य॑ क्ष॒या॒य॒ जि॒न्व॒थ॑ ।

आ॒पो॒ ज॒न॒य॒था॒ च॒ नः॑ ॥ 121 (32)

1.38 वरुण सूक्तं

(TS 1.5.11.3)

उदु॒त्त॒मं॑ वरु॒ण पा॒श॒म॒स्म-द॒वा॒ध॒मं॑ वि॒म॒ध्य॒म॒७ श्र॒थाय॑ ।

अ॒था व॒य॒मा॒दि॒त्य व्र॒ते त॒वा॒ना॒ग॒सो अ॒दि॒त॒ये स्या॒म ॥

(TS 1.2.8.1)

अ॒स्त॒भ्ना॒द्द॒ध्या-मृ॒ष॒भो अ॒न्त॒रि॒क्ष-म॒मि॒मी॒त-व॒रि॒मा॒णं पृ॒थि॒व्या
आ॒ऽसी॒द॒द्वि॒श्वा भु॒व॒ना॒नि स॒म्रा॒ट् वि॒श्वे॒त्ता॒नि वरु॒णस्य॑ व्र॒ता॒नि ॥

(TS 3.4.11.6)

य॒त्किञ्चे॒दँ वरु॒ण दै॒व्ये ज॒ने॒ऽभि॒द्रो॒हं म॒नु॒ष्या-श्च॒रा॒म॒सि ।
अ॒चि॒त्ती-य॒त्त॒व-ध॒र्मा यु॒यो॒पि॒म-मा॒न॒स्त॒स्मा दे॒न॒सो दे॒व री॒रि॒षः ॥

(TS 3.4.11.6)

कि॒त॒वा॒सो य॒द्रि॒रि॒पु॒र्न दी॒वि य॒द्वा घा स॒त्य-मु॒त॒य॒न्न वि॒द्म ।
स॒र्वा॒ता॒वि॒ष्य शि॒थि॒रे॒व दे॒वा॒था॒ते-स्या॒म वरु॒ण प्रि॒या॒सः ॥

(TS 1.5.11.3)

अ॒व॒ते॒हे॒डो वरु॒ण न॒मो॒भि॒र॒व य॒ज्ञे-भि॒री॒म॒हे ह॒वि॒र्भिः॑ ।
क्ष॒य॒न्न स्म॒भ्य म॒सुर-प्र॒चे॒तो रा॒ज॒न्ने॒ना॒ऽसि शि॒श्र॒थः कृ॒ता॒नि ॥

(T.S. 2.1.11.6)

त॒त्वा॒या॒मि ब्र॒ह्म॒णा व॒न्द॒मा॒न स्त॒दा॒शा॒स्ते य॒ज॒मा॒नो ह॒वि॒र्भिः॑ ।
अ॒हे॒ड॒मा॒नो वरु॒णे॒ह बो॒द्ध्यु॒रु॒श॒ऽस मा न॒ आ॒युः प्र॒मो॒षीः॑ ॥ 122 (33)

1.39 पवमान सूक्तं

TS 5.6.1.1

हिरण्यवर्णाः शुचयः पावका यासुजातः कश्यपो यास्विन्द्रः ।
 अग्निँया गर्भँदधिरे विरूपास्ता न आपश्श७ स्योना भवन्तु ॥
 यासाँ राजा वरुणो याति मध्ये सत्यानृते अवपश्यन् जनानां ।
 मधुश्चुत-श्शुचयोयाः पावकास्ता न आपश्श७ स्योना भवन्तु ॥
 यासाँ देवादिवि कृण्वन्ति भक्षँया अन्तरिक्षे बहुधा भवन्ति ।
 याः पृथिवीं पयसोन्दन्ति शुक्रास्ता न आपश्श७ स्योना भवन्तु ॥
 शिवेन मा चक्षुषा पश्यताप शिशवया तनुवो-पस्पृशत त्वचंमे ।
 सर्वाँ अग्नीँ रफ्सुषदो हुवे वो मयि वर्चो
 बलमोजो निधत्त ॥ 123 (34)

TB 1.4.8.1 (for item No. 124 to 129)

पवमान-स्सुवर्जनः । पवित्रेण विचर्षणिः । यः पोता स पुनातु मा ।
 पुनन्तु मा देवजनाः । पुनन्तु मन वोधिया । पुनन्तु विश्व आयवः ।
 जातवेदः पवित्रवत् । पवित्रेण पुनाहि मा ।

शु॒क्रेण॑ दे॒व दी॒द्यत् ।

अग्ने॑ कृ॒त्वा-कृ॒तूँ र॒नु ॥ 124

यत्ते॑ प॒वित्र॑-म॒र्चिषि॑ । अग्ने॑ वि॒त॒त-म॒न्तरा॑ । ब्र॒ह्म ते॑न पु॒नीम॑हे ।

उ॒भाभ्यां॑ दे॒व स॒वितः॑ । प॒वित्रे॑ण स॒वेन॑ च । इ॒दं ब्र॒ह्म पु॒नीम॑हे ।

वैश्व॑दे॒वी पु॒न॒ती दे॒व्यागा॑त् । यस्यै॑ ब॒ह्वी-स्त॒नुवो॑ वी॒तप॑ष्ठाः ।

तया॑ म॒द॒न्त-स्स॒धमा॑द्येषु । व॒यँ स्या॑म प॒तयो॑र॒यीणां॑ ॥ 125

वैश्वान॑रो र॒श्मिभि॑र्मा पु॒नातु॑ । वा॒तः प्रा॒णेने॑ षि॒रो म॒यो भूः॑ ।

द्या॒वापृ॑थि॒वी प॒यसा॑ प॒योभिः॑ । ऋ॒ताव॑री य॒ज्ञिये॑ मा पु॒नीतां॑ ।

बृ॒हद्भि॑-स्स॒वि त॒स्तृभिः॑ । व॒र्षि॑ष्ठैर्-दे॒वम॑न्म॒भिः ।

अग्ने॑ दक्षैः॑ पु॒नाहि॑मा ।

येन॑ दे॒वा अ॒पुन॑त । ये ना॒पो दि॒व्यङ्क॑शः । तेन॑ दि॒व्येन॑ ब्र॒ह्मणा॑ ॥ 126

इ॒दं ब्र॒ह्म पु॒नीम॑हे । यः पा॒वमा॑नी-र॒द्धये॑ति ।

ऋ॒षिभि॑-स्संभृ॑तँ र॒सं । स॒र्वँ स॒ पूत॑म॒श्नाति॑ ।

स्व॒दि॒तं मा॒तरि॑श्व॒ना । पा॒वमा॑नी॒र्यो अ॒द्धये॑ति ।

ऋ॒षि॒भि-स्सं॑भृ॒तः॑ र॒सं॑ । तस्मै॑ सर॒स्वती॑ दु॒हे ।
क्षी॒रः॑ सर्पि॑ र्मधू॒दकं॑ । पा॒व॒मा॒नी-स्स्व॑स्त्ययनीः ॥ 127

सु॒दु॒घा॒हि प॑यस्वतीः । ऋ॒षि॒भि-स्सं॑भृ॒तो र॒सः॑ ।
ब्रा॒ह्म॒णेष्व॑-मृ॒तः॑ हि॒तं । पा॒व॒मा॒नीर् दि॑शन्तु नः ।
इ॒मं लो॒कम॑थो अ॒मुं । का॒मा॒न्त्-स॑म॒द॒र्ध्यन्तु॑ नः ।
दे॒वीर्दे॒वैः स॑मा भृ॒ताः । पा॒व॒मा॒नी-स्स्व॑स्त्ययनीः ।
सु॒दु॒घा॒हि घृ॑तश्चुतः । ऋ॒षि॒भि-स्सं॑भृ॒तो र॒सः॑ ॥ 128

ब्रा॒ह्म॒णेष्व॑-मृ॒तः॑ हि॒तं । येन॑ दे॒वाः प॒वि॒त्रेण॑ । आ॒त्मानं॑ पु॒न॒ते सदा॑ ।
तेन॑ स॒हस्र॑ धा॒रेण॑ । पा॒व॒मा॒न्यः पु॑नन्तु मा । प्रा॒जा॒प॒त्यं प॒वि॒त्रं॑ ।
श॒तो॒द्यामः॑ हिर॒ण्म॒यं॑ । तेन॑ ब्र॒ह्म वि॒दो व॒यं ।
पू॒तं ब्र॒ह्म पु॑नीमहे । इन्द्र॑-स्सु॒नी॒ती स॒ह मा पु॑नातु ।
सोम॑-स्स्व॒स्त्या व॑रुण-स्स॒मी॒च्या॑ । य॒मो रा॒जा प्र॑मृ॒णाभिः॑ पु॒नातु॑मा ।
जा॒त॒वे॒दा मो॒र्ज॑यन्त्या पु॒नातु॑ । ओं भूर्भु॑वस्सु॒वः॑ ॥ 129

TB 3.5.11.1

तच्छँ॑योरा वृ॒णीम॑हे । गा॒तुं यँ॑जाय । गा॒तु यँ॑जप॑तये ।

दैवी॑स्व॒स्ति-र॑स्तुनः । स्व॒स्तिर्-मा॑नुषेभ्यः ।

ऊ॒र्ध्वं जि॑गातु भेष॒जं । श॒न्नो अ॑स्तु द्वि॒पदे॑ । शंच॑तुष॒पदे॑ ॥ 130 (36)

ओं शान्तिः॑ शान्तिः॑ शान्तिः॑ ॥

(उदकशान्ति समाप्तं)

1.40 नक्षत्र सूक्तं (नक्षत्र जप मन्त्राः)

1. नक्षत्रं – कृत्तिका

अ॒ग्नि॒र्नः॑ पा॒तु कृ॑त्ति॒काः । नक्ष॑त्रं दे॒वमिन्द्रि॑यं । इ॒दमा॑सां-वि॒चक्ष॑णं ।
ह॒वि॒रा॒सन् जु॑होत॒न । यस्य॑ भा॒न्ति रश्मि॑यो यस्य॑ के॒तवः॑ ।
यस्ये॒मा वि॒श्वा भु॑वनानि सर्वा॑ । स कृ॑त्ति॒का भि॒रभि-स॑म्॒वसानः॑ ।
अ॒ग्नि॒र्नो दे॒वस्सु॑वि॒ते द॑धातु ॥

अ॒ग्नये॑ स्वा॒हा कृ॑त्ति॒काभ्य॑ स्स्वा॒हा ॥

अ॒ंबायै॑ स्वा॒हा दु॒लायै॑ स्वा॒हा ॥

नि॒तल्यै॑ स्वा॒हा ऽभ्र॑यन्त्यै स्वा॒हा ॥

मे॒घय॑न्त्यै स्वा॒हा व॒र॒षय॑न्त्यै स्वा॒हा ॥

चु॒पु॒णी॒कायै॑ स्वा॒हा ॥ 1

(कृत्तिका नक्षत्र देवतायै अग्नये नमः)

2. नक्षत्रं – रोहिणी

प्र॒जा॒प॒ते रो॒हि॒णी वे॑तु॒ पत्नी॑ । वि॒श्वरू॑पा बृ॒हती॑ चि॒त्रभा॑नुः ।
सा नो॑ य॒ज्ञस्य॑ सु॒वि॒ते द॑धातु । यथा॑ जी॒वेम॑ श॒रद॑स्स॒वीराः॑ ।

रोहिणी देव्युदगात् पुरस्तात् । विश्वा रूपाणि प्रतिमोदमाना ।
प्रजापतिं हविषा वर्धयन्ती । प्रिया देवाना-मुपयातु यज्ञं ॥

प्रजापतये स्वाहा रोहिण्यै स्वाहा ।

रोचमानायै स्वाहा प्रजाभ्य स्वाहा ॥ 2

(रोहिणी नक्षत्र देवातायै प्रजापतये नमः)

3.नक्षत्रं – मृगशीर्षः

सोमो राजा मृगशीर्षेण आगन् । शिवं नक्षत्रं प्रियमस्य धाम ।
आप्यायमानो बहुधा जनेषु । रेतः प्रजां यजमाने दधातु ।
यत्ते नक्षत्रं मृगशीर्षमस्ति । प्रियं राजन् प्रियतमं प्रियाणां ।
तस्मै ते सोम हविषा विधेम । शन्न एधि द्विपदे शंचतुष्पदे ॥

सोमाय स्वाहा मृगशीर्षाय स्वाहा ।

इन्वकाभ्य स्स्वाहौषधीभ्य स्स्वाहा ।

राज्याय स्वाहा-ऽभिजित्यै स्वाहा ॥ 3

(मृगशीर्ष नक्षत्र देवतायै सोमाय नमः)

4. नक्षत्रं – आर्द्रा

आ॒र्द्राया॑ रु॒द्रः प्र॑थ॒मा न॑ ए॒ति । श्रे॑ष्ठो दे॒वानां॑ प॒तिर॒घ्निया॑नां॑ ॥
 नक्ष॑त्रमस्य ह॒विषा॑ वि॒धेम॑ । मा नः॑ प्र॒जाꣳ री॑रिषन् मो॒त वी॒रान् ।
 हे॒ती रु॒द्रस्य॑ परि॒णो वृ॑णक्तु । आ॒र्द्रा नक्ष॑त्रं जुष॒ताꣳ ह॒विर्नः॑ ।
 प्र॒मुञ्च॑मानौ दु॒रितानि॑ वि॒श्वा । अ॒पाघ॑शꣳ सन्नु॒दता॑मरा॒तिं ॥

रु॒द्राय॑ स्वा॒हाꣳꣳर्द्रायै॑ स्वा॒हा ॥
 पि॒न्वमा॑नायै॑ स्वा॒हा प॒शुभ्य॑ स्स्वा॒हाꣳꣳ ॥ 4

(आर्द्रा नक्षत्र देवतायै रुद्राय नमः)

5. नक्षत्रं – पुनर्वसु

पु॒नर्नो॑ दे॒व्यदि॑तिः स्पृ॒णोतु॑ । पु॒नर्व॑सू नः पु॒नरे॑तां य॒ज्ञं ।
 पु॒नर्नो॑ दे॒वा अ॒भिय॑न्तु स॒र्वे ॥ पु॒नः पु॒नर्वो॑ ह॒विषा॑ य॒जामः॑ ।
 ए॒वा न दे॒व्यदि॑तिर॒नर्वा॑ । वि॒श्वस्य॑ भ॒र्त्री ज॑गतः प्र॒तिष्ठा॑ ।
 पु॒नर्व॑सू ह॒विषा॑ वर्ध॒यन्ती॑ । प्रि॒यं दे॒वाना॑-म॒प्येतु॑ पाथः॑ ॥

अ॒दित्यै॑ स्वा॒हा पु॒नर्व॑सुभ्यां ।
 स्वा॒हा भू॒त्यै स्वा॒हा प्र॒जात्यै॑ स्वा॒हाꣳꣳ ॥ 5

(पुनर्वसु नक्षत्र देवतायै अदित्यै नमः)

6. नक्षत्रं – पुष्यः

बृ॒ह॒स्प॒तिः॑ प्र॒थ॒म॒ञ्जा॒य॒मा॒नः॑ । ति॒ष्यं॑ नक्ष॒त्र॒म॒भि॒ सं॒ब॒भू॒व ।
 श्रे॒ष्ठो॑ दे॒वा॒नां॑ पृ॒त॒ना॒सु॑ जि॒ष्णुः॑ । दि॒शो॑ नु॒ सर्वा॑ अ॒भय॑न्नो अस्तु ।
 ति॒ष्यः॑ पु॒र॒स्ता॒दु॒त म॒ध्य॒तो नः॑ । बृ॒ह॒स्प॒तिर् नः॑ परि॒पा॒तु प॒श्चात् ।
 बा॒धे॑ ता॒न् द्वे॒षो अ॒भयं॑ कृ॒णु॒तां । सु॒वी॒र्य॑स्य प॒तय॑स्याम ॥
 बृ॒ह॒स्प॒तये॑ स्वा॒हा ति॒ष्या॑य स्वा॒हा ॥
 ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒साय॑ स्वा॒हा ॥ 6 (पुष्य नक्षत्र देवतायै बृहस्पतये नमः)

7. नक्षत्रं – आश्रेषं

इ॒दं स॒र्पे॒भ्यो॑ ह॒वि॒र॒स्तु जु॒ष्टं॑ ॥ आ॒श्रे॒षा ये॒षा म॒नु॒य॒न्ति॑ चे॒तः॑ ।
 ये अ॒न्त॒रि॒क्षं पृ॒थि॒वीं-क्षि॒य॒न्ति॑ । ते॒न स्स॒र्पा॒सो ह॒व॒मा॒ग॒मि॒ष्ठाः ।
 ये रो॒च॒ने सूर्य॑स्यापि सर्पाः । ये दि॒वं दे॒वी-म॒नु॒स॒ञ्च॑रन्ति ।
 ये॒षा॒मा॒श्रे॒षा अ॒नु॒य॒न्ति॑ का॒मं॑ ॥ ते॒भ्य-स्स॒र्पे॒भ्यो म॒धु-म॒ज्जु॑होमि ॥
 स॒र्पे॒भ्य॑ स्स्वा॒हा ऽऽश्रे॒षा॒भ्य॑ स्स्वा॒हा ॥
 द॒न्द॒शू॒के॒भ्य॑ स्स्वा॒हा ॥ 7

(आश्रेषा नक्षत्र देवतायै सर्पेभ्यो नमः)

8.नक्षत्रं – मघा

उप॑हू॒ताः पि॒तरो॑ ये म॒घासु॑ । म॒नो॑ज॒वस॑-स्सु॒कृत॑-स्सु॒कृ॒त्याः ।
 ते नो॑ नक्ष॒त्रे ह॒वमा॑गमि॒ष्टाः । स्व॒धाभि॑र् य॒ज्ञं प्र॑यतं जुष॒न्तां ।
 ये अ॒ग्नि॒दग्धा॑ येऽन॒ग्नि-द॑ग्धाः । येऽमु॑ल्लो॒कं पि॒तरः॑ क्षि॒यन्ति॑ ।
 या॒श्च वि॒द्वया॑ उ॒ च न॑ प्र॒विद्व॑ । म॒घासु॑ य॒ज्ञं सु॒कृतं॑ जुष॒न्तां ॥

पि॒तृभ्य॑ स्स्वाहा म॒घाभ्यः॑ ।

स्वाहा ऽन॒घाभ्य॑ स्स्वाहा ऽग॒दाभ्यः॑ ।

स्वाहा॑रु॒न्धती॑भ्य॒ स्स्वाहा॑ ॥ 8

(मघा नक्षत्र देवतायै पितृभ्यो नमः)

9.नक्षत्रं – पूर्वफल्गुनी

गवां॑ प॒तिः फ॒ल्गुनी॑-नाम॒सि त्वं॑ । तद॑र्यमन् वरुण मि॒त्रं चा॒रु ।
 तं॒त्वा व॒यं स॑नि॒तारं॑ स॒नीनां॑ । जी॒वा जी॑वन्तमु॒प स॒म्वि॑शेम ।
 येने॒मा वि॒श्वा भु॑वनानि सज्जि॒ता । यस्य॑ दे॒वा अनु॑स॒य्यन्ति॑ चे॒तः ।
 अ॒र्य॒मा रा॒जाऽज॒रस्तु॑ वि॒ष्मान् । फ॒ल्गुनी॑ना-मृष॒भो रो॑रवीति ॥

अ॒र्य॒म्णे॒ स्वा॒हा॒ फ॒ल्गु॒नी॒भ्या॒ स्वा॒हा॒ ।

प॒शु॒भ्य॒ स्स्वा॒हा॒ ॥ ९

(पूर्वफल्गुनी नक्षत्र देवतायै अर्यम्णे नमः)

10. नक्षत्रं – उत्तर फल्गुनी

श्रे॒ष्ठो॒ दे॒वानां॑ भ॒गवो॑ भ॒गासि॑ । तत्त्वा॑ वि॒दुः फ॒ल्गु॒नी-स्त॑स्य॒ वि॒त्तात् ।

अ॒स्मभ्यं॑-क्ष॒त्रम॒जर॑ सु॒वीर्यं॑ । गो॒मद॑श्च-व॒दुप॑स॒न्नु-दे॒ह ।

भगो॑ह दा॒ता भ॒ग इ॒त्प्रदा॑ता । भगो॑ दे॒वीः फ॒ल्गु॒नी-रा॑वि॒वेश॑ ।

भ॒गस्ये॑त्तं प्र॒सवं॑ ग॒मेम॑ । यत्र॑ दे॒वै-स्स॑ध॒मादं॑ म॒देम॑ ॥

भ॒गाय॑ स्वा॒हा॒ फ॒ल्गु॒नी॒भ्या॒ स्वा॒हा॒ ।

श्रै॒ष्ठया॑य॒ स्वा॒हा॒ ॥ 10

(उत्तरफल्गुनी नक्षत्र देवतायै भगाय नमः)

11. नक्षत्रं – हस्तः

आ॒यातु॑ दे॒व-स्स॑वि॒तो प॑यातु । हि॒र॒ण्य॑येन सु॒वृता॑ रथेन ।

व॒हन् ह॒स्तं सु॒भगं॑ वि॒द्वना॑प॒सं । प्र॒यच्छ॑न्तं प॒पु॒रिं पु॒ण्य॑म॒च्छ ।

ह॒स्तः प्र॒यच्छ॑ त्व॒मृतं॑ व॒सीयः॑ । दक्षि॑णेन प्र॒तिगृ॑ष्णीम ए॒नत् ।

दा॒तार-म॒द्य स॑वि॒ता वि॒देय॑ । यो नो॑ ह॒स्ताय॑ प्र॒सुवा॑ति य॒ज्ञं ॥

स॒वि॒त्रे॒ स्वा॒हा ह॒स्ताय॑ । स्वा॒हा द॒दते॑ स्वा॒हा पृ॒णते॑ ।
 स्वा॒हा प्र॒यच्छ॑ते स्वा॒हा प्र॒तिगृ॑भ्णते स्वा॒हा ॥

(हस्त नक्षत्र देवतायै सवित्रे नमः) 11

12. नक्षत्रं – चित्रा

त्व॒ष्टा नक्ष॑त्र-म॒भ्येति॑ चि॒त्रां । सु॒भ॒ञ् स॒सं-यु॑वति॒ञ् रोच॑मानां ।
 नि॒वेश॑यन्न-मृ॒तान् म॒र्त्याञ्च॑ । रू॒पाणि॑ पि॒ञ्शन् भु॑वनानि वि॒श्वा ।
 तन्न॑स्त्व॒ष्टा तदु॑ चि॒त्रा वि॑च॒ष्टां । तन्नक्ष॑त्रं भू॒रिदा॑ अस्तु॒ मह्यं॑ ।
 तन्नः॑ प्र॒जां वी॑रवती॒ञ् स॒नोतु॑ । गो॒भिर्नो॑ अ॒श्वै-स्स॒मन॑क्तु॒ यज्ञं॑ ॥
 त्व॒ष्ट्रे स्वा॒हा चि॒त्रायै॑ स्वा॒हा ।
 चै॒त्राय॑ स्वा॒हा प्र॒जायै॑ स्वा॒हा ॥ 12

(चित्रा नक्षत्र देवतायै त्वष्ट्रे नमः)

13. नक्षत्रं – स्वाती

वा॒युर् नक्ष॑त्र-म॒भ्येति॑ नि॒ष्ट्यां॑ । ति॒ग्मशृ॑ङ्गो वृष॒भो रो॑रुवाणः ।
 स॒मी॒रय॑न् भु॒वना॑ मा॒तरि॑श्वा । अ॒प द्वे॑षा॒ञ्सि नु॑दतामरा॒तीः ।
 तन्नो॑ वा॒यस्तदु॑ नि॒ष्ट्या श्रृ॑णोतु । तन्नक्ष॑त्रं भू॒रिदा॑ अस्तु॒ मह्यं॑ ।

तन्नो देवासो अनु जानन्तु कामं । यथा तरेम दुरितानि विश्वा ॥

वायवे स्वाहा निष्ट्यायै स्वाहा ॥

कामचाराय स्वाहा ऽभिजित्यै स्वाहा ॥ 13

(स्वाती नक्षत्र देवतायै वायवे नमः)

14. नक्षत्रं – विशाखा

दूर-मस्मच्छत्रवो यन्तु भीताः । तदिन्द्राग्नी कृणुतां तद् विशाखे ।

तन्नो देवा अनुमदन्तु यज्ञं । पश्चात् पुरस्ता-दभयन्नो अस्तु ।

नक्षत्राणा-मधिपत्नी विशाखे । श्रेष्ठा-विन्द्राग्नी भुवनस्य गोपौ ।

विषूच-श्शत्रूनपबाधमानौ । अपक्षुध-न्नुदतामरातिं ॥

इन्द्राग्निभ्यां स्वाहा विशाखाभ्यां स्वाहा ॥

श्रैष्ठ्याय स्वाहा ऽभिजित्यै स्वाहा ॥ 14

(विशाखा नक्षत्र देवतायै इन्द्राग्निभ्यां नमः)

15. पौर्णमासि

पूर्णा पश्चादुत पूर्णा पुरस्तात् । उन्मध्यतः पौर्णमासी जिगाय ।

तस्यां देवा अधि सम्वसन्तः । उत्तमे नाक इह मादयन्तां ।

पृथ्वी सुवर्चा युवति-स्सजोषाः । पौर्णमास्युदगा-च्छोभमाना ।

आ॒प्याय॑-य॒न्ती॑ दु॒रितानि॑ वि॒श्वा॑ । उ॒रुं दु॒हां यँज॑मानाय य॒ज्ञं ॥
 पौ॒र्ण॒मा॒स्यै॑ स्वा॒हा का॒माय॑ स्वा॒हा ग॒त्यै॑ स्वा॒हा ॥ 15

(पौर्ण्यमास्यै नमः)

16. नक्षत्रं – अनूराधा

ऋ॒द्ध्य॑स्म ह॒व्यैर् नम॑सोपसद्य । मि॒त्रं दे॒वं मि॒त्रधे॑यन्नो अस्तु ।
 अ॒नू॒रा॒धान् ह॒विषा॑ वर्द्धयन्तः । श॒तं जी॒वेम॑ श॒रद॑स्सवीराः ।
 चि॒त्रं-नक्ष॑त्र-मु॒दगा॑त् पु॒रस्ता॑त् । अ॒नू॒रा॒धास॑ इति यद् वदन्ति ।
 तन्मि॒त्र ए॒ति प॒थिभि॑र् दे॒वयानैः॑ । हि॒रण्य॑यैर् वित॑तै-रन्तरि॑क्षे ॥
 मि॒त्राय॑ स्वा॒हा-ऽनू॒रा॒धेभ्य॑ स्स्वा॒हा ।
 मि॒त्रधे॑याय॑ स्वा॒हाऽभि॒जित्यै॑ स्वा॒हा ॥ 16

(अनूराधा नक्षत्र देवतायै मित्राय नमः)

17. नक्षत्रं – ज्येष्ठा

इन्द्रो॑ ज्ये॒ष्ठा म॒नु नक्ष॑त्रमेति । यस्मिन् वृ॒त्रं वृ॒त्र तू॒र्यं त॒तार॑ ।
 तस्मिन् वय॑-म॒मृतं॑ दु॒हानाः॑ । क्षु॒धन्त॑रेम॒ दुरि॑तिं दुरि॒ष्टिं ।
 पु॒रन्द॑राय वृष॒भाय॑ धृ॒ष्णवे॑ । अ॒षाढा॑य स॒हमा॑नाय मी॒ढुषे॑ ।

इन्द्राय ज्येष्ठा मधुमद्बुहाना । उरुं कृणोतु यजमानाय लोकं ॥

इन्द्राय स्वाहा ज्येष्ठायै स्वाहा ।

ज्यैष्ठ्याय स्वाहा-ऽभिजित्यै स्वाहा ॥

(ज्येष्ठा नक्षत्र देवतायै इन्द्राय नमः) 17

18.नक्षत्रं – मूलं

मूलं प्रजां वीरवतीं विदेय । पराच्येतु निर्ऋतिः पराचा ।

गोभिर् नक्षत्रं पशुभि-स्समक्तं । अहर् भूयाद् यजमानाय मह्यं ।

अहर्नो अद्य सुविते दधातु । मूलं नक्षत्रमिति यद् वदन्ति ।

पराचीं वाचा निर्ऋतिं नुदामि । शिवं प्रजायै शिवमस्तु मह्यं ॥

प्रजापतये स्वाहा मूलाय स्वाहा ।

प्रजायै स्वाहा ॥

(मूला नक्षत्र देवतायै प्रजापतये नमः) 18

19.नक्षत्रं – पूर्वाषाढा

या दिव्या आपः पयसा संबभूवुः । या अन्तरिक्ष उत पार्थिवीर्याः ।

यासामषाढा अनुयन्ति कामं । ता न आपः शङ्क्यो ना भवन्तु ।

याश्च कूप्या याश्च नाद्या-स्समुद्रियाः । याश्च वैशन्तीरुत प्रासचीर्याः ।

या॒साम॑षा॒ढा म॑धु॒ भक्ष॑यन्ति । ता न आपः॒ श॒ ऽ स्यो॒ना भ॑वन्तु ॥

अ॒द्भ्य॒ स्स्वा॒हा ऽषा॒ढाभ्य॒ स्स्वा॒हा ।

स॒मु॒द्राय॒ स्वा॒हा का॒माय॒ स्वा॒हा ॥

अ॒भि॒जि॒त्यै स्वा॒हा ॥ 19

(पूर्वाषाढा नक्षत्र देवतायै अद्भ्यो नमः)

20. नक्षत्रं – उत्तराषाढा

तन्नो॒ विश्वे॑ उप॒ शृण्व॑न्तु दे॒वाः । तद॑षा॒ढा अ॒भि सम्पू॑यन्तु य॒ज्ञं ।

तन्नक्ष॑त्रं प्रथ॒तां प॒शुभ्यः॑ । कृ॒षिर् वृ॒ष्टिर् यज॑मानाय कल्प॒तां ।

शु॒भ्राः क॒न्या यु॒वतय॑-स्सुपे॒शसः॑ । क॒र्मकृ॑त-स्सु॒कृतो॑ वी॒र्या॑वतीः ।

वि॒श्वान् दे॒वान् ह॒विषा॑ वर्द्धय॒न्तीः ।

अ॒षा॒ढाः का॒म मु॑पयान्तु य॒ज्ञं ॥

वि॒श्वेभ्यो॑ दे॒वेभ्य॒ स्स्वा॒हा ऽषा॒ढाभ्य॒ स्स्वा॒हा ॥

अ॒न॒प॒ज॒य्याय॒ स्वा॒हा जि॒त्यै स्वा॒हा ॥ 20

(उत्तराषाढा नक्षत्र देवतायै विश्वेभ्यो देवेभ्यो नमः)

21. नक्षत्रं – अभिजिद्

यस्मिन् ब्रह्माऽभ्यजयत् सर्वमेतत् । अमुञ्च लोकमिदमूच सर्वं ॥
 तन्नो नक्षत्र-मभिजिद् विजित्य । श्रियं दधात्वहणीयमानं ।
 उभौ लोकौ ब्रह्मणा सञ्जिते मौ । तन्नो नक्षत्र-मभिजिद् विचष्टां ।
 तस्मिन् वयं पृतनास्संजयेम । तन्नो देवासो अनुजानन्तु कामं ॥
 ब्रह्मणे स्वाहा अभिजिते स्वाहा ॥

ब्रह्मलोकाय स्वाहा अभिजित्यै स्वाहा ॥ 21

(अभिजित् नक्षत्र देवतायै ब्रह्मणे नमः)

22. नक्षत्रं – श्रवणं

शृण्वन्ति श्रोणा-ममृतस्य गोपां । पुण्यामस्या उपशृणोमि वाचं ॥
 महीं देवीं विष्णुपत्नीं मजूर्यां । प्रतीची मेनां हविषा यजामः ।
 त्रेधा विष्णु-रुरुगायो विचक्रमे । महीं दिवं पृथिवी-मन्तरिक्षं ।
 तच्छ्रोणैति श्रव-इच्छमाना ।

पुण्यं श्लोकं यजमानाय कृण्वती ॥

विष्णवे स्वाहा श्रोणायै स्वाहा ॥

श्लोकाय स्वाहा श्रुताय स्वाहा ॥ 22

(श्रवण नक्षत्र देवतायै विष्णवे नमः)

23.नक्षत्रं – श्रविष्ठा

अष्टौ दे॒वा वस॑वस्सो॒म्यासः॑ । चत॑स्रो दे॒वी रज॑राः श्रवि॑ष्ठाः ।
 ते य॒ज्ञं पा॑न्तु रज॑सः प॒रस्ता॑त् । स॒म्व॑त्सरी॒ण-म॑मृत॒ः स्व॑स्ति ।
 य॒ज्ञं नः॑ पा॑न्तु वस॑वः पु॒रस्ता॑त् । दक्षि॑णतो-ऽभि॒यन्तु॑ श्रवि॑ष्ठाः ।
 पु॒ण्य॒न्नक्ष॑त्रम॒भि स॒म्वि॑शाम । मा नो अ॒राति॑-र॒घश॑ः सा॒गन् ॥
 वसु॑भ्य॒ स्वाहा॑ श्रवि॑ष्ठाभ्य॒ स्वाहा॑ ॥
 अ॒ग्राय॑ स्वाहा॒ परी॑त्यै स्वाहा॑ ॥ 23

(श्रविष्ठा नक्षत्र देवतायै वसुभ्यो नमः)

24.नक्षत्रं – शतभिषक्

क्ष॒त्रस्य॑ रा॒जा वरु॑णोऽधि॒राजः॑ । नक्ष॑त्राणां श॒तभि॑षग् वसि॑ष्ठः ।
 तौ दे॒वेभ्यः॑ कृ॒णुतो॑ दी॒र्घमा॑युः । श॒तः सह॑स्रा भे॒षजा॑नि ध॒त्तः ।
 य॒ज्ञन्नो॑ रा॒जा वरु॑ण उ॒पया॑तु । तन्नो॑ वि॒श्वे अ॒भिस॑म्यन्तु दे॒वाः ।
 तन्नो॑ नक्ष॑त्रं श॒तभि॑षग् जुषा॒णं । दी॒र्घमा॑युः प्र॒तिर॑द् भे॒षजा॑नि ॥

वरुणाय स्वाहा शतभिषजे स्वाहा ।

भेषजेभ्य स्स्वाहा ॥ 24

(शतभिषक् नक्षत्र देवतायै वरुणाय नमः)

25.नक्षत्रं – पूर्वप्रोष्ठपदा

अज एकपा-दुदगात् पुरस्तात् । विश्वा भूतानि प्रति मोदमानः ।

तस्य देवाः प्रसवं यन्ति सर्वे । प्रोष्ठपदासो अमृतस्य गोपाः ।

विभ्राजमान-स्समिधान उग्रः । आऽन्तरिक्ष-मरुहद-गन्धां ।

तꣳ सूर्यं देव-मजमेकपादं । प्रोष्ठपदासो अनुयन्ति सर्वे ॥

अजायैकपदे स्वाहा प्रोष्ठपदेभ्य स्स्वाहा ।

तेजसे स्वाहा ब्रह्मवर्चसाय स्वाहा ॥ 25

(पूर्वप्रोष्ठपदा नक्षत्र देवतायै अजाय एकपदे नमः)

26.नक्षत्रं – उत्तरप्रोष्ठपदा

अहि बुद्धिधनयः प्रथमान एति । श्रेष्ठो देवानामुत मानुषाणां ।

तं ब्राह्मणा-स्सोमपा-स्सोम्यासः । प्रोष्ठपदासो अभिरक्षन्ति सर्वे ।

चत्वार एकमभि कर्म देवाः । प्रोष्ठपदास इति यान् वदन्ति ।

ते बुद्धिनियं परिषद्यꣳ स्तुवन्तः । अहिꣳ रक्षन्ति नमसोपसद्य ॥

अ॒ह॒ये॑ बु॒ध्नि॒याय॑ स्वा॒हा॑ प्रो॒ष्ठ॒प॒दे॒भ्य॒ स्स्वा॒हा॑ ।

प्र॒ति॒ष्ठा॒यै॑ स्वा॒हा॑ ॥ 26

(उत्तरप्रोष्ठपदा नक्षत्र देवतायै अहये बुध्नियाय नमः)

27. नक्षत्रं – रेवती

पू॒षा रे॒वत्य॑न्वेति॒ पन्थां॑ । पु॒ष्टि॒प॒ती प॒शु॒पा वा॒ज॒ब॒स्त्यौ ।
इ॒मा॒नि ह॒व्या प्र॒य॒ता जु॒षा॒णा । सु॒गै॒र्नो या॒नैरु॒प॒या॒तां य॒ज्ञं ।
क्षु॒द्रान् प॒शून् र॒क्ष॒तु रे॒वती॑ नः । गा॒वो नो॒ अ॒श्वा॒न् अ॒न्वे॒तु पू॒षा ।
अ॒न्न॒न् र॒क्ष॒न्तौ ब॒हु॒धा वि॒रू॒पं । वा॒ज॒न् स॒नु॒तां य॒ज॒मा॒नाय॑ य॒ज्ञं ॥

पू॒ष्णे स्वा॒हा॑ रे॒वत्यै॑ स्वा॒हा॑ ।

प॒शु॒भ्य॒ स्स्वा॒हा॑ ॥ 27 (रेवती नक्षत्र देवतायै पूष्णे नमः)

28 नक्षत्रं – अश्विनी

तद॒श्वि॒ना-व॒श्व॒यु॒जो॒प॒या॒तां । शु॒भ॒ङ्ग॒मि॒ष्टौ सु॒य॒मे॒भि॒र॒श्वैः॑ ।
स्व॒न्न॒क्ष॒त्र॒न् ह॒वि॒षा य॒ज॒न्तौ॑ । म॒ध्वा संपृ॑क्तौ य॒जु॒षा स॒म॒क्तौ ।
यौ दे॒वा॒नां भि॒ष॒जौ ह॒व्य॒वा॒हौ । वि॒श्व॒स्य॑ दू॒ता-व॒मृ॒त॒स्य॑ गो॒पौ ।
तौ न॒क्ष॒त्रं-जु॒जु॒षा॒णो-प॒या॒तां । न॒मोऽश्वि॑भ्यां कृ॒णु॒मो-ऽश्व॒यु॒ग्भ्यां॑ ॥

॥
अ॒श्वि॒भ्या॒ स्वा॒हा ऽश्व॒युग्भ्या॒ स्वा॒हा ।

श्रो॒त्राय॒ स्वा॒हा श्रु॒त्यै स्वा॒हा ॥ 28

(अश्विनी नक्षत्र देवतायै अश्विभ्यां नमः)

29. नक्षत्रं – अपभरणी

अप॑ पा॒प्मानं॑ भ॒रणी॑र् भ॒रन्तु॑ । तद् य॒मो रा॒जा भ॒गवान्॑ वि॒चष्टां॑ ।
लो॒कस्य॑ रा॒जा म॒हतो॑ म॒हान् हि॑ । सु॒गन्तः॑ प॒न्थाम॑भयं कृ॒णोतु॑ ।
यस्मिन्॑ नक्ष॒त्रे य॒म ए॒ति रा॒जा ॥ यस्मिन्ने॑न-म॒भ्यर्षि॑चन्त दे॒वाः ।
तद॑स्य चि॒त्रं ह॒विषा॑ य॒जाम॑ । अप॑ पा॒प्मानं॑ भ॒रणी॑र् भ॒रन्तु॑ ॥

य॒माय॑ स्वा॒हा ऽप॒भर॑णीभ्य॒ स्स्वा॒हा ॥

रा॒ज्याय॑ स्वा॒हा ऽभि॒जित्यै॑ स्वा॒हा ॥ 29

(अपभरणी नक्षत्र देवतायै यमाय नमः)

30. अमावासि

नि॒वेश॑नी स॒ङ्गम॑नी व॒सूनां॑ वि॒श्वा रू॒पाणि॑ व॒सू॒न्या-वे॒शय॑न्ती ।
स॒हस्र॑पोषं सु॒भगा॑ र॒राणा॑ सा न आ॒गन् वर्च॑सा स॒म्वि॑दाना ।
य॒त्ते दे॒वा अ॒दधु॑र् भा॒गधे॒य-म॑मा॒वास्ये॑ स॒म्वस॑न्तो म॒हित्वा॑ ।
सा नो॑ य॒ज्ञं पि॑पृ॒हि वि॒श्ववा॑रे र॒यि॒त्रो धे॒हि सु॒भगे॑ सु॒वीरं॑ ॥

अ॒मा॒वा॒स्या॒यै॑ स्वा॒हा का॒मा॒य स्वा॒हा ऽऽग॑त्यै स्वा॒हा ॥ 30

(अमावास्यै नमः)

31. चन्द्रमा

न॒वो न॒वो भ॒वति॑ जा॒य॒मा॒नोऽ॒ह्नां॑ के॒तु-रु॒षसा॑ मे॒त्य॒ग्रे ।
 भा॒गं दे॒वेभ्यो॑ वि॒दधा॑त्या॒यन् प्र॒चन्द्र॑मा॒स्तिर॑ति दी॒र्घ॒मा॒युः ।
 य॒मादि॒त्या अ॒शु॒माप्या॑य॒यन्ति॑ य॒मक्षि॑त-म॒क्षित॑यः पि॒बन्ति॑ ।
 तेन॑ नो॒ राजा॑ वरु॒णो बृ॒हस्प॑ति रा॒प्याय॑यन्तु भु॒वन॑स्य गो॒पाः ॥
 च॒न्द्रम॑से स्वा॒हा प्र॒तीदृ॑ष्या॒यै स्वा॒हा ।
 अ॒हो॒रा॒त्रेभ्य॑ स्स्वा॒हा-ऽर्द्ध॑मा॒सेभ्य॑ स्स्वा॒हा ।
 मा॒सेभ्य॑ स्स्वा॒हर्तु॑भ्य॑ स्स्वा॒हा । सं॒वँ॒त्स॒राय॑ स्वा॒हा ॥ 31

(चन्द्रमसे नमः)

32. अहो रात्री

ये वि॒रूपे॑ स॒मन॑सा स॒म्व्य॑यन्ती । स॒मानं॑ तन्तुं प॒रिता॑-त॒नाते॑ ।
 वि॒भू प्र॒भू अ॒नुभू॑ वि॒श्वतो॑ हु॒वे । ते नो॑ नक्ष॒त्रे ह॒वमा॑गमे॒तं ।
 व॒यं दे॒वी ब्र॒ह्म॒णा स॒म्वि॑दा॒नाः । सु॒रत्ना॑सो दे॒ववी॑तिं दधा॒नाः ।

अ॒हो॒रा॒त्रे ह॒वि॒षा व॒र्द्ध॒यन्तः । अ॒ति पा॒प्मान॒-म॒तिमु॒क्त्या ग॒मेम ॥

अ॒हे स्वा॒हा रा॒त्रियै॑ स्वा॒हा ॥

अ॒तिमु॒क्त्यै॑ स्वा॒हा ॥ 32

(अहो रात्राभ्यां नमः)

33. उषा

प्र॒त्यु॒व दृ॒श्या॒यती । व्यु॒च्छन्ती॑ दु॒हिता॑ दि॒वः ।

अ॒पो म॒ही वृ॒णु॒ते चक्षु॑षा । त॒मो ज्यो॑तिष्-कृ॒णोति॑ सू॒नरी॑ ॥

उ॒दु स्त्रि॒यास्स॒चते॑ सू॒र्यः । स चा॑ उ॒द्यन्न॑क्ष॒त्र मर्चि॑मत् ।

त॒वे दु॒षो व्यु॑षि सू॒र्यस्य॑ च । सं॒भक्ते॑न ग॒मेम॑हि ॥

उ॒षसे॑ स्वा॒हा व्यु॑ष्ट्यै॑ स्वा॒हा ॥

व्यू॒षुष्यै॑ स्वा॒हा व्यु॒च्छन्त्यै॑ स्वा॒हा ॥

व्यू॒ष्टायै॑ स्वा॒हा ॥ 33 (उषसे नमः)

34. नक्षत्रः

तन्नो॑ नक्ष॒त्र मर्चि॑मत् । भा॒नु॒मत्ते॑ज उ॒च्छर॑त् ।

उ॒प य॒ज्ञमि॒हाग॑मत् । प्र॒नक्ष॑त्राय दे॒वाय॑ । इन्द्रा॒येन्दु॑ ह॒वाम॑हे ।

स न॑ स्स॒विता॑ सु॒वथ् स॒निं । पु॒ष्टि॒दां वी॑र॒वत्त॑मं ॥

नक्षत्राय स्वाहो॑ दे॒ष्यते स्वाहा॑ ॥ उ॒द्यते स्वाहो॑-दि॒ताय स्वाहा॑ ॥
 हर॑से स्वाहा भर॑से स्वाहा ॥ भ्राज॑से स्वाहा तेज॑से स्वाहा ॥
 तप॑से स्वाहा ॥ ब्रह्मव॑र्चसाय स्वाहा ॥ 34 (नक्षत्राय नमः)

35. सूर्यः

उ॒दु॒त्यं जा॒तवे॒दसं दे॒वं व॑हन्ति के॒तवः॑ । दृ॒शे वि॒श्वाय॑ सूर्यं ॥
 चि॒त्रं दे॒वाना॑ मु॒दगा॒दनी॑कं चक्षु॑र् मि॒त्रस्य॑ वरु॒णस्या॑ग्नेः ।
 आ॒प्ता द्या॒वापृ॑थि॒वी अ॒न्तरि॑क्षं सूर्य॑ आ॒त्मा जग॑तस्त॒स्थुष॑श्च ॥
 सूर्या॑य स्वाहा नक्ष॑त्रेभ्य॒ स्स्वाहा॑ ॥
 प्रति॑ष्ठायै स्वाहा ॥ 35 (सूर्याय नमः)

36. अदितिः

अ॒दि॒तिर्न उ॒रुष्य॑-त्वदि॒तिः श॑र्म यच्छतु । अ॒दि॒तिः पा॒त्व ह॑सः ।
 म॒हीमू॒षु मा॒तरं सु॒व्रता॑ना-मृ॒तस्य॑ पत्नी॒ मव॑से हुवेम ।
 तु॒विक्ष॑त्रा-मज॑रन्ती मुरु॒ची सु॒शर्मा॑ण-मदि॒ति सु॒प्रणी॑तिं ॥
 अ॒दि॒त्यै स्वाहा॑ प्रति॑ष्ठायै स्वाहा ॥ 36
 (अदित्यै नमः)

37. विष्णुः

इ॒दं वि॒ष्णु॒र् वि॒च॒क्र॒मे त्रे॒धा नि॒द॒धे प॒दं । स॒मू॒ढ॒म॒स्य पा॒ञ्च॒ सुरे ।
 प्र॒त॒द्वि॒ष्णु॒ स्त॒व॒ते वी॒र्या॑य । मृ॒गो न भी॒मः कु॑च॒रो गि॒रि॒ष्ठाः ।
 य॒स्यो॒रु॒षु त्रि॒षु वि॒क्र॒म॒णेषु॑ । अ॒धि॒क्षि॒यन्ति॑ भु॒व॒ना॒नि वि॒श्वा ॥
 वि॒ष्ण॒वे स्वा॒हा य॒ज्ञाय॑ स्वा॒हा ।
 प्र॒ति॒ष्ठा॒यै स्वा॒हा ॥ 37 (विष्णवे नमः)

38. अग्निः

अ॒ग्नि॒र् मूर्धा॑ दि॒वः क॒कु॒त्प॒तिः पृ॒थि॒व्या अ॒यं ।
 अ॒पा॒ञ्च॒ रेता॑सि जि॒न्व॒ति ।
 भु॒वो य॒ज्ञ॒स्य र॒ज॒सश्च॑ ने॒ता य॒त्रा नि॒यु॒द्धिः स॒च॒से शि॒वा॒भिः ।
 दि॒वि मूर्धा॑नं दधि॒षे सु॒व॒र्षां जि॒ह्वा॒म॒ग्ने च॒कृ॒षे ह॒व्य॒वा॒हं ॥
 (अ॒ग्नये॑ नमः) 38

39. अनुमती

अ॒नु॒नोऽद्या॑नु॒म॒ति र्य॒ज्ञं दे॒वेषु॑ म॒न्य॒तां ।
 अ॒ग्निश्च॑ ह॒व्य॒वा॒ह॒नो भ॒व॒तां दा॒शु॒षे म॒यः ।
 अ॒न्वि॒द॒नु॒म॒ते त्वं म॒न्या॒सै शं॒च नः॑ कृ॒धि ।

क्र॒त्वे॑ द॒क्षाय॑ नो हि॒नु प्र॒ण आयू॑र्षि तारिषः ॥

(अनुमत्यै नमः) 39

40. हव्यवाहः (अग्निः)

ह॒व्यवा॑ह॒मभि॑-मा॒तिषा॑हं॑ । र॒क्षो॒हणं॑ पृ॒तना॑सु जि॒ष्णुं ।
 ज्यो॑ति॒ष्मन्तं॑ दी॒द्यतं॑ पु॒रन्धि॑ । अ॒ग्नि॒ऽस्वि॑ष्ट कृ॒तमा॑ हु॒वेम॑ ।
 स्वि॑ष्ट म॒ग्ने अ॒भित॑त् पृ॒णाहि॑ । वि॒श्वा दे॒व पृ॒तना॑ अ॒भिष्य॑ ।
 उ॒रुन्नः॑ प॒न्थां॑ प्र॒दिशन्॑ वि॒भाहि॑ ।
 ज्यो॑ति॒ष्मद्धे॒ह्य ज॒रन्न॑ आयुः॑ ॥ (अग्नये नमः) 40

नक्षत्रदेवताभ्यो नमः

ओं शान्तिः॑ शान्तिः॑ शान्तिः॑